

SPRAWOZDANIE
BIBLIOTEKI
NARODOWEJ

ZA ROK 2022

SPRAWOZDANIE BIBLIOTEKI NARODOWEJ

ZA ROK 2022

Biblioteka Narodowa
Warszawa 2023

SPIS TREŚCI

4-5
WSTĘP

6-15
KALENDARIUM

16-28
ROZDZIAŁ I
GROMADZENIE
ZBIORÓW
BIBLIOTECZNYCH

30-37
ROZDZIAŁ II
KATALOGOWANIE
ZBIORÓW
BIBLIOTECZNYCH

38-42
ROZDZIAŁ III
FUNKCJE
CENTRALNE
BIBLIOTEKI
NARODOWEJ

44-57
ROZDZIAŁ IV
DIGITALIZACJA
I UDOSTĘPNI-
ANIE ZBIORÓW
BIBLIOTECZNYCH

58-62
ROZDZIAŁ V
KONSERWACJA
ZBIORÓW
BIBLIOTECZNYCH

64-66
ROZDZIAŁ VI
PRZECHOWYWANIE
ZBIORÓW
BIBLIOTECZNYCH

68-79
ROZDZIAŁ VII
PROWADZENIE
DZIAŁALNOŚCI
NAUKOWEJ

80-84
ROZDZIAŁ VIII
WSPÓŁPRACA
MIĘDZYKRAJOWA

86-100
ROZDZIAŁ IX
PROMOCJA
CZYTELNICTWA
I DZIAŁALNOŚĆ
WYDAWNICZA

102-104
WSPARCIE BIBLIOTEK
W UKRAINIE

106-115
ROZDZIAŁ X
ZADANIA ZLECONE

116-120
ROZDZIAŁ XI
PROJEKTY
REALIZOWANE
W 2022 ROKU

122-133
ROZDZIAŁ XII
STRUKTURA
ORGANIZACYJNA
BIBLIOTEKI
NARODOWEJ
I ZARZĄDZENIA
DYREKTORA BN

WSTĘP

275. ROCZNICA OTWARCIA BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Najważniejszym wydarzeniem 2022 roku było zakończenie modernizacji oraz przebudowy czyteln i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej zaprojektowanych przez Konior Studio i architekta Tomasza Koniora. Finalizację prac zwińczyła uroczystość symbolicznego otwarcia nowych przestrzeni 20 stycznia połączona z rozpoczęciem jubileuszu 275. rocznicy otwarcia pierwszej polskiej Biblioteki Narodowej – Biblioteki Rzeczypospolitej Załuskich Zwanej – założonej przez Andrzeja i Józefa Załuskich, biskupów krakowskiego i kijowskiego, zamożnych i dobrze wykształconych bibliofilów. Na rozkaz carycy Katarzyny II zbiory jednej z największych i najważniejszych bibliotek europejskich zostały wywiezione po trzecim rozbiorze z Warszawy do Petersburga, gdzie stały się główną kolekcją biblioteki carskiej. Duża część tego zbioru została zwrócona na wniosek Polski po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku.

Zaplanowane na 24 lutego 2022 roku, w rocznicę formalnej reaktywacji BN po odzyskaniu niepodległości, otwarcie dla czytelników nowych czyteln okazało się pierwszym dniem agresji Rosji na Ukrainę i nieoczekiwanie otworzyło nowy rozdział działalności BN. Polska Narodowa Książnica udzieliła pomocy BN Ukrainy, wysyłając 300 gaśnic i inny specjalistyczny sprzęt, pomagając w kontaktach międzynarodowych, koordynując działania w Polsce. Podobna pomoc została udzielona innym

bibliotekom położonym na terytorium Ukrainy. Warto podkreślić rolę akcji prowadzenia kursów języka polskiego dla uchodźców z Ukrainy, którą na moją prośbę uruchomiły polskie biblioteki. Biblioteka Narodowa również włączyła się do tych działań. Wśród wielu osób, które aktywnie w niej uczestniczyły chciałbym wymienić szczególnie zaangażowanych w wielokierunkowe przedsięwzięcia: Pavlo Bardovskyiego z Zakładu Katalogowania Dziedziny, Joannę Piekarską, kierownik Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej, Andrzeja Mietkowskiego, kierownika Pracowni Projektów Specjalnych oraz Barbarę Morawiec.

Zakończył się kolejny projekt digitalizacji polskiego piśmiennictwa, prowadzony we współpracy z Biblioteką Jagiellońską – najstarszą i największą biblioteką uniwersytecką w Polsce. Dzięki masowej digitalizacji Biblioteka Cyfrowa polona.pl z zasobem 3,8 mln obiektów jest największą w Polsce i jedną z największych w Europie bibliotek cyfrowych. To wielka zasługa Dominika Cieszkowskiego, mojego zastępcy nadzorującego nowe technologie i projekty cyfrowe.

Cieszy niezmiennie utrzymywanie 24-godzinnego trybu katalogowania publikacji wpływających do BN w ramach egzemplarza obowiązkowego. Warto szczególnie podkreślić jest zaangażowanie w jakość katalogowania w BN Instytutu Bibliograficznego i Zakładu Katalogowania Dziedziny, ale także w codzienne szkolenia pracowników innych bibliotek w tym zakresie.

Na wyjątkowe uznanie zasługują działania dr. Pawła Leleńca, kierownika Zakładu Katalogowania Dziedziny, dr. Piotra Koniecznego, redaktora naczelnego „Urzędowego Wykazu Druków” oraz dr. Bartłomieja Kaczorowskiego, kierownika Pracowni Deskryptorów BN.

Budowa systemu centralnego katalogowania przynosi wiele korzyści dla jakości opisów publikacji udostępnianych użytkownikom, przysparza też oszczędności bibliotekom różnych typów całego kraju. Jest to część budowy ogólnokrajowej sieci biblioteczej. Jej ważny element stanowi wypożyczalnia cyfrowa, która cieszy się od kilku lat ogromnym powodzeniem. W 2022 roku zanotowaliśmy rekordowy poziom wypożyczeń 337 tysięcy publikacji przez 3800 bibliotek. BN staje się coraz bardziej biblioteką narodową dla każdego odbiorcy bez względu na miejsce zamieszkania.

Ważnym elementem ogólnokrajowej sieci biblioteczej jest nowoczesny, działający w chmurze, darmowy system Alma i wyszukiwarka Primo oraz połączone katalogi, które pozwalają rozwijać bibliotekom nowe formy działania, a także kompleksowo dostarczać użytkownikom opracowaną według jednolitych zasad informację o ich zbiorach. Dla bibliotek oznacza to brak konieczności instalacji lokalnej systemu, utrzymywania zaplecza serwerowego

czy pokrywania kosztu zakupu licencji. Obsługa systemu odbywa się poprzez przeglądarkę internetową, a biblioteki zyskują dostęp do stałych aktualizacji oprogramowania.

Wśród zakupów i wyjątkowo licznych darów, które uzupełniły zbiory BN w roku jubileuszowym, warto wyróżnić zakup trzech książek z Biblioteki Załuskich oraz archiwum Zofii Posmysz.

W roku agresji Rosji na Ukrainę i wojny toczonej za naszą granicą szczególne wyrazy wdzięczności kieruję do Marcina Wojtasia – mojego pełnomocnika ds. bezpieczeństwa, którego działania przynoszą Narodowej Książnicy skuteczne zabezpieczenia cennych zbiorów piśmiennictwa, zapewniają bezpieczeństwo wszystkim pracownikom BN, a także osobom odwiedzającym naszą placówkę.

Przygotowaniem tegorocznego sprawozdania kończy swoją pracę w BN dr Maciej Szablewski, kierownik Zakładu Zbiorów Bibliologicznych pełniący w BN wiele odpowiedzialnych i zaszczytnych funkcji. Jest to dobra okazja do podziękowania za jego wkład w rozwój BN, ale także za opracowanie tego raportu.

Podsumowanie roku 2022 składania również do podziękowań dla współpracujących z BN bibliotek w całym kraju. To był rok zacieśniania kontaktów i – jestem przekonany – satysfakcjonującej dla obu stron pracy.

Tomasz Makowski
dyrektor Biblioteki Narodowej

KALENDARIUM

STYCZEŃ

12

Otwarto wystawę *Adam Póltawski (1881–1952)*. W 2019 roku prof. Andrzej Póltawski, syn wybitnego grafika i typografa Adama Póltawskiego, wraz z małżonką dr Wandą Póltawską podarował Bibliotece Narodowej kilkaset prac ojca, w tym ekslibrisy i materiały warsztatowe artysty, znanego dziś przede wszystkim jako autora Antykwy Póltawskiego – pierwszego polskiego kroju pisma zaprojektowanego od podstaw. Prezentowana wystawa miała na celu przybliżenie twórczości graficznej artysty, a ekspozycję uzupełniała kolekcja cyfrowa jego prac dostępna na stronie polona.pl. W wernisżu uczestniczyła dr Wanda Póltawska, Dama Orderu Orła Białego.

20

W obchodach 275. rocznicy otwarcia Biblioteki Narodowej oraz inauguracji nowych czytelni wzięli udział przedstawiciele władz RP, dyrektorzy bibliotek, instytucji kultury i nauki oraz pracownicy BN. Uroczystość była zwieńczeniem realizacji projektu „Modernizacja czytelni i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej”. Wydarzenie uświetnili swoją obecnością m.in. Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej Grzegorz Puda i Wicemarszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz. Narodowa Książnica otrzymała również listy gratulacyjne od Prezydenta RP Andrzeja Dudy, Marszałek Sejmu RP Elżbiety Witek, Premiera Mateusza Morawieckiego oraz Ministra Edukacji i Nauki prof. Przemysława Czarnka.

23

Zmarł Jacek Trznadel (1930–2022), eseista, krytyk literacki, historyk literatury, poeta, tłumacz, profesor w Instytucie Badań Literackich PAN oraz profesor associé i kierownik sekcji polskiej na Wydziale Sławistyki paryskiej Sorbony. W 2019 roku profesor Jacek Trznadel podarował Bibliotece Narodowej swoje archiwum, zawierające między innymi materiały rodzinne, autobiograficzne i warsztatowe, a także korespondencję, fotografie oraz nagrania dźwiękowe i audiowizualne. Profesor Jacek Trznadel udzielił również Bibliotece Narodowej licencji na umieszczenie na polona.pl swoich książek.

24

Metropolita Oleksandr z Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego złożył w Bibliotece Narodowej wizytę, podczas której przekazał w darze do zbiorów BN reprinty dwóch cennych dla Ukrainy ksiąg: Ewangeliarza Persopnickiego i Ewangelii Hetmana Mazepy. Metropolitę i towarzyszących mu dostojników przyjął dyrektor dr Tomasz Makowski wraz z zastępczynią dyrektora BN Julią Konopką-Żołnierczuk i Pavlo Bardovskyim z Zakładu Katalogowania Dziedziny.

28

Przyznawaną od lat przez Bibliotekę Narodową Nagrodę Literacką Skrzydła Dedala za 2021 rok otrzymał prof. dr hab. Jan Tomkowski, historyk literatury, prozaik, eseista oraz autor podręczników do literatury powszechnej i polskiej. Jury w składzie: prof. Włodzimierz Bolecki (przewodniczący), prof. Tomasz

Bocheński, dr Antoni Libera i o. Janusz Pyda OP uhonorowało profesora Tomkowskiego za całokształt twórczości.

LUTY

4

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski złożył wizytę w Lublinie. Spotkał się z dyrektorami bibliotek województwa lubelskiego, złożył wizytę w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego i spotkał się z jej dyrektorem Tadeuszem Sławeckim. Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim odbył rozmowę z rektorem ks. prof. Mirosławem Kalinowskim i dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej dr Katarzyną Kofakowską.

7

Zmarł Zbigniew Namysłowski (1939–2022), jazzman, saksofonista, kompozytor, aranżer i pedagog muzyczny. Był laureatem wielu nagród, m.in. Nagrody Muzycznej Programu Trzeciego – „Matusz”, trzykrotnym zdobywcą Fryderyka oraz zwycięzcą plebiscytu „Jazz Top” magazynu „Jazz Forum”. W 2007 roku otrzymał Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. W 2011 roku na zaproszenie Dyrektora Biblioteki Narodowej muzyk wziął udział w debacie dotyczącej kształtu, funkcjonowania i kierunków rozwoju nowo utworzonego Archiwum Jazzu Polskiego, zaś w roku 2018 podarował Narodowej Książnicy kilkanaście płyt kompaktowych i winylowych z własnymi nagraniami, które wzbogaciły zbiory tegoż Archiwum.

8

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski został wybrany na przewodniczącego Rady Biblioteki Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi.

14

Zmarł Daniel Passent (1938–2022), felietonista od 1958 roku związany z tygodnikiem „Polityka”, satyryk, tłumacz i dyplomata. W latach 1997–2001 był ambasadorem RP w Chile. Współpracował ze Studenckim Teatrem Satyrycznym, kabaretami Dudek i Pod Egidą oraz Teatrem Syrena. W 2020 roku Daniel Passent podarował Bibliotece Narodowej własne archiwum. Liczne materiały dotyczące jego życia i działalności znajdują się również w Archiwum Agnieszki Osieckiej, przekazanym Narodowej Książnicy w 2012 roku przez Agatę Passent.

18

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski zwrócił się do dyrektora Biblioteki Narodowej Ukrainy im. Władimira Wernadskiego w Kijowie Lubov Dubroviny z propozycją konkretnej pomocy w przypadku agresji Rosji na Ukrainę oraz prośbą o przedstawienie potrzeb związanych z zabezpieczeniem zbiorów.

21

W Pałacu Prezydenckim odbyło się spotkanie Małżonki Prezydenta Agaty Kornhauser-Dudy z dyrektorem BN dr. Tomaszem Makowskim. Tematem rozmów były obchody Roku Romantyzmu Polskiego. Dyskutowano także o przygotowaniach do Narodowego Czytania, tradycyjnie odbywającego się we wrześniu z udziałem pary prezydenckiej.

*

W nowych czytelniach Biblioteki Narodowej odbyła się promocja książki Czesława Bieleckiego *ArchiKod*. Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z Narodowym Instytutem Architektury i Urbanistyki.

24

W 95. rocznicę reaktywowania przez prezydenta Ignacego Mościckiego Biblioteki Narodowej w gmachu przy al. Niepodległości zostały otwarte dla czytelników nowe czytelnie. Dzięki przebudowie i modernizacji stały się one trzykrotnie większe, a w nowoczesnych i funkcjonalnych przestrzeniach znalazło się w wolnym dostępie czterokrotnie więcej książek.

*

Radość z otwarcia nowych czytelni przyćmiły tragiczne wydarzenia w Ukrainie. Od momentu wybuchu wojny Biblioteka Narodowa pozostawała w stałym kontakcie z Biblioteką Narodową Ukrainy, a także nawiązała kontakty z innymi ukraińskimi bibliotekami, przede wszystkim w Kijowie, Lwowie i Charkowie. Na regałach najbardziej reprezentacyjnej części czytelni ustawiono książki związane z Ukrainą.

28

Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski skierował do 58 międzynarodowych organizacji bibliotekarskich i bibliotek narodowych apel o wsparcie dla Ukrainy.

MARZEC

1

Odbyło się spotkanie z dyrektorami wojewódzkich bibliotek publicznych z udziałem dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego i zastępczyni dyrektora BN Julii Konopki-Żołnierczuk.

7

Zmarła Donna Scheeder (1947–2022), była przewodnicząca IFLA. W latach 2009–2017 zasiadała w zarządzie IFLA, pełniąc funkcje skarbniczki (2011–2013), przewodniczącej-elektki (2013–2015) i przewodniczącej (2015–2017). W 2021 roku została wybrana do North American Regional Division Committee IFLA. Przez większość swojego życia pracowała w Bibliotece Kongresu w Waszyngtonie. Była bardzo życzliwa Polsce i Bibliotece Narodowej. Szczególnie blisko współpracowała z Narodową Książnicą podczas wieloletnich przygotowań do Światowego Kongresu Bibliotek, który odbył się we Wrocławiu w 2017 roku.

11

Spotkanie w trybie online dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego z dyrektorami bibliotek tworzącymi ogólnokrajową sieć biblioteczną było poświęcone pomocy Ukrainie.

20

Zmarła Daria Lipińska-Nałęcz (1951–2022), archiwistka, historyczka, specjalistka w zakresie dziejów polskiej inteligencji i historii dwudziestolecia międzywojennego, profesorka Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku, rektorka Uczelni Łazarskiego, wykładowczyni akademicka, redaktorka naczelną czasopisma z zakresu teorii i praktyki archiwalnej „Archeion”.

Sprawowała urząd Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych (1996–2006), przewodniczyła Polskiemu Komitetowi Programu UNESCO Pamięć Świata (1997–2007), była podsekretarzem

stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2012–2015). Pełniła również funkcje w wielu międzynarodowych i krajowych gremiach archiwalnych. W latach 2005–2017 należała do Rady Naukowej Biblioteki Narodowej.

29

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski spotkał się online z dyrektorami bibliotek należących do narodowego zasobu bibliotecznego.

*

Zastępca dyrektora BN Dominik Cieszkowski wziął udział w dyskusji „Dziedzictwo online. Co, dla kogo i dlaczego w tyłu miejscach?“, która odbyła się w ramach inauguracji portalu Centrum Archiwistyki Społecznej zbiorospoleczne.pl. W debacie uczestniczyli przedstawiciele instytucji tworzących polskie serwisy udostępniania dziedzictwa w Internecie: dr Paweł Pietrzyk, Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych (szukajwarchiwach.gov.pl), Grzegorz Zajczkowski z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (KRONIK@) oraz Katarzyna Ziętał – dyrektorka Centrum Archiwistyki Społecznej (zbiorospoleczne.pl). Rozmowę poprowadziła dziennikarka radiowa i telewizyjna, Justyna Dźbik-Kluge.

30

Odbyło się spotkanie online dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego z dyrektorami bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną, poświęcone pomocy Ukrainie.

KWIECIEŃ

3

Zmarł dr Jerzy Maj (1933–2022), bibliotekoznawca związany z Biblioteką Narodową przez całe swoje zawodowe życie. W 1960 roku po ukończeniu studiów w Katedrze Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego podjął pracę

w Instytucie Książki i Czytelnictwa. W latach 1976–2005 kierował Zakładem Bibliotekoznawstwa IKiCz. Po przejściu na emeryturę pracował nadal w Bibliotece Narodowej, piastując do końca 2009 roku samodzielnie stanowisko ds. organizacji i metodyki bibliotek.

W 1976 roku na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Łódzkiego obronił doktorat *Modele sieci bibliotek publicznych na wsi na tle struktury osadniczej*. Był autorem książek i artykułów, podręczników i poradników. Zainicjował opracowanie roczników „Biblioteki Publiczne w Liczbach”. Uczestniczył w pracach Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Był także wieloletnim wykładowcą akademickim, wykształcił wielu adeptów zawodu bibliotekarza.

6

Odbyło się spotkanie dyrektora BN dr. Tomasza Makowskiego z dyrektorami wojewódzkich bibliotek publicznych.

11

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski złożył wizytę w Bibliotece Publicznej Gminy Łomża w Podgórzu.

*

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w panelu „Biblioteka publiczna. Szansa czy problem?” na VII Europejskim Kongresie Samorządów w Mikołajkach.

20

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski złożył wizytę w Opolu. Spotkał się z dyrektorami bibliotek publicznych województwa opolskiego oraz z dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emanuela Smółki w Opolu Tadeuszem Chrobakiem.

*

W ramach XXV Spotkań Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji”, zorganizowanych w dniach 19–23 kwietnia przez Okręg Warszawski Związku Polskich

Artystów Plastyków, w Bibliotece Narodowej odbyła się sesja poświęcona zagadnieniom związanym z eksponowaniem zbiorów bibliecznych. Referaty wygłosiły: Ewa Potrzebnicka, pełnomocniczka dyrektora BN ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz Justyna Król-Próba, kierowniczka Instytutu Konserwacji.

22

Biblioteka Narodowa opublikowała najnowszy raport o stanie czytelnictwa w Polsce. Na zadawane od blisko trzech dekad pytanie o przeczytanie w całości lub we fragmencie co najmniej jednej książki w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, twierdząco odpowiedziało 38% respondentów. Tym samym czytelnictwo w Polsce wróciło do poziomu sprzed pandemii.

Odnotowany w 2020 roku niewielki wzrost czytelnictwa nie stał się początkiem trendu wzrostowego. Ograniczenia pandemiczne, w tym edukacja szkolna dzieci w domu i praca zdalna, przyniosły w pierwszym roku pandemii nieco większe zainteresowanie czytaniem, a w drugim – zauważalne zmęczenie.

27

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zatwierdził Kryteria i zasady rozdziału dotacji w 2022 roku Priorytetu 1. Kierunku interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 to wieloletni program rządowy na lata 2021–2025, w ramach którego środki w wysokości ponad miliarda złotych (60% z budżetu państwa, 40% – wkład własny beneficjentów) zostaną przeznaczone na różne formy wsparcia i promocji czytelnictwa w Polsce. To największy i jeden z najważniejszych – z uwagi na skalę oddziaływania i budżet – programów wieloletnich Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

MAJ

11

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w posiedzeniu Komisji Kultury i Środków Przekazu Senatu RP w sprawie czytelnictwa.

16

Ukazał się 73 tom „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” w opracowaniu dr Olgi Dawidowicz-Chymkowskiej. W roku 2021 wydawcy przesłali do Biblioteki Narodowej 33 957 tytułów książek. Jest to liczba znacznie większa niż rok wcześniej, a zbliżona do wyników z ostatnich lat przed pandemią. O ile w pierwszym roku pandemicznego kryzysu wydawcy – zaniepokojeni niepewną sytuacją ekonomiczną i utrudnieniami w życiu kulturalnym – gwałtownie ograniczyli liczbę publikowanych tytułów, o tyle w drugim roku pandemii odważniej podejmowali decyzje o nowych wydaniach.

17

Odbyły się pierwsze zajęcia na bezpłatnym kursie języka polskiego zorganizowanym przez Bibliotekę Narodową dla obywateli Ukrainy, którzy w wyniku agresji Rosji musieli uciekać do Polski. Trzymiesięczny cykl zajęć obejmował 30 godzin zegarowych, w trakcie których słuchacze poznawali podstawy języka polskiego. Do końca roku zorganizowano dwie edycje szkolenia, w których łącznie wzięło udział 716 kursantów podzielonych na 27 grup.

22

W trakcie uroczystej gali zorganizowanej w nowych czytelnich Biblioteki Narodowej Kazimierz Orłoś odebrał Nagrodę Literacką im. Marka Nowakowskiego. Kapituła Nagrody uhonorowała pisarza za całokształt twórczości ze szczególnym uwzględnieniem dorobku nowelistycznego. Do zebranych na uroczystości wręczenia Nagrody swój list wystosował Prezydent RP Andrzej Duda.

Nagroda Literacka im. Marka Nowakowskiego przyznawana jest corocznie od 2017 roku przez Bibliotekę Narodową pisarzom za opowiadanie lub cykl opowiadań.

23

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski złożył wizytę w Lublinie, podczas której wziął udział w uroczystościach 115. rocznicy powstania Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie oraz w posiedzeniu Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych.

24

Łukasz Rymer zatrudniony w Zakładzie Katalogowania Dziedzinyowego obrobił w Instytucie Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie doktorat: *Charakterystyka norwego szlaku importu białek do peroksysomów w drożdżach Saccharomyces cerevisiae z zastosowaniem katalazy A jako białka modelowego.*

25

W rezydencji Ambasadora Stanów Zjednoczonych dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w uroczystości przyznania stypendiów Fundacji Kościuszkowskiej, z którą Narodowa Książnica współpracuje.

26–29

W Pałacu Kultury i Nauki oraz na Placu Defilad w Warszawie odbyły się Targi Książki. Biblioteka Narodowa objęła wydarzenie patronatem honorowym. Na stoisku Narodowej Książnicy uczestnicy Targów mogli zapoznać się z aktualną ofertą Wydawnictwa BN oraz nabyć książki w promocyjnych cenach. Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w uroczystości otwarcia Targów.

CZERWIEC

3

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w Zjeździe Walnym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, odbywającym się w Centralnej Bibliotece Wojskowej.

6

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w warsztatach Fundacji Powszechnego Czytania w Sopocie oraz złożył wizytę w Bibliotece Gdynia.

10

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w konferencji „Ochrona dóbr kultury w sytuacjach kryzysowych i konfliktach zbrojnych” w Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni, na której wygłosił referat *Biblioteki w sytuacjach kryzysowych i konfliktach zbrojnych.*

19–21

Zastępczyni dyrektora BN Julia Konopka-Żołnierczuk wzięła udział w posiedzeniu CENL (Conference of European National Librarians) w Bibliotece Narodowej Turcji w Ankarze.

24

W związku z Rokiem Marii Konopnickiej i tematem tegorocznych *Imienin Jana Kochanowskiego* Biblioteka Narodowa zorganizowała w nowych czytelnich wystawę obiektów związanych z pisarką. Zaprezentowane zostały rękopisy, fotografie i nuty, m.in.: autografy wierszy, rękopiśmienny zapis nutowy *Roty* Feliksa Nowowiejskiego do słów Konopnickiej i cztery listy Konopnickiej do Elizy Orzeszkowej. Wystawa była dostępna dla wszystkich czytelników do końca sierpnia.

25

Po raz dziesiąty w Ogrodzie Krasieńskich odbyły się *Imieniny Jana Kochanowskiego*. Bohaterką jubileuszowej edycji wydania, cyklicznie organizowanego przez Bibliotekę Narodową, była Maria Konopnicka, ogłoszona przez sejm patronką 2022 roku. W literackim pikniku wzięli udział badacze jej biografii i twórczości, a najciekawsze fragmenty listów, które Maria Konopnicka pisała m.in. do swoich dzieci i przyjaciół, odczytała Anna Seniuk. Nie zabrakło także stałych punktów programu, czyli meczu poetyckiego, wykonania *Pieśni świętojańskiej o Sobótce*, do której muzykę napisał Tadeusz Woźniak, i dansingu pod gwiazdami. Na stoiskach w ogrodowych alejkach zaprezentowało się ponad sześćdziesięciu wydawców.

LIPIEC

11

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaakceptował listę rankingową bibliotek uprawnionych do otrzymania dofinansowania w ramach Kierunku interwencji I.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych Priorytetu 1 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025. Pozytywnie rozpatrzone zostały wnioski 2265 instytucji.

14

W czasie szczegółowej kwerendy archiwum Krzysztofa Komedy przechowywanego w Bibliotece Narodowej, odnaleziono rękopisy sześciu nieznanych kompozycji ze stworzonego w 1967 roku projektu *Moja stołka europejska ojczyzna*. Kompozytor uważał projekt za swoje najważniejsze dzieło.

26–29

Na zaproszenie Biblioteki Narodowej przedstawicielka Biblioteki Narodowej Ukrainy, Tetiana Batanova wzięła udział w Światowym Kongresie IFLA, który

odbył się w Dublinie. Podczas kongresu zorganizowano specjalny panel dotyczący wojny w Ukrainie, który spotkał się z dużym zainteresowaniem bibliotekarzy z całego świata. Dodatkowo Tetiana Batanova zaprezentowała podczas sesji posterowej plakat prezentujący sytuację w Ukrainie. Narodową Książnicę na kongresie reprezentowała sześciuosobowa delegacja BN pod przewodnictwem dyrektora dr. Tomasza Makowskiego.

SIERPIEŃ

1

Z okazji 78. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego w sali im. Stefana Dembego w gmachu Biblioteki Narodowej odbyło się spotkanie Dzieci '44. Organizatorami wydarzenia byli: Narodowe Centrum Kultury, Biblioteka Narodowa oraz Biblioteka Warszawskiej Prowincji Kapucynów w Zakroczymiu.

4

Zmarł Wojciech Sikora (1956–2022), publicysta, wydawca, działacz opozycji demokratycznej w Polsce, a następnie działacz organizacji emigracyjnych we Francji, wieloletni dyrektor Instytutu Literackiego Kultura w Maisons-Laffitte oraz prezes Stowarzyszenia „Instytut Literacki Kultura”. Kontynuator działalności Jerzego Giedroycia, odznaczony Krzyżem Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

Brał udział w trwającej do chwili obecnej współpracy Biblioteki Narodowej ze Stowarzyszeniem „Instytut Literacki Kultura”, która zaowocowała inwentaryzacją i digitalizacją Archiwum Instytutu Literackiego Kultura.

8

Zmarła Zofia Posmysz (1923–2022), pisarka, autorka i współautorka wielu scenariuszy filmowych i słuchowisk radiowych. W czasie okupacji była więźniarką obozów w Auschwitz, Ravensbrück oraz

Neustadt Glewe. W roku 2020 została uhonorowana Orderem Orła Białego.

W bibliotece cyfrowej polona.pl znajduje się kolekcja publikacji Zofii Posmysz, które zostały zdigitalizowane i udostępnione czytelnikom w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

24–30

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski i zastępczyni dyrektora Julia Konopka-Żołnierczuk złożyli wizytę w Nowym Jorku. Podczas wizyty odbyły się m.in. spotkania z ambasadorem RP przy ONZ prof. Krzysztofem Szczerskim, prezesem Fundacji Rodzinnej Blochów Przemysławem Blochem, prezesem Fundacji Kościuszkowskiej Markiem Skulimowskim, wiceprzewodniczącym Międzynarodowej Komisji Służby Cywilnej ONZ Bogusławem Winidem i Krystyną Piórkowską.

25

Podczas wizyty w siedzibie Fundacji Rodzinnej Blochów w Nowym Jorku mecenas Przemysław Jan Bloch przekazał dyrektorowi BN dr. Tomaszowi Makowskiemu do zbiorów Biblioteki Narodowej rękopis wykładów z teologii ks. Jana Kołozwarskiego (zm. 1652), profesora kolegów jezuitów w Łucku, Ostrogu, Rawie i Lwowie. W spotkaniu wzięła udział Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN.

WRZESIEŃ

2

Agata Kornhauser-Duda, Małżonka Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, otworzyła w Bibliotece Narodowej wystawę *Ballady i romanse*, a następnie spotkała się z pracownikami Narodowej Książnicy zaangażowanymi w pomoc bibliotekom w Ukrainie i organizację bezpłatnych kursów języka polskiego dla uchodźców z Ukrainy. Pierwszej Damie towarzyszył Wojciech Kolarski, minister w Kancelarii Prezydenta RP.

3

W trakcie II. edycji akcji Narodowe Czytanie, organizowanej przez Prezydenta RP, czytano *Ballady i romanse* Adama Mickiewicza.

13

Zmarł Stanisław Fijałkowski (1934–2022), architekt, wykładowca, twórca gmachów m.in.: Biblioteki Narodowej, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Zdobył ponad trzydzieści nagród i wyróżnień. W 2014 roku w siedzibie Biblioteki Narodowej miała miejsce wystawa poświęcona jego twórczości.

19

Zmarł Benon Hardy (1930–2022), kompozytor, aranżer i multiinstrumentalista, pierwszy polski muzyk grający na organach Hammonda. Artysta znany był z wszechstronności stylistycznej, z powodzeniem wykonywał utwory jazzowe, rozrywkowe i muzykę poważną.

W grudniu 2012 roku Benon Hardy przekazał w darze do zbiorów Archiwum Jazzu Polskiego Biblioteki Narodowej swoje osobiste archiwum zawierające: oryginały zapisów nutowych, dokumenty ilustrujące karierę i sukcesy artystyczne twórcy, korespondencję prywatną i zawodową, teksty piosenek, programy, plakaty

i zaproszenia oraz biogramy artysty, wycinki prasowe, fotografie, a także płyty CD z muzyką Benona Hardego.

20

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w posiedzeniu Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich na Politechnice Krakowskiej.

26

Ruszyła kampania społeczna promująca czytelnictwo „Czy czytasz? Czytam! A Ty?”. Realizacja ostatniego spotu odbywała się w nowych czytelnich Biblioteki Narodowej. Kampania jest częścią Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0.

*

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wygłosił referat *Przyszłość bibliotek w Polsce. Głos w krakowskiej debacie w 2022 roku* na konferencji „Nowy wspaniały świat bibliotek czy niepewne jutro”, odbywającej się w Krakowie.

27

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek na Zachodzie.

PAŹDZIERNIK

1

W nowych czytelnich Biblioteki Narodowej zainaugurowano ósmą edycję Nocy Bibliotek. W trakcie koncertu *Wieczór (o)powieści* wystąpili Małgorzata Litwinowicz, Olena Yeremenko i Adam Strug. W tegorocznej imprezie, odbywającej się pod hasłem „To się musi powieść”, wzięło udział ponad 1500 bibliotek.

*

W trakcie odbywających się w dniach 29 września – 2 października w Arkadach Kubickiego Zamku Królewskiego w Warszawie 27. Targów Wydawców Katolickich, Biblioteka Narodowa zorganizowała spotkanie „Skarby w wolnym dostępie. Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”. Ponadto na stoisku Narodowej Książnicy została zaprezentowana oferta Wydawnictwa BN.

3

W nowych czytelnich BN odbyła się z udziałem Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotra Glińskiego konferencja podsumowująca wdrażanie Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 (POLiŚ) w obszarze kultury oraz inauguracja nowego programu Fundusze Europejskie na rzecz Infrastruktury i Środowiska 2021–2027 (FENIKS). Dyrektor BN dr Tomasz Makowski poprowadził otwierający konferencję panel dyskusyjny.

*

Rozpoczęły się zajęcia na dwuletnich studiach bibliotekarskich zorganizowanych przez Bibliotekę Narodową we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego. W gronie wykładowców znaleźli się m.in.: dr Tomasz Makowski, wieloletni dyrektor Biblioteki Narodowej i przewodniczący Krajowej Rady Bibliotecznej oraz zastępcy dyrektora BN – Kacper Trzaska i Dominik Cieszkowski.

12

W Bibliotece Narodowej wizytę złożyła siedmioosobowa delegacja Ministerstwa Kultury i Informatyki Ukrainy pod przewodnictwem Yevhena Tonkopriadova, dyrektora Departamentu Teleinformatycznego, odpowiedzialnego za rozwój i implementację muzealnych projektów IT. Gości przyjął dyrektor BN dr Tomasz Makowski wraz z zastępcami: Julią Konopką-Żołnierczuk i Dominikiem Cieszkowskim.

13

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski złożył wizytę w Poznaniu, podczas której spotkał się z Radą Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych oraz z prof. Tadeuszem Wallasem, prorektorem Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza i dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej Małgorzatą Dąbrowicz.

14

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski podczas swojej wizyty we Wrocławiu spotkał się z dyrektorem Biblioteki Politechniki Wrocławskiej dr. Jędrzejem Leśniewskim i dyrektorem Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego Jolantą Ubowską. Wziął też udział w inauguracyjnym posiedzeniu Rady Naukowej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, na którym został wybrany jej przewodniczącym.

20

Udostępniono nową aplikację Biblioteki Narodowej – mLUMEN. Aplikacja, dostępna bezpłatnie w wersjach na Androida i iOS, w jednym miejscu zbiera informacje o ważnych dla użytkownika tematach pochodzących z katalogów polskich bibliotek, danych publicznych, serwisów internetowych i blogów. Artykuły zbierane przez mLUMEN są opisywane Deskryptorami Biblioteki Narodowej. Dzięki zastosowaniu sztucznej inteligencji użytkownik znajdzie w aplikacji i na stronie mlumen.bn.org.pl odnośniki do artykułów pogrupowanych według tematów.

21–23

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski złożył wizytę w Rzymie. Odbył tam spotkanie z prof. Luigim Marinellim z Uniwersytetu Sapienza, Paolo Morawskim prezesem Fundacji im. Magrabiny Umiaostowskiej oraz Wandą Gawrońską i Jasiem Gawrońskim w sprawie przekazania zbiorów rodzinnych do BN.

22

Uruchomiono bezpłatną e-usługę DESKRYPTOR, umożliwiającą automatyczne tagowanie treści internetowych. E-usługa oparta jest na Deskryptorach Biblioteki Narodowej. Można z niej skorzystać zarówno przez API, jak i instalując specjalną bezpłatną wtyczkę do Wordpressa, która sama zaproponuje słowa kluczowe i pozwoli na włączenie bloga do aplikacji mLUMEN.

28

W trakcie odbywających się w dniach 27–30 października w EXPO Kraków jubileuszowych 25. Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie, nad którymi Biblioteka Narodowa objęła honorowy patronat, zorganizowane zostało spotkanie „Biblioteka Narodowa i Biblioteka Jagiellońska w wolnym dostępie. Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”. W gronie ponad 470 wystawców znalazło się Wydawnictwo BN. Na stoisku Narodowej Książnicy można było zapoznać się z aktualną ofertą wydawniczą i nabyć książki z rabatem. Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w uroczystości otwarcia oraz posiedzeniu Rady Patronackiej Targów.

*

Do zbiorów Biblioteki Narodowej zostały włączone materiały związane z Samuelem Fryderykiem Tyszkiewiczem (1889–1954), typografem, drukarzem i wydawcą, założycielem Oficyny Florenckiej. Rękopisy, maszynopisy, druki ulotne, fotografie, projekty graficzne, wydruki próbne i książki były latami gromadzone i pieczołowicie przechowywane przez mieszkającego we Florencji prof. Jana Władysława Wosia. Materiały te, znakomicie uzupełniające archiwum Samuela Tyszkiewicza, zostały zakupione przed kilkudziesięciu laty przez Narodową Książnicę od Vittori Lenzi, wdowy po Tyszkiewicz.

*

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego zatwierdził uaktualnione Kryteria i zasady rozdziału dotacji w 2022 roku Priorytetu 1. Kierunku interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości

wydawniczych Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025. W ramach drugiego naboru pozytywnie rozpatrzono wnioski 276 instytucji.

31

Na polona.pl udostępniono kolekcję publikacji o cmentarzach. Zaprezentowany tam wybór książek poświęconych cmentarzom polskim i osobom, które zostały na nich pochowane, uwzględnia polskie nekropolie znajdujące się poza obecnymi granicami kraju. Kolekcja powstała we współpracy z Pełnomocnikiem Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci.

*

Ukazał się 73. tom „Ruchu Wydawniczego w Liczbach. Periodyki”. W raporcie obejmującym rok 2021 podano informację, że wydawcy w ciągu tego roku przesłali do Biblioteki Narodowej aktualne numery 6295 periodyków papierowych, opublikowanych na terenie Polski. Jest to o 367 tytułów (5,5%) mniej niż w 2020 roku. Od roku 2017 ich liczba spadła o 1186 tytułów (16%).

LISTOPAD

3

Zmarła Barbara Bienkowska (1934–2022), profesorka nauk humanistycznych, bibliolożka, autorka wielu artykułów i książek. Od 1969 roku aż do przejścia na emeryturę w 1990 roku była związana z Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UW, w latach 1981–1987 zajmowała stanowisko dyrektora Instytutu. Następnie pracowała w roli eksperta dla Biura Pełnomocnika Rządu ds. Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego, a później w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Była jedną z założycielek i prezeską w latach 1989–2003 Polskiego Towarzystwa Bibliologicznego. Przez dwie kadencje zasiadała w Radzie Naukowej Biblioteki Narodowej.

4

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział online w konferencji „Ukraińsko-Polski Dialog dla Książki”.

11

Zmarł Michał Spandowski (1943–2022), inkunabulista, twórca i współtwórca katalogów inkunabułów i starodruków, autor wielu publikacji naukowych, wieloletni pracownik Zakładu Starych Druków BN, z którym związany był od 1966 roku.

Od lat 80. XX wieku przeprowadził w wielu instytucjach krajowych i zagranicznych szereg kwerend mających na celu rejestrowanie inkunabułów i dokumentowanie ich strat. W latach 1988–2009 zaangażowany był w projekt rejestracji poloników XVI–XVIII wieku w bibliotekach rzymskich, realizowany dzięki porozumieniu pomiędzy Biblioteką Narodową a Papieskim Instytutem Studiów Kościelnych i Fundacją Rzymską im. Margrabiny J. Z. Umiasowskiej. Dziełem jego życia było opracowanie kolekcji inkunabułów Biblioteki Narodowej i opublikowanie ich katalogu, nad którym pracował z przerwami od końca lat 90. ubiegłego wieku. Trud został zwieńczony ukazaniem się w Wydawnictwie BN w 2020 roku *Catalogue of Incunabula in the National Library of Poland*.

Na wniosek dyrektora BN dr. Tomasz Makowskiego Michał Spandowski został odznaczony w 2008 roku Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Wcześniej otrzymał Złoty Krzyż Zasługi i odznakę Zasłużony Działacz Kultury.

14

Katarzyna Krawczyk, zastępczyni kierownika Zakładu Zbiorów Bibliologicznych obroniła na Wydziale Nauk Historycznych UKSW pracę doktorską *Pozycja i kierunki aktywności Klementyny z Sanguszków Ostrowskiej Małachowskiej w pierwszej połowie XIX wieku*.

15–16

W gmachu głównym Biblioteki Narodowej odbyła się konferencja z okazji piątej rocznicy inauguracji programu „Mała książka – wielki człowiek”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Instytut Książki ze wsparciem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

23–25

W gmachu głównym Biblioteki Narodowej odbyła się konferencja naukowa „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych”, zorganizowana przez Bibliotekę Narodową, Radę ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji Episkopatu Polski oraz Federację Bibliotek Kościelnych „Fides”. W ciągu trzech dni odbyło się osiem sesji poświęconych badaniom, digitalizacji, udostępnianiu, konserwacji, katalogowaniu i kwalifikowaniu do Narodowego Zasobu Bibliotecznego najcenniejszych zbiorów kościelnych oraz działalności bibliotek kościelnych. Uczestnicy wzięli także udział w warsztatach z zakresu konserwacji, digitalizacji i katalogowania. Konferencja została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

24

W trakcie inauguracji XXX Targów Książki Historycznej na Zamku Królewskim w Warszawie dyrektor BN dr Tomasz Makowski odebrał z rąk Tadeusza Skoczka, wiceprezesa Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Dyplom Stulecia PTWK, przyznany Bibliotece Narodowej jako instytucji szczególnie zasłużonej dla polskiej książki i kultury.

25

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski wziął udział w zorganizowanym w Toruniu II Zjeździe Badaczy Polonii, na którym wygłosił referat o współdziałaniu Biblioteki Narodowej z instytucjami polonijnymi i pracach nad zachowaniem dziedzictwa polskiego za granicą.

28

Do grona bibliotek współkatalogujących z Biblioteką Narodową włączono 109 nowych księżnic. Stało się to możliwe dzięki wdrożeniu w nich w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025”, najnowocześniejszego systemu bibliotecznego Alma i wyszukiwarki Primo. Tym samym we współkatalogowaniu uczestniczy już 115 bibliotek.

30

Odbyła się konferencja kończąca projekt „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”, którego celem była kontynuacja digitalizacji zbiorów specjalnych Biblioteki Narodowej i Biblioteki Jagiellońskiej oraz ich udostępnienie na polona.pl. W efekcie realizacji projektu do otwartych zasobów online trafiło ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych. Projekt był realizowany od 1 lipca 2020 roku.

GRUDZIEŃ

9

Dyrektorzy Bibliotek Narodowych Polski i Tajwanu, dr Tomasz Makowski oraz Tseng Shu-hsien, a także Bob L.J. Chen, szef Biura Przedstawicielskiego Tajpej w Polsce, otworzyli w nowych czytelniach BN wystawę *Znaki cywilizacji – dawne księgi ze zbiorów Narodowej Biblioteki Tajwanu*. Ekspozycję można było oglądać do 29 grudnia.

10

Na antenie TVP Kultura został wyemitowany premierowy program nowego telewizyjnego cyklu „Eureka Biblioteka!”. Każdy odcinek będzie prezentował jedną bibliotekę z danego województwa, którą zmodernizowano dzięki dofinansowaniu z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0.

12

W gmachu Biblioteki Narodowej odbyła się konferencja „Przygotowania na wypadek wystąpienia nagłych zagrożeń dla zbiorów i archiwów – praktyczne aspekty”, zorganizowana przez Polski Komitet Błękitnej Tarczy, Bibliotekę Narodową, Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

15

Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski spotkał się z nowym Zarządem Głównym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich z przewodniczącą dr Barbarą Budyńską na czele, której pogratulował wyboru. Omawiano najpilniejsze sprawy środowiska bibliotekarskiego.

22

Zmarła Ludmiła Murawska-Péju (1935–2022), malarka, siostrzenica i wychowanka Ludwika Heringa, przyjaciółka Mirona Białoszewskiego, z którym współtworzyła jako aktorka i autorka scenografii Teatr na Tarczyńskiej i Teatr Osobny. Jej prace były prezentowane na wystawach indywidualnych i zbiorowych w Warszawie i Paryżu.

Ludmiła Murawska-Péju przekazała do zbiorów Biblioteki Narodowej listy Józefa Czapskiego do Ludwika Heringa, prace rysunkowe Czapskiego oraz rekwizyty i kostiumy teatralne.

GROMADZENIE ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

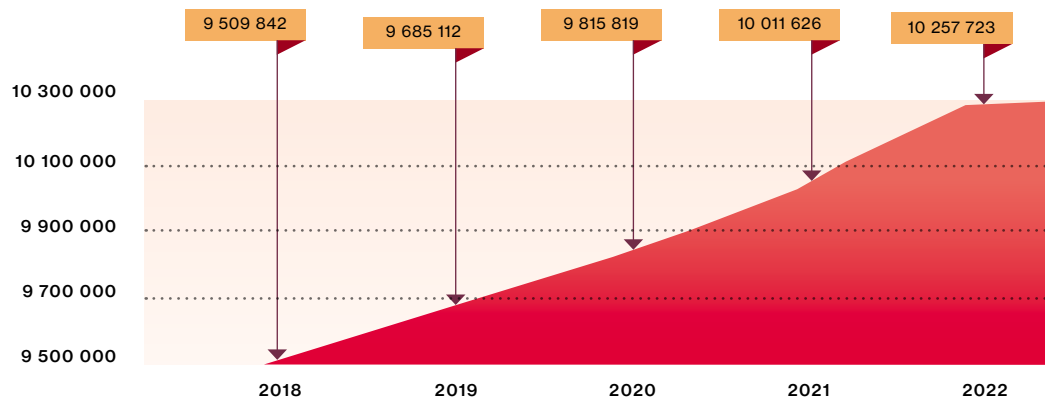
ROZDZIAŁ I

Gromadzenie i wieczyste przechowywanie dorobku piśmienniczego Rzeczypospolitej Polskiej jest nadrzędnym zadaniem Biblioteki Narodowej. Gromadzeniem objęte są publikacje krajowe: książki i czasopisma, starodruki, druki ulotne, mapy, nuty, nagrania dźwiękowe i audiowizualne, publikacje elektroniczne (m.in. audiobooki, e-booki, czasopisma online), ryciny, rysunki, fotografie oraz rękopisy. Włączane do zbiorów i wieczyście przechowywane są również publikacje polskie lub dotyczące Polski, które ukazują się poza jej granicami, piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przechowywane nigdyś w historycznych polskich księgozbiorach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki. Narodowa Książnica jako biblioteka naukowa prenumeruje również najbardziej renomowane czasopisma zagraniczne i bazy danych.

W 2022 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęło i zostało wpisanych do ksiąg inwentarzowych 212 547 jednostek materiałów bibliotecznych (w jednostkach, rocznikach, plikach i woluminach). Tym samym liczba zbiorów Narodowej Książnicy na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 10 257 723 jednostki materiałów bibliotecznych.

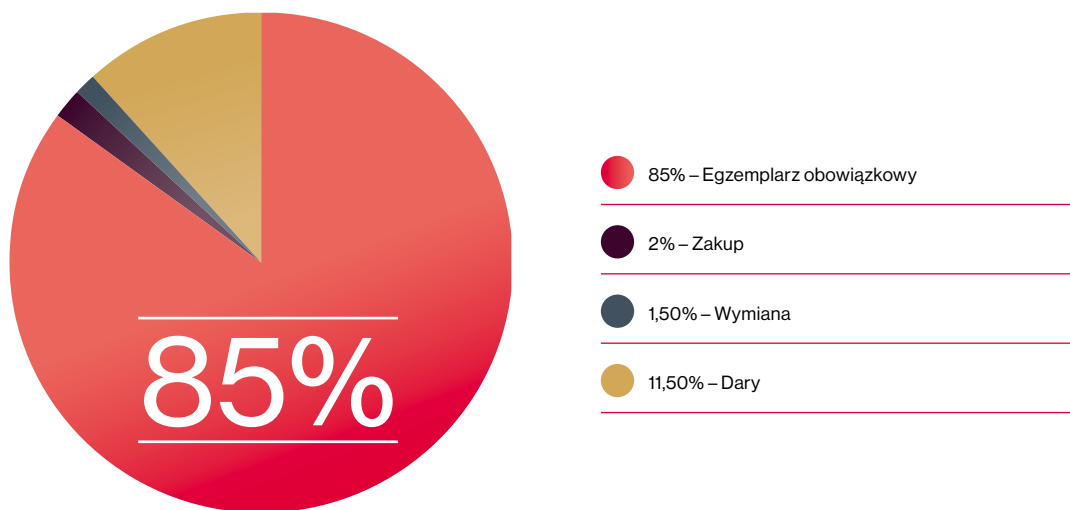
Tempo gromadzenia zbiorów w Bibliotece Narodowej w latach 2018–2022
(w wol./j./rocz./plikach)

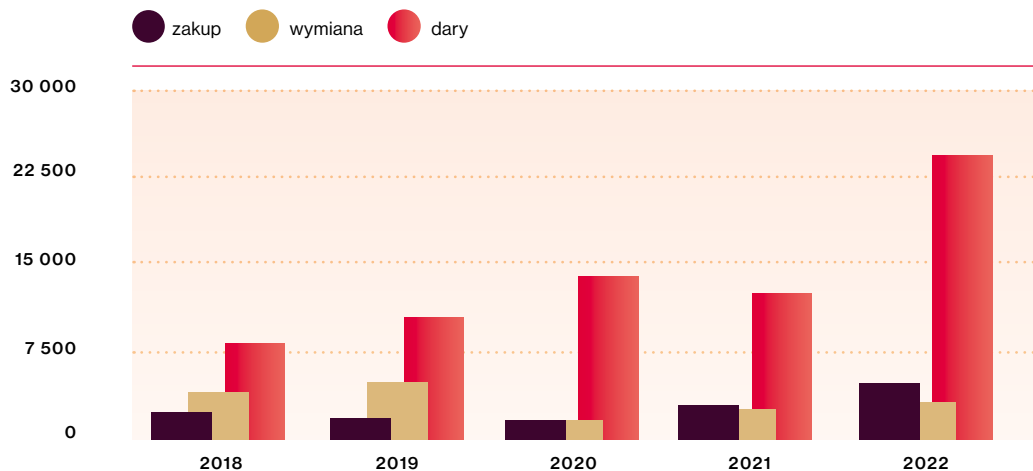
Na wpływ składają się: egzemplarz obowiązkowy, dary, wymiana, zakupy i prenumerata. Zbiory zinwentaryzowane w 2022 roku pochodziły z:

- » wpływu egzemplarza obowiązkowego – 180 903 j. (178 729 j. w 2021 r.),
- » zakupów – 4751 j. (2849 j. w 2021 r.),
- » wymiany krajowej i zagranicznej – 3142 j. (2593 j. w 2021 r.),
- » darów – 23 549 j. (12 152 j. w 2021 r.).

Wpływ materiałów bibliotecznych według sposobu nabycia w 2022 roku

Wpływ materiałów bibliotecznych według sposobu nabycia (zakupy, wymiana, dary) w latach 2018–2022 (w wol./j./plikach)

Wpływy materiałów bibliotecznych w 2022 roku

RODZAJ MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH	JEDN.	ŹRÓDŁO WPŁYWU				
		EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY	KUPNO	WYMIANA	DARY	RAZEM
KSIĄŻKI	WOL.	61 043 (64 585 w 2021)	1 696 (913 w 2021)	2 645 (2 078 w 2021)	5 669 (8 794 w 2021)	71 053* (75 847** w 2021)
CZASOPISMA	ROCZ.	13 425 (14 308 w 2021)	1 267 (167 w 2021)	436 (224 w 2021)	1 045 (437 w 2021)	16 173 (15 136 w 2021)
DRUKI ULOTNE	J.	6 986 (6 731 w 2021)	2 (6 w 2021)	9 (239 w 2021)	7 074 (1 941 w 2021)	14 071 (8 917 w 2021)
NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE	J.	7 144 (8 617 w 2021)	829 (1 197 w 2021)	20 (48 w 2021)	1 094 (659 w 2021)	9 087 (10 521 w 2021)
PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE (E-BOOKI, CZASOPISMA ONLINE, AUDIOBOOKI I IN..)	P.	90 219 (81 702 w 2021)	0 (0 w 2021)	0 (3 w 2021)	0 (28 w 2021)	90 219 (81 733 w 2021)
RĘKOPISY	J.	-	50 (131 w 2021)	0	12 (11 w 2021)	62 (142 w 2021)
STARODRUKI	WOL.	-	41 (77 w 2021)	0	4 (26 w 2021)	117*** (103 w 2021)
IKONOGRAFIA	J.	-	623 (20 w 2021)	0	7 918 (158 w 2021)	8 541 (178 w 2021)
MAPY	J.	1 159 (1 568 w 2021)	207 (97 w 2021)	30 (1 w 2021)	679 (23 w 2021)	2 205**** (1 698***** w 2021)
NUTY	WOL.	927 (1 218 w 2021)	36 (239 w 2021)	2 (0 w 2021)	54 (75 w 2021)	1 019 (1 532 w 2021)
RAZEM	WOL./J.	180 903 (178 729 w 2021)	4 751 (2 847 w 2021)	3 142 (2 593 w 2021)	23 549 (12 152 w 2021)	212 547 (195 807 w 2021)

* W wyniku skatalogowania części starego zasobu i przeprowadzenia dodatkowych prac inwentarzowych 125 woluminów zostało wycofanych do Zakładu Czasopism i Zakładu Dokumentów Życia Społecznego.

** W wyniku skatalogowania części starego zasobu i przeprowadzenia dodatkowych prac inwentarzowych 523 woluminy zostały wycofane do Zakładu Czasopism i Zakładu Dokumentów Życia Społecznego.

*** Dodatkowe 72 stare druki zostały przekazane z innych komórek organizacyjnych BN.

**** Dodatkowe 130 map zainwentaryzowanych w wyniku melioracji starego zasobu.

***** Dodatkowe 9 map zostało zainwentaryzowanych w wyniku melioracji starego zasobu.

EGZEMPLARZ OBOWIĄZKOWY

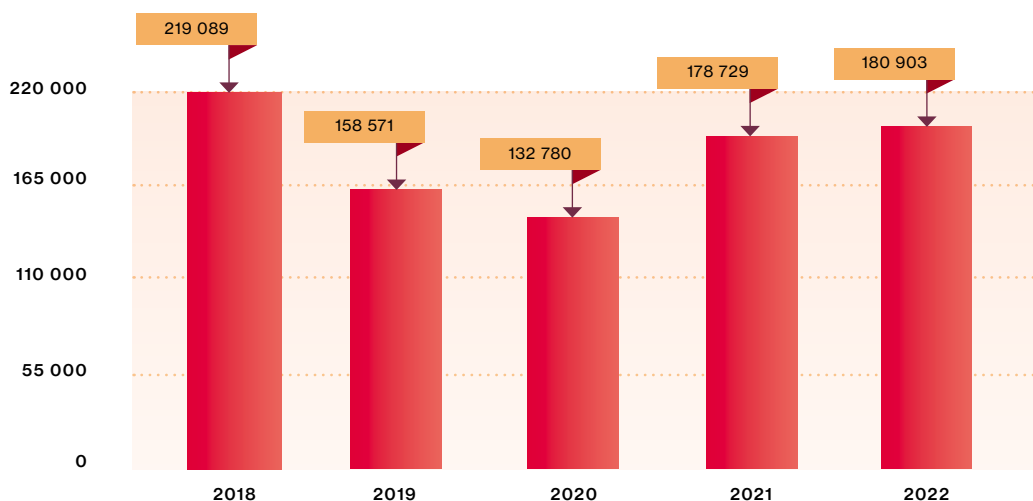
Na mocy ustawy o obowiązkowych egzemplarzach bibliotecznych z 7 listopada 1996 roku oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Sztuki z 6 marca 1997 roku w sprawie wykazu bibliotek uprawnionych do otrzymywania egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych rodzajów publikacji oraz zasad i trybu ich przekazywania, a także zmieniającego je rozporządzenia z 24 maja 1999 roku, Biblioteka Narodowa przekazywane są po dwa egzemplarze wszystkich publikacji wydawanych w Polsce: atlasów, czasopism, druków muzycznych, druków ulotnych dokumentujących życie społeczne, gazet, globusów,

książek, map, nagrań dźwiękowych i audiowizualnych oraz publikacji elektronicznych. Stanowi to uregulowaną prawnie podstawę tworzenia przez Narodową Książnicę kompletnego archiwum piśmiennictwa polskiego, co służy, podobnie jak w innych krajach, zachowaniu dziedzictwa kulturowego, opracowywaniu bibliografii narodowej i sporządzaniu statystyki wydawniczej.

**W 2022 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęły
180 903 jednostki egzemplarzy obowiązkowych materiałów
bibliotecznych (178 729 w 2021 r.), w tym:**

- » 61 043 woluminy książek (64.585 w 2021 r.),
- » 6520 tytułów czasopism w 13 425 rocznikach, 134 494 zeszytach (6520 tytułów w 14 308 rocznikach, 139 352 zeszytach w 2021 r.),
- » 6986 druków ulotnych (6731 w 2021 r.),
- » 7144 nagrań dźwiękowych i audiowizualnych (8617 w 2021 r.),
- » 90 219 plików publikacji elektronicznych, w tym 10 441 e-booków i 434 tytuły czasopism elektronicznych (81 702 pliki publikacji elektronicznych w tym 12 446 e-booków i 76 tytułów czasopism elektronicznych w 2021 r.),
- » 1559 map (1568 w 2021 r.),
- » 927 woluminów druków muzycznych (1218 w 2021 r.).

Wpływ egzemplarza obowiązkowego w latach 2018–2022 (w wol./j./rocz./plikach)

Wpływ egzemplarza obowiązkowego według typów dokumentów w latach 2018–2022
(w wol./j./rocz./plikach)

ROK	KSIĄŻKI	CZASOPISMA	DRUKI ULOTNE	PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE	NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE	ZBIORY SPECJALNE (NUTY I MAPY)
2018	64 069	7 156	32 387	105 384	7 945	2 148
2019	67 037	6 978	16 563	56 922	8 549	2 522
2020	58 700	6 813	7 674	51 265	6 403	2 981
2021	64 585	6 520	6 731	81 702	8 617	2 786
2022	61 043	6 520	6 986	90 219	7 144	2 486

DARY

W 2022 roku darczyńcy przekazali do zbiorów Narodowej Książnicy 23 549 jednostek materiałów bibliotecznych (12 152 w 2021 r.).

KOLEKCJA KRYSZYNY PIÓRKOWSKIEJ W BIBLIOTECE NARODOWEJ

Dzięki życzliwości i hojności Krystyny Piórkowskiej do zbiorów Biblioteki Narodowej w 2022 roku trafiły trzy listy Pierre-Jean David d'Angers do Alfreda de Vigny z lat 1829–1839 dotyczące m.in. Adama Mickiewicza, list kondolencyjny Żydów polskich zamieszkałych w Strasburgu po śmierci Józefa Piłsudskiego i odpowiedź wysłana przez osobistą sekretarkę Marszałka, Kazimierę Hłakowiczównę, w imieniu Aleksandry Piłsudskiej z roku 1935.

Krystyna Piórkowska podarowała Narodowej Książnicy także dwa starodruki: Cohn Tobias, *Ma'aseh Toviyah, kolel ha-arba'ah ,olamot*, Venice, Stamparia Bragadina, [1708]; Piotr Aigner, *Beschreibung eines neuen holzersparenden und in allem Betracht vortheilhaft befundenen Ziegelbrennofens nebst Rissen / Herausgegeben von dem berühmten Warschauer Architekten Eigner*. Aus dem Russischen übersetzt. Zweyte Auflage, Riga & Mitau, W. C. A. Müller, 1796.

Ostatni z wymienionych starodruków to tłumaczenie niemieckie z języka rosyjskiego wydane w Mitawie w 1796 roku, określane jako „wydanie drugie”, choć pierwszego – ryskiego zapewne – dotąd nie odnaleziono. Ten nienotowany przez Estreichera starodruk w swoich zbiorach posiadają: British Library, Staatsbibliothek zu Berlin i Uniwersytet Techniczny w Berlinie, a w Polsce jedynie biblioteka Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Dzieło w języku polskim ukazało się po raz pierwszy w Łowiczu w 1788 roku pt. *Nowa cegielnia wynalazku Imci Pana Aignera architekta warszawskiego*. Autor to urodzony w Puławach polski architekt i teoretyk architektury, przedstawiciel klasycyzmu. W samej Warszawie odpowiedzialny był za co najmniej 15 ważnych projektów, w tym

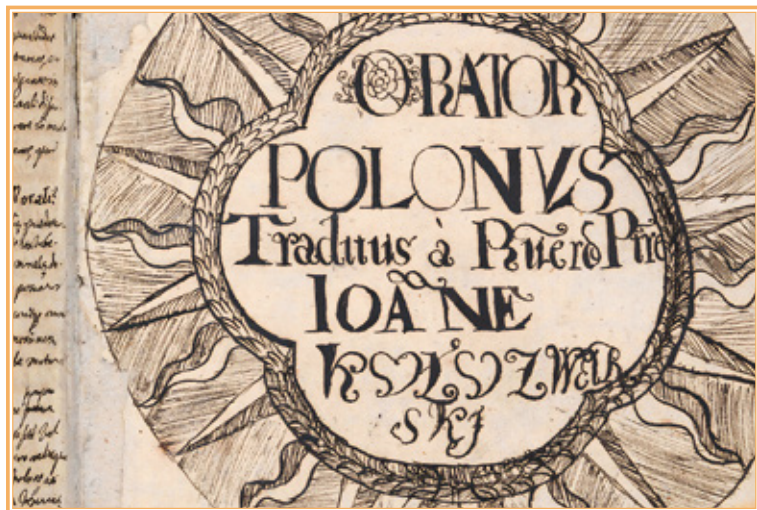
rozbudowę Pałacu Krasieńskich. Publikował prace teoretyczne, oprócz wymienionych napisał też *Krótką naukę o pikach i kosach* (1794), gdzie dał wykład teorii operowania formacjami kosyńców na polu walki. W dziele *Nowa cegielnia...* analizuje współcześnie budowane w Polsce cegielnie i wskazuje niskiej jakości surowiec i ówczesną technologię wyrobu cegieł jako przyczyny nietrwałości budowanych murów. Zajmuje się także ergonomią ówczesnej technologii, używającą w jego ocenie zbyt duże ilości drewna do wypalania cegieł. Proponuje zastosowanie innej technologii, której wykład ów pod ręcznik stanowi. Nowy piec wybudowano po raz pierwszy w dobrach hr. Moszyńskiego na Podolu w okolicach Tulczyna, a ponieważ się sprawdził, zachęciło to Aignera do publikacji projektu i działań na rzecz jego upowszechnienia.

Dzięki Krystynie Piórkowskiej kolekcję Narodowej Książnicy uzupełniło wiele cennych obiektów, m.in. album z 45 fotografiami Krakowa, wykonanymi w 1941 roku w okresie okupacji niemieckiej oraz unikatowe druki ulotne: trzy pocztówki krakowskie z początku XX wieku z karykaturą polityczną ośmieszającą zaborcze władze rosyjskie; pięć pocztówek z I połowy XX wieku, przedstawiających zabudowania polskiego seminarium w USA w Orchard Lake; informator *Komunikacja kolejowa, autobusowa, taksówkowa w Palestynie, Jerozolima 1944–1945*; kalendarzyk jeńca na rok 1941; ulotka informacyjna od wydawnictwa do abonentów „Uwaga! Do P.T. Abonentów. Wydawnictwo Żydzi w Polsce odrodzonej...”; zarządzenie okupacyjne z 1944 roku dotyczące prawa pobytu w Krakowie; pierwsza nazistowska pocztówka z okupowanego Gdańska z 1939 roku; trzy plakaty: Witolda Chmielewskiego *Ogólnopolskie Zimowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej i Otwarcie polsko-żydowskiej 2. Konferencji Krren Hajesod w Polsce* oraz Tadeusza Gronowskiego *X Rocznica Odparcia Najazdu Rosji Sowieckiej* z sylwetką Józefa Piłsudskiego.

Dary Krystyny Piórkowskiej obejmowały również książki, m.in.: B. Benson, *A Few Words from an Expatriated*, Weymouth, 1842; K. Sedlacek, *Gewitter über Polen*, Düsseldorf, 1941; 35 książek i broszur XIX- i XX-wiecznych po hebrajsku i w jidysz z księgozbioru rabina Zew Wawa Morejno; książka w jidysz i po hebrajsku zawierająca eseje i szkice dotyczące pisarzy jidysz (wśród autorów m.in. Efraim Kaganowski). Do przekazanych BN przez ofiarodawczynię czasopism należą, m.in.: „Berlijnsche Kurier” nr 12/1941, zawierający artykuł o Katyniu opatrzony fotografiami; trzeci rocznik pamiątkowy szóstego kursu Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu z lat 1931–1932 oraz niemieckojęzyczny program Państwowego Teatru Powszechnego w Krakowie z kwietnia 1942 roku.

Kolekcja map ofiarowana przez Krystynę Piórkowską powiększyła się o ponad 70 obiektów. W skład zespołu wchodziły mapy Polski i Europy od XVI do XIX wieku. Wśród nich znajduje się wiele egzemplarzy nienotowanych dotąd w publicznych zbiorach polskich oraz interesujące, rzadko spotykane warianty odbić. Wśród szczególnie interesujących wymienić można choćby pierwszy stan mapy *Poland shewing the claims of Austria, Russia & Prussia*, rytowanej przez Johna Cary’ego, opublikowanej w Londynie u Johna Fieldinga w 1781 roku lub szósty, nienotowany dotąd stan mapy *La Pologne divisée en ses palatinats, selon la dernière condivision des Trois Puissances savoir L’Autriche, la Russie, la Prusse*, wydanej w Wenecji w roku 1802. Do najcenniejszych należą m.in.: bardzo rzadka *Tabula nova totius Regni Poloniae* Nicolasa Samsona wydana w Amsterdamie około 1670 roku oraz dwa arkusze szesnastowiecznych map Polski Sebastiana Müntera, mapa Polski Abrahama Orteliusa opublikowana przez Philipa Galle w Antwerpii, a zwłaszcza jedna z najwcześniejszych map odbitych w dwóch kolorach *Octava Europae Tabula* Bernada Sylvanusa z 1511 roku.

DAR FUNDACJI RODZINNEJ BLOCHÓW

Jan Kołozwarski,
Orator Polonus, 1646

Podczas wizyty w siedzibie Fundacji Rodzinnej Blochów w Nowym Jorku mecenas Przemysław Jan Bloch przekazał dyrektorowi BN dr. Tomaszowi Makowskiemu do zbiorów Biblioteki Narodowej rękopis wykładów z teologii ks. Jana Kołozwarskiego (zm. 1652), profesora kolegiów jezuickich w Łucku, Ostrogu, Rawie i Lwowie.

Skrypt w formie niewielkich rozmiarów oprawnego woluminu nosi tytuł *Orator Polonus* i zawiera wykłady oparte na myśli św. Tomasza z Akwinu. Powstał w roku 1646, jak informuje wpis na stronie tytułowej. Oznacza to, że spisano go najprawdopodobniej w Ostrogu lub Rawie Ruskiej, gdyż w tamtejszych kolegiach ks. Jan Kołozwarski wówczas nauczał. Krótko po powstaniu rękopis w nieznanych okolicznościach przewieziono z ziem ruskich Rzeczypospolitej do małopolskiego Wiśnicza, który w połowie XVII wieku należał do magnackiego rodu Lubomirskich. Z tego okresu pochodzi nalepka na grzbiecie oprawy z częściowo uszkodzonym wpisem „Anno 16[46] Orator Polonus. Księżny Lubomirsk[iej]”.

POZOSTAŁE DARY

Interesujący zespół 37 rysunków i 9 grafik został przekazany przez Jacka Antoniego Zielińskiego. Urodzony w 1936 roku artysta skupia się w swej twórczości malarskiej głównie na obserwacji struktur przyrody oraz związków mikrokosmosu z makrokosmosem. Podarowane obiekty pochodzą z okresu krystalizowania się jego stylu artystycznego, większość powstała w lata 60. XX wieku. Rysunki stanowią pierwowzory do najbardziej znanych i wielokrotnie wystawianych cykli graficznych. Grafiki natomiast wykonane są unikalną, autorską techniką heliomorfii, wykorzystującą materiały światłoczułe. Jacek Antoni Zieliński jest także teoretykiem sztuki, eseistą i autorem szkolnych podręczników wiedzy o sztuce.

W 2022 roku zbiory Narodowej Książnicy wzbogaciły się także o m.in. następujące dary:

- » Archiwum Zofii Posmysz, Jana Piaseckiego i Hieronima Przybyły – dar Bogny Dziedziniewicz
- » Materiały z archiwum Jana Gawrońskiego – dar Jasia Gawrońskiego
- » Archiwa Centro Incontri i Studi Europei oraz Associazione Pier Giorgio Frassati – dar Wandy Gawrońskiej
- » Album rodzinny Jana Gawrońskiego z przedwojennymi fotografiami z majątku Gawrońskich w Szuklach – dar Giovanny Gawrońskiej
- » Archiwum Mariana Czuchnowskiego – dar Michała Stefańskiego
- » Jarosław Iwaszkiewicz, *Mapa pogody* – dar Wiesława Uchańskiego
- » Materiały z archiwum Arkadiusza Pacholskiego – dar Bożeny Pacholskiej
- » Materiały z archiwum Krystyny Griffith-Jones, w tym listy Witolda Gombrowicza – dar Dobie Calre Juliet i Michaela Melville’a Griffith-Jones,
- » Archiwum Włodzimierza Słobodnika – dar Małgorzaty Konopelskiej
- » Materiały z archiwum własnego Bolesława Błaszczyka i archiwum Grupy MoCarta – dar Bolesława Błaszczyka
- » Materiały z archiwum Wiktora Woroszyńskiego – dar Natalii Woroszyńskiej
- » Materiały z archiwum Walentyny Janta-Polczyńskiej – dar Karoliny Rastafiańskiej-Merk
- » Listy Gustawa Herlinga-Grudzińskiego do Marii Ofierskiej – dar Marii Ofierskiej
- » Listy Bogdana Wojdowskiego do Leona (Mariana) Najberga – dar Romana Weinfeldta
- » List Wiktora Zina do Jadwigi Świerczewskiej opatrzony rysunkiem – dar Emilii Batury
- » Materiały z archiwum Kuryluków – dar Ewy Kuryluk
- » Listy Jerzego Ficowskiego do Janiny Sochaczewskiej, Jacquesa Burko, Leszka Bednarskiego oraz maszynopis niepublikowanej rozmowy Teresy de Laveaux z Jerzym Ficowskim pt. *Muzyka jednym z elementów wrażliwości* – dar Elżbiety Ficowskiej
- » Wybrana korespondencja z archiwum Heleny Zatorskiej, w tym listy: Mirona Białoszewskiego, Kazimierza Brandysa, Jerzego Ficowskiego, Hanny Januszewskiej, Anny Kamieńskiej, Tadeusza Różewicza, Juliana Strykowskiego, Władysława Terleckiego, Oli Watowej, Kazimierza Wyki – dar Anny Szczepanek

WYMIANA MIĘDZYBIBLIOTECZNA

W ramach wymiany Narodowa Książnica w 2022 roku otrzymała 3142 jednostki materiałów bibliotecznych (2593 w 2021 r.). Tą drogą pozyskiwane są głównie polonika z bibliotek zagranicznych współpracujących z Biblioteką Narodową oraz wybrane materiały bibliologiczne i informacyjne.

ZAKUPY

Biblioteka Narodowa kupuje publikacje, których brak w zbiorach np. z powodu strat wojennych, a także wybrane publikacje obce z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, publikacje do księgozbiorów podręcznych oraz na wymianę z bibliotekami

zagranicznymi. Od 2012 roku działa w strukturze Narodowej Książnicy samodzielne stanowisko pracy do spraw zakupów i darów materiałów bibliotecznych, którego zadaniem jest gromadzenie informacji o ofertach zakupu materiałów bibliotecznych kierowanych do komórek merytorycznych, jak również przekazywanie komórkom informacji o katalogach i aukcjach antykwarycznych oraz przedstawianie do akceptacji Dyrekcji Biblioteki Narodowej wytypowanych materiałów wraz z ich wyceną.

W 2022 roku pracownicy Biblioteki Narodowej wzięli udział w 20 aukcjach antykwarycznych (28 w 2021 r.), podczas których zakupiono 358 pozycji katalogowych (489 w 2021 r.), w tym: 21 rękopisów (20 w 2021 r.), 35 wol. starodruków (70 w 2021 r.), 8 zeszytów czasopism (19 w 2021 r.), 78 map (205 w 2021 r.), 23 druki muzyczne (19 w 2021 r.), 4 druki ulotne (6 w 2021 r.), 82 publikacje dźwiękowe (żadnej w 2021 r.) oraz 107 książek (150 w 2021 r.).

Rozpatrzone również 20 ofert (27 w 2021 r.) zgłoszonych do sprzedaży przez osoby prywatne. Spośród zaoferowanych obiektów zakupiono: 4 kolekcje rękopisów (8 w 2021 r.), 1 starodruk (1 w 2021 r.), 69 książek (38 w 2021 r.), 1 mapę (1 w 2021 r.) i 75 publikacji dźwiękowych (55 w 2021 r.).

Materiały Samuela
Tyszkiewicza z kolekcji
prof. Jana Władysława Wosia

MATERIAŁY Z ARCHIWUM SAMUELA FRYDERYKA TYSZKIEWICZA

Do zbiorów Biblioteki Narodowej zostały zakupione materiały związane z Samuelem Fryderykiem Tyszkiewiczem (1889–1954), typografem, drukarzem i wydawcą, założycielem Oficyny Florenckiej. Rękopisy, maszynopisy, druki ulotne, fotografie, projekty graficzne, wydruki próbne i książki latami gromadzone i pieczołowicie przechowywane przez prof. Jana Władysława Wosia z Florencji, trafiły do zbiorów Narodowej Książnicy.

Znalazły się wśród nich interesujące materiały z archiwum Samuela Tyszkiewicza, rzucające światło na jego biografię i działalność Oficyny Florenckiej, m.in.: rękopis *Fiorenzy*, książki Tyszkiewicza wydanej w 1928 roku; agendy roczne; korespondencję – w tym dziennik w listach do ostatniej żony, Vittori Lenzi, z 1940 roku; zeszyty akademickie – np. z notatkami z historii renesansu i do nauki języków włoskiego i angielskiego;

rachunki z podróży do Afryki w 1924 roku, ale też rachunki domowe ze szczegółowym rozpisaniem codziennych wydatków; wydruki próbne m.in. *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza; spisy abonentów publikacji Oficyny Florenckiej; programy i zaproszenia, wycinki z gazet, księgę gości, dyplomy np. ukończenia szkoły handlowej i zdobycia tytułu inżyniera (1912), nadania Tyszkiewiczowi francuskiego orderu Legii Honorowej (1923), nadania Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski za zasługi na polu artystycznym i kulturalnym (1953); obrazy, np. portret Tyszkiewicza wykonany przez Ignacego Hiszfangą z 1940 roku; fotografie, np. album ze zdjęciami przedstawiającymi szpital polski w Marsylii w 1941 roku. Zbiór zawiera także 59 publikacji wydrukowanych przez Oficynę Florencką w latach 1928–1954 (w większości to numerowane egzemplarze własne Tyszkiewicza), a także 299 książek z domowej biblioteki Tyszkiewicza.

Materiały znakomicie uzupełniły archiwum Samuela Tyszkiewicza zakupione przed kilkudziesięciu laty przez Narodową Książnicę od Vittorii Lenzi, wdowy po Tyszkiewicz, opisane szczegółowo w XVI tomie *Katalogu rękopisów ze zbiorów Biblioteki Narodowej*.

POZOSTAŁE NABYTKI NARODOWEJ KSIĄŻNICY

W 2022 roku zakupione zostały m.in. fotografie Marii Iwaszkiewicz-Wojdowskiej, Jarosława Iwaszkiewicza i Bogdana Wojdowskiego z archiwum Marii Iwaszkiewicz-Wojdowskiej; rękopisy numizmatyczne Kazimierza Stronczyńskiego; korespondencja i rękopisy utworów własnych Marka Sołtysika; odpis Cypriana Walewskiego z rękopisu: *Józef Andrzej Załuski, Polska w obszernych wiadomościach skrócona z podziałem na III części* [...]. datowany na 1870 rok.; rękopis opowiadania *Synowie* (1946) Jerzego Andrzejewskiego oraz jego maszynopis z odręcznymi poprawkami opowiadania *Kukułka* (1944) i list do profesora Juliana Krzyżanowskiego (1948); kartka pocztowa Stanisława Balińskiego do Ludwika Fryde z 2 października 1938 roku; dwa listy Stefana Kisielewskiego do nieznanego adresata z 13 września oraz 23 listopada 1938 roku; dwa listy Aleksandra Wata do profesora Juliana Krzyżanowskiego (jeden z 13 stycznia 1948 roku, drugi niedatowany); dwa autoryzowane teksty homilii Stefana Wyszyńskiego z 25 września 1969 roku oraz 30 listopada 1974 roku; dwa listy Jerzego Zawieyskiego do profesora Juliana Krzyżanowskiego z 7 marca 1946 roku oraz 27 lutego 1953 roku; rękopis opowiadania Wojciecha Żukrowskiego *Święto granic* z 1947 roku; maszynopis utworu *Trzy pieśni krótkowidza* napisanego przez Sławomira Mrożka dla Piwnicy pod Baranami; list Władysława Mickiewicza z 2 października 1867 roku do nieznanego adresata z informacją o odnalezionych w dokumentach po Adamie Mickiewiczu fragmentach nieznanego dramatu; list Wojciecha Alberta Sowińskiego do nieznanego z nazwiska przyjaciela z ok. 1860 roku; list Michała Sołtana do brata, Adama Lwa Sołtana z 31 października 1882 roku oraz Adama Lwa Sołtana odpis rękopiśmiennego pamiętnika Rządu Narodowego utworzonego pod przewodnictwem Adama Sapięhy w 1877 roku.

**Ponadto w 2022 roku udało się pozyskać drogą zakupu aż trzy
woluminy starodruków pochodzące z Biblioteki Załuskich,
pierwszej Polskiej Biblioteki Narodowej:**

- » *Journal oeconomique, ou Mémoires, notes et avis sur les arts, l'agriculture, le commerce et tout ce qui peut y avoir rapport, ainsi qu'à la conservation et à l'augmentation des biens de famille, etc.*, Paris, 1751 rok – fragment francuskiego kwartalnika ekonomicznego z lipca – sierpnia 1751 roku;
- » *Les délices de l'esprit : Dialogues*, Paris, 1677 rok – autor był francuskim pisarzem religijnym i dramaturgiem, jednym z członków-założycieli Akademii Francuskiej;
- » *Pictura Loquens; sive heroicarum tabularum Hadriani Schoonebeek Enarratio et Explicatio*, Amstelaedam, 1695 rok – autor Ludolph Smids był XVII–XVIII-wiecznym niderlandzkim lekarzem, antykwariuszem i poetą. Dzieło zawiera 59 całostronicowych miedziorytów, przedstawiających bohaterów mitologii i historii starożytnej, autorstwa Adriaana Schoonebeeka, amsterdamskiego grafika, do których Smids pisał komentarz.

W 2022 roku zakupiono także cztery rzadkie druki muzyczne: Ignacego Komorowskiego *Światło spadające*, Warszawa, ok. 1850 roku; Jacquesa Offenbacha *Śpiewnik Pana Fortunata – Strofy Walentego*, Warszawa, ok. 1850 roku; Luigiiego Bordese *Odwróć oczy*, Warszawa, ok. 1880 roku i Władysława Powiadowskiego *Rach-ciach-ciach: Polka z „Królowej przedmieścia”*, Kraków, ok. 1920 roku.

W sierpniu Biblioteka Narodowa pozyskała kolekcję nagrań z prywatnego archiwum Bolesława Błaszczyka – muzykologa, wiolonczelisty i kompozytora. Obszerny zbiór rejestracji muzycznych i filmowych obejmuje nagrania zbierane przez badacza i artystę przez cały okres jego działalności, m.in. twórczość autorską i kopie nagrań twórców Studia Eksperymentalnego Polskiego Radia, głównie Eugeniusza Rudnika i Bohdana Mazurka. Na szczególną uwagę zasługuje zasób SEPR, zawierający tysiące niepublikowanych rekordów, będących kopiami taśm zrealizowanych w Polskim Radiu: muzyka elektroakustyczna i elektroniczna – utwory autonomiczne, ilustracyjne, materiały wyjściowe, formy przejściowe i robocze, zdigitalizowane przez Bolesława Błaszczyka w trakcie współpracy z Eugeniuszem Rudnikiem w latach 2003–2014 w zakresie ocalania i porządkowania spuścizny Studia po jego likwidacji. W zbiorze nagrań SEPR przeważa twórczość Eugeniusza Rudnika i Bohdana Mazurka (około 1300 rekordów), lecz znajduje się tu również muzyka takich twórców, jak Bogusław Schaeffer, Krzysztof Penderecki, Tomasz Sikorski, Włodzimierz Kotoński, Andrzej Dobrowolski i Henryk Kuźniak.

W grudniu Biblioteka Narodowa zakupiła unikatowe cztery płyty gramofonowe z interpretacjami Ady Sari – nagrania testowe (płyty jednostronne, bez numerów wydawniczych, z etykietami w kolorze kremowym ze złotymi literami), zarejestrowane przez polską śpiewaczkę dla wytwórni Grammophon około 1926 roku. Wśród nich znalazło się m.in. nieznane, niewymieniane w dyskografiach artystki wykonanie w języku włoskim arii Micaeli z opery *Carmen* Georges Bizeta.

W 2022 roku kolekcja rolek pianolowych Biblioteki Narodowej powiększyła się o kolejne 59 publikacji z nagraniami utworów fortepianowych polskich kompozytorów, przede wszystkim Fryderyka Chopina, Maurycego Moszkowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego. Kolekcja rolek pianolowych Biblioteki Narodowej obejmuje tym samym obecnie 1873 nośniki i stanowi największy w kraju zbiór tego rodzaju nagrań historycznych.

Wśród map zakupionych w 2022 roku uwagę zwracają dwie ciekawostki. Pierwsza to rzadka mapa nieba widzialnego na Ziemiach Polskich, wydana przez Marcina Ernsta we

Lwowie w roku 1911 według rysunków Edmunda Löfflera. Mapę tworzą dwie ruchome okrągłe koncentryczne tarcze, dzięki którym można odczytać układ ciał niebieskich w poszczególnych miesiącach roku. Drugim unikatowym obiektem jest gra planszowa *Jazda samochodem po kraju*, wydana w Warszawie nakładem Wydawnictwa Gier Julian Miller przed rokiem 1914. Ta „pouczająca gra krajoznawcza” rozgrywana jest na planszy będącej mapą Królestwa Polskiego, na której zaznaczono główne miasta i ich zabytki wraz z krótkimi opisami i charakterystycznymi strojami ludowymi. Pionki, którymi gracze podróżują po Królestwie mają kształt samochodów osadzonych na drewnianych podstawkach. Gra zachowała się wraz instrukcją ułożoną przez L. Nałęcza oraz oryginalnym opakowaniem, na którym widnieje dyplom uznania pierwszej klasy przyznany na Wystawie Hygjeny Wychowawczej, która odbyła się w roku 1887 na warszawskim Ujazdowie.

PRENUMERATA

W 2022 roku zaprenumerowano 68 tytułów czasopism polskich do czyteln i księgozbiorów podręcznych (53 w 2021 r.) oraz 110 tytułów czasopism zagranicznych do czyteln, księgozbiorów podręcznych i do zbiorów (147 w 2021 r.).

Zbiory Biblioteki Narodowej na dzień 31 grudnia 2022 roku*

LP.	RODZAJ DOKUMENTÓW	JEDNOSTKA	ZBIORY
1	KSIĄŻKI	WOL.	3 555 843
2	CZASOPISMA	WOL. (R.)	1 279 176 (946 549)
3	DRUKI ULOTNE (DOKUMENTY ŻYCIA SPOŁECZNEGO)	J.	2 842 047
4	PUBLIKACJE ELEKTRONICZNE (E-BOOKI, CZASOPISMA ONLINE, AUDIOBOOKI I IN.)	PLIKI	674 207
5	RĘKOPISY	WOL. (J.)	33 880 (23 558)
6	STARODRUKI	WOL.	183 870
7	NUTY	J.	137 810
8	NAGRANIA DŹWIĘKOWE I AUDIOWIZUALNE	J.	305 700
9	IKONOGRAFIA (RYCINY, RYSUNKI, FOTOGRAFIE)	J.	399 544
10	MAPY	J.	147 405
11	MIKROFORMY	J.	274 794
12	ZBIÓR NEGATYWÓW	J.	423 447
	RAZEM	J.	10 257 723

* Stan zbiorów BN nie obejmuje zbiorów Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich.

KATALOGOWANIE ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

ROZDZIAŁ II

Wszystkie książki, czasopisma, druki ulotne, mapy, nagrania dźwiękowe i audiowizualne, nuty i publikacje elektroniczne wpływające do Biblioteki Narodowej są na bieżąco rejestrowane, a egzemplarze obowiązkowe są zazwyczaj katalogowane nie dłużej niż 24 godziny od momentu ich dostarczenia do Narodowej Książnicy. W 2022 roku skatalogowano:

- » 37 231 tytułów książek (38 040 w 2021 r.),
- » 47 016 artykułów z prac zbiorowych (34 127 w 2021 r.),
- » 65 743 artykuły z czasopism i prasy (77 922 w 2021 r.),
- » 16 485 roczników czasopism (15 130 w 2021 r.),
- » 62 jednostki rękopisów (142 w 2021 r.),
- » 1489 starodruków w 2165 egzemplarzach (2000 starodruków w 2989 egzemplarzach w 2021 r.),
- » 8413 druków ulotnych (12 133 w 2021 r.),
- » 10 678 nagrań dźwiękowych i audiowizualnych (9725 w 2021 r.),
- » 445 tytułów w 533 rocznikach czasopism online oraz 9674 tytuły innych publikacji elektronicznych (76 tytułów w 442 rocznikach czasopism online oraz 4094 tytuły innych publikacji elektronicznych w 2021 r.),
- » 2205 egzemplarzy map i atlasów (2667 w 2021 r.),
- » 8344 jednostki materiałów ikonograficznych (2387 w 2021 r.),
- » 1144 jednostki druków muzycznych (2123 w 2021 r.).

ZINTEGROWANY SYSTEM ZARZĄDZANIA ZASOBAMI BIBLIOTEK ALMA

W dniu 21 grudnia 2018 roku Biblioteka Narodowa jako pierwsza w Polsce rozpoczęła pracę w systemie Alma. Narzędzie to stanowi najnowocześniejsze obecnie na świecie rozwiązanie technologiczne do zarządzania zasobami bibliotek. Korzystają z niego m.in. biblioteki Uniwersytetu Harvarda i Uniwersytetu w Oksfordzie, sieci Bibliotek Narodowych Danii i Szwajcarii wraz z wybranymi bibliotekami uniwersyteckimi tych krajów. System oferuje wiele nowych funkcji, m.in. pracę w chmurze oraz możliwość współkatalogowania z innymi bibliotekami we wspólnym środowisku sieciowym.

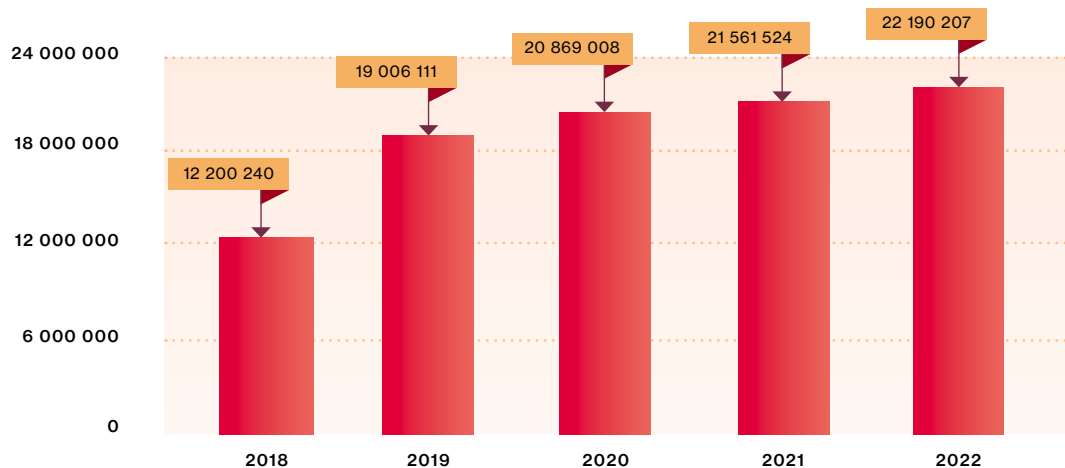
Wszystkie utworzone do 20 grudnia 2018 roku rekordy zostały przeniesione do systemu Alma. W 2022 roku w systemie Alma zostało utworzonych 718 200 rekordów (862 805 w 2021 r.), w tym:

- » 210 497 bibliograficznych (222 479 w 2021 r.),
- » 150 982 wzorcowe (148 812 w 2021 r.),
- » 137 379 egzemplarza (150 988 w 2021 r.),
- » III 023 zasobu (143 677 w 2021 r.),
- » 103 494 portfolio (194 333 w 2021 r.),
- » 4825 czytelnika (2516 w 2021 r.).

Na dzień 31 grudnia 2022 roku w bazie danych znajdowało się łącznie 22 190 207 rekordów różnych typów:

- » 6 065 054 bibliograficzne,
- » 3 148 821 wzorcowych,
- » 6 195 975 egzemplarza,
- » 5 372 029 zasobu,
- » 1 311 276 portfolio,
- » 97 052 czytelnika.

Liczba rekordów ogółem w bazie katalogu głównego w latach 2018–2022

Katalog Biblioteki Narodowej na dzień 31 grudnia 2022 roku

RODZAJ REKORDU	STAN NA 31.12.2021	USUNIĘTO W 2022 (MELIORACJA)	PRZYBYŁO W 2022	STAN NA 31.12.2022
BIBLIOGRAFICZNE	5 860 472	-5 915	210 497	6 065 054
WZORCOWE	3 070 083	-72 244	150 982	3 148 821
ZASOBU	5 269 700	-8 694	111 023	5 372 029
EGZEMPLARZA	6 060 701	-2 105	137 379	6 195 975
PORTFOLIO	1 207 805	-23	103 494	1 311 276
CZYTELNIKA	92 763	-536	4 825	97 052
RAZEM	21 561 524	-89 517	718 200	22 190 207

Opisy materiałów bibliotecznych zgromadzonych w Bibliotece Narodowej są udostępniane użytkownikom za pomocą:

- » wyszukiwarki Primo. W 2022 roku odnotowano 2 642 801 pobrań opisów (2 805 130 w 2021 r.) oraz zarejestrowano 10 628 824 aktywnych sesji użytkowników (10 625 536 w 2021 r.)
- » protokołu Z39.50, z którego korzystają biblioteki do pobierania opisów bezpośrednio z systemu Alma. W 2022 roku liczba połączeń z systemem Alma za pomocą protokołu Z39.50 wyniosła 7 939 062 (8 758 776 w 2021 r.)
- » serwisu do pobierania danych za pomocą API, który jest dostępny pod adresem: data.bn.org.pl. W 2022 roku zarejestrowano 23 140 375 zapytań z serwisu (20 937 279 w 2021 r.)

Wykorzystanie katalogu Biblioteki Narodowej w 2022 roku wyniosło: 44 351 062 (43 126 721 w 2021 r.).

Wykorzystanie katalogu Biblioteki Narodowej w latach 2018–2022

2018	32 083 990
2019	39 588 610
2020	53 282 888
2021	43 126 721
2022	44 351 062

Ponadto za pomocą formatu wymiennego przekazywane są rekordy bibliograficzne do OCLC, rekordy wzorcowe do VIAF, rekordy starych druków i cała kartoteka rekordów wzorcowych do CERL oraz rekordy bibliograficzne do biblioteki cyfrowej EUROPEANA.

WSPÓLKATALOGOWANIE

Od sierpnia 2019 roku współkatalogowanie z Biblioteką Narodową we wspólnym środowisku sieciowym prowadziły Biblioteka Jagiellońska wraz z bibliotekami jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach i Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego w Lublinie. W czerwcu 2021 roku grono to zasiłała Biblioteka Uniwersyteckiego Mikołaja Kopernika w Toruniu, a w lipcu 2021 roku – Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W 2022 roku do współkatalogowania przystąpiło 109 bibliotek w trzech cyklach wdrożeniowych.

W sierpniu zostało dołączonych 31 bibliotek: Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie, Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbicy, Gminny Ośrodek Kultury im. Ryszarda Kapuścińskiego w Pawłowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Dorohusku, Gminny Ośrodek Kultury w Białopolu, Biblioteka Publiczna Gminy Ruda-Huta, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Stefana Żeromskiego w Kutnie, Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelcach, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krzyżanowie, Miejska Biblioteka Publiczna im. Władysława Stanisława Reymonta w Skierniewicach, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Słupi, Gminne

Centrum Kultury, Sportu i Biblioteka w Godzianowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchowie, Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Lipcach Reymontowskich, Miejska Biblioteka Publiczna w Tomaszowie Mazowieckim im. Teresy Gabriśiewicz-Krzysztofikowej, Gminna Biblioteka Publiczna w Ujeździe, Gminne Centrum Kultury, Rekreacji i Biblioteka Publiczna w Czerniewicach, Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Wieluniu, Gminna Biblioteka Publiczna w Mokrsku, Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wieluniu, Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu, Gminna Biblioteka Publiczna w Skierbieszowie, Gminna Biblioteka Publiczna im. Feliksy Poździk w Sułowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Zamościu, Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Szaniawskiego w Zduńskiej Woli, Miejsko-Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Bolesława Prusa w Zgierzu, Miejska Biblioteka Publiczna im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Ozorkowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Leśmierzu, Miejska Biblioteka Publiczna w Głownie, Gminne Centrum Kultury, Sportu, Turystyki i Rekreacji z/s w Dzierżąnej, Gminna Biblioteka Publiczna w Strykowie.

W październiku do współkatalogowania przyłączyło się kolejnych 36 bibliotek: Gminna Biblioteka Publiczna w Batorzu, Biblioteka u Kazimierza. Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Kazimierza Zielińskiego w Modliborzycach, Gminna Biblioteka Publiczna i Ośrodek Kultury w Dzwoli, Gminna Biblioteka Publiczna w Chrzanowie, Powiatowa Biblioteka Publiczna w Opolu Lubelskim, Opolskie Centrum Kultury, Gminna Biblioteka i Dom Kultury w Łaziskach, Gminny Ośrodek Kultury w Chodlu, Gminna Biblioteka Publiczna w Wilkowie, Gminna Biblioteka i Dom Kultury w Karcziskach, Gminna Biblioteka Publiczna w Ostrówku-Kolonii, Gminny Ośrodek Kultury w Kłoczewie, Powiatowa Biblioteka Publiczna w Rykach, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Parczewie, Gminna Biblioteka Publiczna w Jabłoni, Gminna Biblioteka Publiczna w Siemieniu, Powiatowa Biblioteka Publiczna - Centrum Kultury w Parczewie, Gminna Biblioteka Publiczna w Podedwórz, Miejska Biblioteka Publiczna im. Zenona Przesmyckiego w Radzynie Podlaskim, Gminna Biblioteka Publiczna w Ulanie-Majoracie, Gminna Biblioteka Publiczna w Wohyniu, Gminna Biblioteka Publiczna w Kąkolewnicy, Gminna Biblioteka Publiczna w Czemiernikach, Gminna Biblioteka Publiczna w Borkach, Gminna Biblioteka Publiczna w Komarówce Podlaskiej, Regionalny Ośrodek Kultury i Sportu w Krzczonowie, Gminny Ośrodek Kultury w Trawniskach, Miejska Biblioteka Publiczna im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Staninie, Gminna Biblioteka Publiczna w Łukowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Adamowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Krzywdzie, Gminna Biblioteka Publiczna w Wojcieszkowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Trzebieszowie, Miejska Biblioteka Publiczna im. Aleksandra Świętochowskiego w Stoczku Łukowskim, Gminna Biblioteka Publiczna im. Gustawa Wysogoty-Zakrzewskiego w Woli Mysłowskiej.

Od 24 listopada do współkatalogowania dołączyły następne 33 biblioteki: Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnogrodzie, Biblioteka Publiczna Gminy Tereszpol, Miejska Biblioteka Publiczna w Józefowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Biłgoraju z/s w Soli, Powiatowa Biblioteka Publiczna w Łowiczu, Miejska Biblioteka w Łowiczu im. A. K. Cebrowskiego w Łowiczu, Gminna Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Nieborowie, Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Jeżowie, Miejska Biblioteka Publiczna Im. Władysława Strzemińskiego w Koluszkach, Gminna Biblioteka Publiczna w Sławnie, Gminna Biblioteka Publiczna w Strzelcach Wielkich, Gminna

Biblioteka Publiczna w Rozprzy, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Uniejowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Baćkowicach, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Zawichost, Gminna Biblioteka Publiczna w Samborcu, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adolfa Dygasińskiego w Starachowicach, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Osieku, Gminny Ośrodek Kultury w Bogorii, Gminna Biblioteka Publiczna w Waśniowie, Gminne Centrum Kultury w Solcu-Zdroju, Gminna Biblioteka Publiczna w Słupi, Samorządowe Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Sędziszowie, Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Pierzchnicy, Gminna Biblioteka Publiczna w Górnicy, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Końskie im. Cezarego Chlebowskiego, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Fajslawicach, Gminna Biblioteka Publiczna im. Anny Platto w Izbicy z siedzibą w Tarnogórze, Gminne Centrum Kultury w Krasnymstawie z/s w Siennicy Nadolnej, Powiatowa Biblioteka Publiczna w Krasnymstawie, Centrum Kultury w Siennicy Różanej, Gminny Ośrodek Kultury w Dzierzkowicach. Natomiast 28 listopada zostało dołączonych dziewięć dużych bibliotek: Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Miejska Biblioteka Publiczna im. Tadeusza Różewicza we Wrocławiu, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Biblioteka Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie, Biblioteka Elbląska im. Cypriana Norwida, Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Dla bibliotek przystępujących do wspólnego środowiska katalogowego zorganizowano 873 spotkania wdrożeniowe i osiem szkoleń prowadzonych online. Ponadto zostały nagrane i udostępnione krótkie filmy z użytkownika systemu Alma i wyszukiwarki Primo.

Wspólna platforma ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, powstająca dzięki Narodowemu Programowi Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025, Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek [zob. rozdział 10. *Zadania zlecone, Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek (ZSZZB)*], umożliwi współkatalogowanie z zastosowaniem jednolitych przepisów przy wykorzystaniu Deskryptorów Biblioteki Narodowej, co pozwoli za pośrednictwem centralnego katalogu kompleksowo dostarczać użytkownikom spójną i wiarygodną informację o polskich zbiorach bibliotecznych. Na dzień 31 grudnia 2022 r. we współkatalogowaniu uczestniczyło 115 bibliotek.

DESKRYPTORY BIBLIOTEKI NARODOWEJ (DBN)

Od 1 stycznia 2017 roku Narodowa Książnica zaczęła stosować Deskryptory Biblioteki Narodowej. Była to najważniejsza zmiana wprowadzona w ostatnich latach w polskim bibliotekarstwie w zakresie katalogowania zbiorów. DBN-y prezentują informację o zbiorach w sposób pełny, intuicyjny i dostosowany do potrzeb zróżnicowanej grupy odbiorców. Umożliwiają zaadaptowanie opisu bibliograficznego do wymagań wyszukiwania fasetowego i zapewniają kompatybilność z międzynarodowymi standardami danych.

W 2022 roku został przygotowany cykl szkoleń zawierający 39 nagrań i prezentacji z zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z poszczególnych dyscyplin, przepisów katalogowania i rekordów wzorcowych.

Prezentacje w formacie PDF oraz nagrania zostały udostępnione w serwisie www.przepisy.bn.org.pl. Dodatkowo od lipca powadzone były stałe konsultacje za pomocą aplikacji Teams – codziennie z przepisów katalogowania oraz raz w tygodniu z każdej dziedziny, a od sierpnia także z UKD.

UNIWERSALNA KLASYFIKACJA DZIESIĘTNA (UKD)

Symbole UKD są stosowane w Bibliotece Narodowej od 1949 roku. Ponadto Narodowa Książnica wydała łącznie sześć edycji tablic skróconych UKD, ostatnie w grudniu 2019 roku pt.: *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna: wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych. Publikacja Konsorcjum UKD nr 102 autoryzowana przez Konsorcjum UKD na podstawie licencji PL2019/or*.

W 2022 roku Pracownia UKD opracowała i ogłosiła w serwisie UKD, działającym na stronie internetowej BN (<https://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd>), sześć numerów „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej”: Nr 1 (85). Młodzież, uczniowie, studenci; Nr 2 (86). Dział 086 Dokumenty o szczególnej formie; Nr 3 (87). Dział 025/027 Typy bibliotek; Nr 4 (88). Dział 01 Bibliografia i bibliografie; Nr 5 (89). Dział 7.079 Festiwale i konkursy artystyczne; Nr 6 (90). Rodzaje sił zbrojnych i służby specjalne w Polsce.

W trakcie zorganizowanych online spotkań Komitetu Wykonawczego Konsorcjum UKD (UDCC Executive Committee), dr Jolanta Hys, kierownik Pracowni UKD, wygłosiła referaty *Activities of the UDC Department in the National Library in Poland in 2021* (7 marca) oraz *Activities of the UDC Department in the National Library in Poland in 2022* (14 marca).

Konsorcjum UKD zostało założone przez Międzynarodową Federację Dokumentacji (FID) i wydawców edycji holenderskiej, angielskiej, francuskiej, japońskiej i hiszpańskiej. Jest to utrzymująca się samodzielnie organizacja non-profit, utworzona w celu nadzoru i rozpowszechniania Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej. W grudniu 2018 roku Biblioteka Narodowa podpisała umowę członkowską z Konsorcjum UKD.

W Pracowni UKD przeprowadzono także weryfikację opracowania rzeczowego związaną z publikacją „Urzędowego Wykazu Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”, modyfikowano zapisy UKD w połączonych katalogach, przygotowano wykazy działów dla księgozbiorów podręcznych nowych czytelników oraz od sierpnia prowadzono raz w tygodniu konsultacje dla bibliotek współkatalogujących. Nagranych zostało również 11 filmów szkoleniowych, które są dostępne w serwisie www.przepisy.bn.org.pl.

BIBLIOGRAFIA NARODOWA I BIBLIOGRAFIE SPECJALNE

Od 2020 roku państwowy rejestr produkcji wydawniczej w Polsce ukazuje się pod nazwą sprzed 1939 roku: „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”. Periodyk prowadzi w cyklu tygodniowym ewidencję publikacji, których wydawca lub współwydawca ma siedzibę na terenie Polski oraz publikacji ogłoszonych poza terenem państwa, jeżeli ich wydawcą lub współwydawcą są instytucje krajowe bądź ich agendy zagraniczne.

Za rok 2022 ukazało się 57 zeszytów „Urzędowego Wykazu Druków”, w tym 52 zeszyty bieżące i pięć zeszytów uzupełnień. Zawierają one łącznie 44 307 pozycji. Wszystkie zeszyty zostały opublikowane na stronie internetowej Biblioteki Narodowej w formie tygodnika w pliku PDF.

Liczba rekordów „Urzędowego Wykazu Druków” opracowanych w latach 2018–2022

ROK	LICZBA REKORDÓW „URZĘDOWEGO WYKAZU DRUKÓW”
2018	37 088
2019	38 406
2020	42 406
2021	41 507
2022	44 307

Zadaniem „Bibliografii Zawartości Czasopism” jest rejestrowanie artykułów opublikowanych w polskich czasopismach, bez względu na język publikacji, wpływających jako egzemplarz obowiązkowy do Biblioteki Narodowej. BZCz rejestruje zawartość 2701 tytułów czasopism. W 2022 roku, po ścisłej selekcji, rozpoczęto rozpisywanie zawartości 31 nowych tytułów (22 w 2021 r.). Zwracano uwagę na: punktację MNiSW, obecność recenzentów i rady naukowej, afiliację czasopisma, wydawcę, aparat naukowy, stopnie naukowe i afiliacje autorów artykułów. Za 2022 rok ukazało się 12 zeszytów BZCz w formie plików PDF, w których zarejestrowano 54 926 artykułów z czasopism (69 358 w 2021 r.).

„Wspólna Baza Artykułów z Gazet i Tygodników” tworzona jest przez dziewięć bibliotek publicznych, dwie biblioteki pedagogiczne i Zakład Katalogowania Dziedzinnego. W bazie rejestruje się zawartość siedmiu dzienników i 14 tygodników. W ZKD codziennie katalogowane są artykuły z dwóch dzienników: „Gazeta Wyborcza” i „Dziennik Trybuna” oraz wiązane są ze strefą instytucji rekordy utworzone przez wojewódzkie biblioteki w Kielcach i Lublinie. W 2022 roku do bazy wprowadzono 32 894 rekordów (34 632 w 2021 r.), z czego 9995 rekordów skatalogowano w ZKD (10 138 w 2021 r.), a 22 899 utworzyły biblioteki współpracujące (24 494 w 2021 r.). Wszystkie opisy skatalogowanych artykułów z gazet i tygodników dostępne są w połączonych katalogach.

Zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek Alma umożliwia również dostęp m.in. do: „Bibliografii Dokumentów Elektronicznych”, „Bibliografii polskiej 1901–1939” i bibliografii „Polonica zagraniczne”. Natomiast w formie baz danych lub plików pdf na stronie internetowej Biblioteki Narodowej dostępne są m.in.: „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych”, „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych, Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł”, „Bibliografia niezależnych wydawnictw ciągłych z lat 1976–1990”, „Bibliografia podziemnych druków zwartych z lat 1976–1989” i „Polska Bibliografia Bibliologiczna”.

W 2022 roku ukazała się w wersji drukowanej „Polska Bibliografia Bibliologiczna” za rok 2014, która zwiera opisy 3254 pozycji z zakresu: bibliofilstwa, bibliografii, bibliotekarstwa, czasopiśmiennictwa, czytelnictwa, drukarstwa, informacji naukowej, księgarstwa, nauki o książce, ruchu wydawniczego.

FUNKCJE CENTRALNE BIBLIOTEKI NARODOWEJ

ROZDZIAŁ III

Biblioteka Narodowa jako centralna biblioteka państwa pełni wiele funkcji o znaczeniu ogólnopolskim. Jest centralną biblioteką dziedzinową w zakresie bibliotekoznawstwa i nauki o książce, informacji naukowej i archiwistyki, prowadzi katalogi centralne, odpowiada za statystykę wydawnictw i statystykę bibliotek publicznych, a także pełni ważną rolę w normalizacji bibliograficznej w skali kraju. Narodowa Książnica prowadzi także działalność szkoleniową w zakresie doskonalenia zawodowego bibliotekarza, oferując różnorodne kursy, warsztaty specjalistyczne, seminaria i konsultacje z katalogowania, profilaktyki konserwatorskiej, prawa autorskiego i innych aspektów bibliotekarstwa.

OBSŁUGA ZNORMALIZOWANYCH NUMERÓW WYDAWNICTW

Biblioteka Narodowa jest odpowiedzialna za przydzielanie pul numerów identyfikacyjnych wydawcom książek (ISBN), czasopism (ISSN), wydawcom druków muzycznych (ISMN) oraz za przekazywanie danych do właściwych organizacji międzynarodowych.

W 2022 roku nadawanie numerów ISBN odbywało się przede wszystkim za pośrednictwem serwisu e-ISBN, do którego wydawcy rejestrowali się samodzielnie (istnieje także możliwość rejestracji połączonej ze szkoleniem), dzięki czemu skrócony został czas poświęcany na występowanie o kolejne pule numerów ISBN i przekazywanie informacji o numerach wykorzystanych. Funkcjonalności serwisu umożliwiają także zarządzanie produkcją wydawniczą. Jest to pierwsza w Polsce, działająca już od 2014 roku e-usługa publiczna skierowana do branży wydawniczej. Na dzień 31 grudnia 2022 roku w serwisie e-ISBN figurowało ogółem 68 660 wydawców.

W 2022 roku przydzielono wydawcom 3611 pul numerów ISBN (4025 w 2021 r.), w tym 2632 dla nowych wydawców (2867 w 2021 r.). W serwisie e-ISBN w 2022 roku wydawcy zarejestrowali ogółem 80 167 tytułów książek (82 826 w 2021 r.) i automatycznie pobrali 741 pul numerów (682 w 2021 r.). Swoje dane zaktualizowało 970 wydawców (793 w 2021 r.), a 34 poinformowało o zawieszeniu działalności (11 w 2021 r.).

Przydzielono wydawcom 17 pul numerów ISMN (17 w 2021 r.), w tym 15 pul dla nowych wydawców (14 w 2021 r.) i 2 pule dla wydawców kontynuujących (3 w 2021 r.), z czego 5 pul na 100 numerów ISMN (3 w 2021 r.) i 12 pul na 10 numerów ISMN (14 w 2021 r.). W dniu 31 grudnia 2022 roku w bazie zarejestrowanych było 273 wydawców (249 w dniu 31 grudnia 2021 r.).

W 2022 roku nadano numery ISSN 508 tytułom czasopism (640 w 2021 r.), w tym dokonano 160 rezerwacji przed wydaniem pierwszego numeru (203 w 2021 r.). Ponadto 94 numery rezerwacji z lat poprzednich zamieniono na numery stałe (312 w 2021 r.).

PRACE NORMALIZACYJNE

Na mocy umowy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym Biblioteka Narodowa w 2022 roku kontynuowała prowadzenie Sekretariatu Komitetu Technicznego nr 242 do spraw Informacji i Dokumentacji.

STATYSTYKA WYDAWNICZA

Do zadań Biblioteki Narodowej należy przygotowanie urzędowej statystyki polskiej produkcji wydawniczej, tworzonej na podstawie danych o publikacjach zarejestrowanych w bieżącej bibliografii narodowej. Od 1955 roku Narodowa Książnica realizuje to zadanie w formie rocznika „Ruch Wydawniczy w Liczbach”, który od 2011 roku ukazuje się także w postaci publikacji elektronicznej, dostępnej na stronie internetowej Biblioteki Narodowej.

W 2022 roku ukazał się: 72 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” przedstawiający informacje o periodykach w 2020 roku, 73 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” zawierający informacje o książkach w 2020 roku oraz 74 rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” prezentujący informacje o periodykach w 2021 roku.

Dane przekazywane były także do Urzędu Statystycznego Miasta Stołecznego Warszawy oraz Głównego Urzędu Statystycznego, który uwzględnił je w „Małym Roczniku Statystycznym Polski”, „Roczniku Statystycznym Rzeczypospolitej Polskiej” oraz roczniku „Kultura”.

KATALOGI CENTRALNE

Biblioteka Narodowa posiada największe w Polsce bazy danych o czasopiśmie polskich i zagranicznych oraz książkach zagranicznych znajdujących się w bibliotekach polskich. Dane w katalogach pochodzą z blisko tysiąca bibliotek krajowych i ponad dwudziestu zagranicznych. Kartoteki kartkowe katalogów centralnych książek i czasopism zagranicznych oraz czasopism polskich gromadzonych w bibliotekach polskich zawierają około 7 000 000 kart i liczba ta nie ulega większym zmianom, zaś liczba opisów zarejestrowanych w bazach danych dostępnych w serwisie na stronie internetowej Biblioteki Narodowej jest sukcesywnie uzupełniana. W 2022 roku do Centralnego Katalogu Książek Zagranicznych wprowadzono 2039 rekordów (1860 w 2021 r.). Na dzień 31 grudnia 2022 roku baza liczyła 696 746 rekordów. Do Centralnego Katalogu Czasopism Zagranicznych wprowadzony został jeden nowy tytuł (1 w 2021 r.). Na dzień 31 grudnia 2022 roku baza liczyła 75 603 rekordów.

Narodowa Książnica prowadzi także specjalny Centralny Katalog Starych Druków oraz Centralny Katalog Rękopisów Muzycznych (w Polsce) do I poł. XIX wieku.

DOSKONALENIE ZAWODOWE I SZKOLENIA BIBLIOTEKARZY

Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie przygotowywania kadr dla ogólnopolskiej sieci bibliotecznej znajduje się wśród statutowych obowiązków Biblioteki Narodowej. Za organizację szkoleń i warsztatów dla bibliotekarzy odpowiedzialny jest Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (ZEB), utworzony w 2007 roku jako komórka organizacyjna Biblioteki Narodowej w związku z likwidacją Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej im. Heleny Radlińskiej w Warszawie. Za prowadzenie zajęć odpowiadają pracownicy Narodowej Książnicy, będący wieloletnimi praktykami w zakresie katalogowania, konserwacji, udostępniania i innych zadań bibliotekarskich. W 2022 roku zorganizowanych zostało 11 szkoleń, w których wzięło udział prawie 100 bibliotekarzy z całej Polski (w 2021 r. ze względu na pandemię nie organizowano stacjonarnych szkoleń). Ponadto w ZEB od 17 maja ruszyły kursy językowe dla obywateli ukraińskich, w których do końca 2022 roku wzięło udział 716 kursantów.

Dodatkowe szkolenia z przepisów katalogowania, zastosowania DBN-ów i obsługi systemu Alma prowadzone były w ramach dołączania kolejnych bibliotek do współkatalogowania, co zostało opisane w rozdziale 4 *Katalogowanie*. Odbyło się także 21 warsztatów z obsługi wypożyczalni Academica, w których wzięło udział 821 bibliotekarzy z całego kraju, oraz siedem warsztatów stacjonarnych dla instytucji prowadzących digitalizację, w których uczestniczyło 107 osób.

ZASÓB WYMIENNY

Na zbiory Zakładu Zasobu Wymiennego (ZZW) składają się egzemplarze będące dubletami w stosunku do zbiorów głównych Biblioteki Narodowej oraz publikacje wykraczające poza przyjęty w Narodowej Książnicy zakres gromadzenia. ZZW prowadzi współpracę z bibliotekami polskimi, instytucjami kultury, placówkami szkolnymi i wychowawczymi oraz innymi instytucjami non-profit w celu przekazania tym placówkom publikacji, które nie zostały włączone do zbiorów głównych Biblioteki Narodowej.

W 2022 roku 50 instytucjom przekazano 25 871 wol./j. materiałów bibliotecznych (15 711 w 2021 r.). ZZW pozyskał 25 nowych użytkowników (17 w 2021 r.). Z komórek wewnętrznych BN przyjęto 26 038 wol./j. dubletów i druków zbędnych (18 889 wol./j. w 2021 r.).

WSPÓŁPRACA Z BIBLIOTEKAMI KRAJOWYMI

Biblioteka Narodowa publikowała na swojej stronie internetowej rekomendacje w sprawie sposobu działania bibliotek w reżimie sanitarnym oraz pozostawała w ciągłym kontakcie z bibliotekami z całego kraju, udzielając niezbędnych rad. Ponadto uruchomiła internetową poradnię, w ramach której wszyscy zainteresowani mogli przesyłać pytania dotyczące działalności bibliotek. Odpowiedzi publikowano na stronie Narodowej Książnicy tak, aby każdy zainteresowany mógł z nich skorzystać.

Dyrektor BN dr Tomasz Makowski pozostawał w kontakcie z przewodniczącymi konferencji dyrektorów bibliotek różnych typów oraz przewodniczącymi stowarzyszeń bibliotekarskich. W 2022 roku dyrektor BN dr Tomasz Makowski spotkał się m.in. z Radą Poznańskiej Fundacji Bibliotek Naukowych, dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu Małgorzatą Dąbrowicz, dyrektorem Biblioteki Politechniki Wrocławskiej dr. Jędrzejem Leśniewskim, dyrektorem Dolnośląskiej Biblioteki Publicznej im. Tadeusza Mikulskiego Jolantą Ubowską, dyrektorami bibliotek publicznych województwa opolskiego oraz z dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emanuela Smółki w Opolu Tadeuszem Chrobakiem, dyrektorami bibliotek województwa lubelskiego i dyrektorem Biblioteki Uniwersyteckiej KUL dr Katarzyną Kołakowską. Dyrektor BN wziął także udział m.in. w posiedzeniach Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych, Rady Naukowej Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich na Politechnice Krakowskiej i Zjeździe Walnym Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich odbywającym się w Centralnej Bibliotece Wojskowej oraz wizytował m.in. Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Bibliotekę Gdynia i Bibliotekę Publiczną Gminy Łomża w Podgórzu. Dodatkowo Dyrektor BN dr Tomasz Makowski odbywał spotkania online z dyrektorami bibliotek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną w sprawie pomocy dla Ukrainy.

DIGITALIZACJA I UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

ROZDZIAŁ IV

K.

UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

Biblioteka Narodowa jest największą w Polsce biblioteką publiczną udostępniającą zbiory prezencyjnie w czytelniach i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych. Nowoczesne i funkcjonalne przestrzenie dają możliwość udostępnienia ponad 10 mln woluminów przechowanych w magazynach Narodowej Książnicy oraz 3,6 miliona obiektów cyfrowych na polona.pl.

W okresie od 1 stycznia do 23 lutego 2022 roku udostępnianie zbiorów odbywało się w tymczasowej Czytelni Ogólnej. Czytelnia działała w trzech turach, z dostępnymi 15 miejscami w każdej. Udostępniano w niej drugie egzemplarze książek i czasopism, a także egzemplarze wieczyste, cymelia i druki ulotne. W tym czasie działała również Czytelnia Zasobu Wieczystego, w której udostępniano wyłącznie rękopisy i starodruki. W dniu 24 lutego 2022 roku zostały otwarte dla czytelników nowe czytelnie.

W Czytelni Prasy można przeglądać najnowsze numery gazet i czasopism, korzystać z Internetu oraz cyfrowych zasobów Biblioteki Narodowej. To miejsce otwarte dla każdego, nie jest wymagana karta czytelnika. Z Czytelni Dolnej pod świetlikiem, do której prowadzą spiralne schody z windą wewnątrz, mogą korzystać osoby ceniące bardziej intensywne światło słoneczne. Czytelnia Nowości prezentuje egzemplarze ostatnich publikacji. W Czytelni Encyklopedii i Słowników można skorzystać z ich dawnych wydań.

Czytelnia Górna, jako największa, oferuje w wolnym dostępie głównie publikacje z zakresu historii i literatury pięknej. Z Czytelni Górnej można przejść do Czytelni Żałuskich, nazwanej tak na cześć założycieli Biblioteki Narodowej sprzed 275 lat. Księgozbiór podręczny Czytelni Żałuskich to największa w Polsce kolekcja publikacji bibliologicznych.

Rękopisy, starodruki, druki ulotne i cymelia wraz z dawnymi katalogami bibliotek z całego świata są udostępniane w jedynej czytelni zamkniętej – Czytelni Zasobu Wieczystego. Do dyspozycji czytelników pozostają także funkcjonujące w gmachu głównym: Czytelnia Kartograficzna, Czytelnia Muzyczna oraz Czytelnia Nagrań Dźwiękowych i Audiowizualnych. Dodatkowo Narodowa Książnica sprawuje pieczę nad czytelnią specjalną Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich w Domu Literatury w Warszawie.

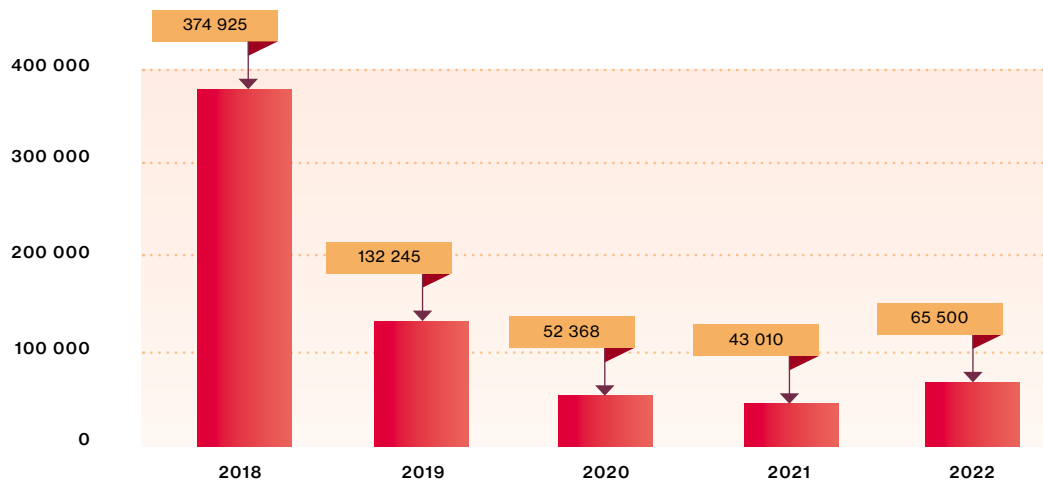

Na pierwszym planie część Czytelni Prasy, w tle Czytelnia Nowości i Czytelnia Encyklopedii i Słowników. [<https://bn.org.pl/aktualnosci/4825-property-design-award-dla-nowych-czytelni-bn.html>]

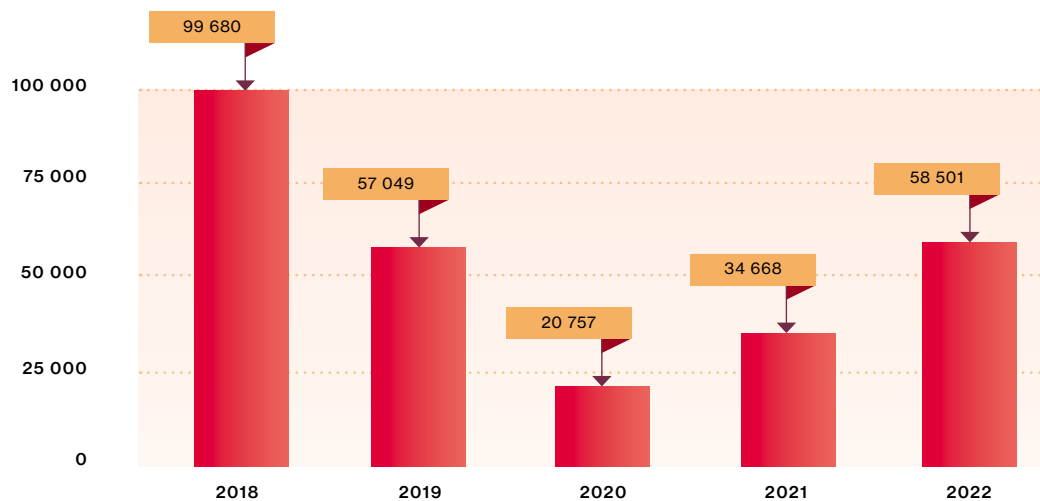
**W 2022 roku czytelnice Biblioteki Narodowej odwiedziło
58 501 czytelników (34 668 w 2021 r.). Udostępniono 65 500 jednostek
materiałów bibliotecznych (43 010 w 2021 r.), w tym:**

- » 43 330 woluminy książek (28 043 w 2021 r.),
- » 11 612 woluminów czasopism (6598 w 2021 r.),
- » 1556 rękopisów (1273 w 2021 r.),
- » 96 starodruków (39 w 2021 r.),
- » 3013 druków ulotnych (1875 w 2021 r.),
- » 173 j. nagrań dźwiękowych i audio-wizualnych (36 w 2021 r.),
- » 502 j. materiałów ikonograficznych (117 w 2021 r.),
- » 499 druków i rękopisów muzycznych (283 w 2021 r.),
- » 780 map i atlasów (630 w 2021 r.),
- » 370 j. materiałów ze zbiorów bibliologicznych (692 w 2021 r.),
- » 3178 szpul mikrofilmów (3254 w 2021 r.),
- » 391 teczek wycinków prasowych (170 w 2021 r.).

Liczba udostępnionych woluminów/jednostek w czytelniach w latach 2018–2022

Liczba czytelników w latach 2018–2022

INFORMACJA CZYTELNICZA

Biblioteka Narodowa obsługuje czytelników indywidualnych i instytucjonalnych, krajowych i zagranicznych. Udzielane są głównie informacje biblioteczne, w tym także dotyczące działalności, historii i zbiorów Narodowej Książnicy oraz bibliograficzne takie jak: wskazywanie źródeł, uzupełnianie danych bibliograficznych, pomoc w sporządzaniu zestawień bibliograficznych.

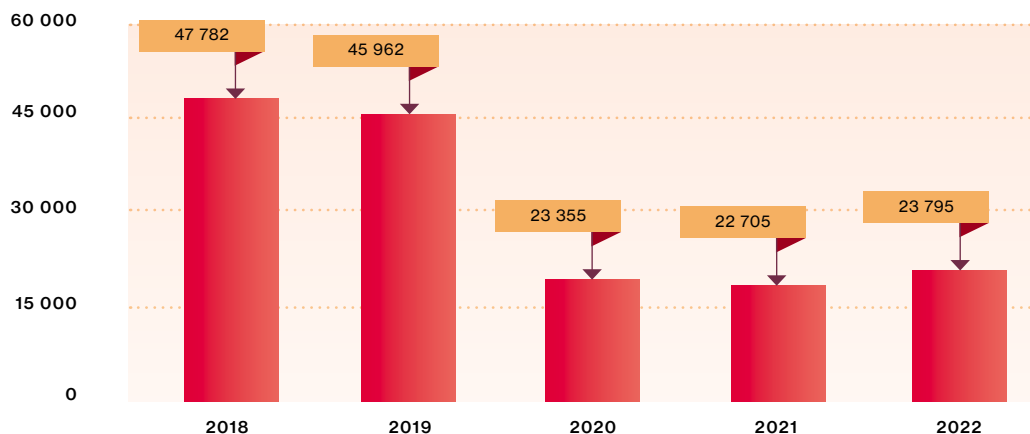
Prowadzony i stale udoskonalany jest warsztat informacyjny w postaci księgozbioru podręcznego, który dzięki przebudowie czytelni na dzień 31 grudnia 2022 roku liczył 37 578 tytułów książek i czasopism.

Księgozbiory podręczne w nowych czytelniach BN

	LICZBA TYTUŁÓW KSIĄŻEK I CZASOPISM
CZYTEL尼亚 GÓRNA	19 384
CZYTEL尼亚 DOLNA	8 806
CZYTEL尼亚 ZASOBU WIECZYSTEGO	6 588
CZYTEL尼亚 ENCYKLOPEDI I SŁOWNIKÓW	2 800
CZYTEL尼亚 ZAŁUSKICH	13 958
ŁĄCZNIE	37 578

Od 24 lutego 2022 roku punkt informacyjny działa w nowej przestrzeni czytelniczej. W punkcie udzielane są informacje katalogowe (pomoc w obsłudze wyszukiwarki Primo i zamawianiu publikacji), biblioteczne, bibliograficzne i faktograficzne oraz prowadzona jest rejestracja czytelników. W 2022 roku udzielono 23 795 informacji osobom indywidualnym (22 705 w 2021 r.), wpłynęło 1046 kwerend krajowych i 157 kwerend zagranicznych (1630 kwerend krajowych i 233 kwerendy zagraniczne w 2021 r.) i zarejestrowano 4745 czytelników (2453 w 2021 r.).

Liczba udzielonych informacji bibliotecznych, bibliograficznych i faktograficznych w latach 2018–2022

BIBLIOTEKA DONACJI PISARZY POLSKICH W DOMU LITERATURY

Biblioteka Donacji Pisarzy Polskich w Domu Literatury została włączona w strukturę Narodowej Książnicy z dniem 1 września 2006 roku. Oferta biblioteka skierowana jest do środowiska literackiego.

W 2022 roku z czytelni Biblioteki skorzystało 930 czytelników (481 czytelników w 2021 r.), co stanowi wzrost o 90% w stosunku do roku ubiegłego. Użytkownikom udostępniono na miejscu 826 książek, 1096 wol. czasopism oraz 160 fotografii i 391 teczek z wycinkami. Czytelnicy uprawnieni do wypożyczenia materiałów ze zbiorów Biblioteki zwrócili 360 książek oraz wypożyczyli 364 pozycje. W 2022 roku pracownicy Biblioteki Donacji Pisarzy Polskich udzielili 4088 informacji telefonicznych, bezpośrednich i mailowych.

STRONA INTERNETOWA BIBLIOTEKI NARODOWEJ (WWW.BN.ORG.PL)

Ważną rolę komunikacji z czytelnikami, wydawcami i bibliotekarzami pełni strona internetowa Biblioteki Narodowej. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się publikowane na niej rekomendacje Narodowej Książnicy dotyczące działalności bibliotek w czasie epidemii i Poradnia dla bibliotekarzy. Za pośrednictwem portalu rozpowszechniane są

w formie elektronicznej publikacje Biblioteki Narodowej, m.in. czasopisma „Rocznik Biblioteki Narodowej” i „Polish Libraries”, bibliografie narodowe, np. „Urzędowy Wykaz Druków Wydanych w Rzeczypospolitej Polskiej. Przewodnik Bibliograficzny”, i bibliografie specjalne, np. „Polska Bibliografia Bibliologiczna”, raporty, np. *Stan czytelnictwa w Polsce*, *Stan bibliotek w Polsce*. Ich uzupełnieniem są liczne serwisy poświęcone m.in. Deskryptorom Biblioteki Narodowej i przepisom katalogowania, ISBN, ISSN, ISMN, Krajowej Radzie Bibliotecznej, Narodowemu Programowi Rozwoju Czytelnictwa, ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej i innym zagadnieniom bibliotekarskim, wydawniczym i związanym z działalnością Narodowej Książnicy.

W dniu 21 maja 2021 roku uruchomiono nową wersję strony internetowej Biblioteki Narodowej. Wprowadzono zmiany wizualne, ulepszono interfejs i wyekspozowano wyszukiwarkę Primo. Ponadto udoskonalono wersję anglojęzyczną serwisu i uruchomiono wersję mobilną. Zmiany zostały bardzo dobrze ocenione przez użytkowników.

W 2022 roku strona internetowa BN zanotowała 466 462 użytkowników (580 330 w 2021 r.), w tym 450 869 nowych użytkowników (547 476 w 2021 r.) oraz 1 002 642 sesje (1 321 118 w 2021 r.) i 2 131 614 odsłon (2 959 609 w 2021 r.). Statystyki witryny BN za lata 2020–2021 były bardzo nietypowe za względu na pandemię i wynikające z niej czasowe ograniczenia oraz przejście na pracę zdaną. Dlatego, dokonując analizy danych za 2022 rok, zasadne jest porównanie ich do analogicznego czasu sprzed pandemii. Przykładowo: w 2022 roku liczba użytkowników witryny Biblioteki Narodowej wyniosła 466 462, co stanowi spadek o 35,27% w porównaniu do roku 2021, ale wzrost o 5,56% w zestawieniu z rokiem 2019.

Statystyki strony internetowej BN za lata: 2019, 2021 i 2022

	2019	2021	2022
UŻYTKOWNICY OGÓŁEM	441 875	580 330	466 462
NOWI UŻYTKOWNICY	420 627	547 476	450 869
SESJE	1 021 989	1 321 118	1 002 642
ODSŁONY	2 006 872	2 959 609	2 131 614

WYPOŻYCZENIA MIĘDZYBIBLIOTECZNE

Biblioteka Narodowa udostępniała swoje zbiory innym bibliotekom krajowym i zagranicznym, starając się zachować kompromis między koniecznością zaspokojenia oczekiwań czytelniczych wyrażonych w nadesłanych przez inne biblioteki zamówieniach a obowiązkiem ochrony i wieczystego przechowywania posiadanego księgozbioru.

W 2022 roku wpłynęło łącznie 1346 zamówień (1445 w 2021 r.), z czego 876 pochodziło z bibliotek krajowych (1018 w 2021 r.), a 328 z bibliotek zagranicznych (427 w 2021 r.). Z zamówień krajowych zrealizowano 666, w tym 559 w formie elektronicznej za pośrednictwem Akademiki i 107 wypożyczając mikrofilmy (128 szpul mikrofilmowych zawierających:

7 roczników czasopism, 133 rękopisy, 6 starych druków i 3 książki). Książek w formie tradycyjnej nie wypożyczono. Najwięcej zamówień zagranicznych zrealizowano dla bibliotek ze Stanów Zjednoczonych (78), Włoch (30), Kanady (26), Niemiec i Czech (po 22 zamówienia).

W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych Biblioteka Narodowa sprowadzała również materiały biblioteczne z innych bibliotek na zamówienie użytkowników indywidualnych i instytucjonalnych oraz pracowników do celów służbowych. W okresie sprawozdawczym złożono 323 zamówienia w bibliotekach krajowych i zagranicznych (546 w 2021 r.), z czego 200 zostało zrealizowanych (334 w 2021 r.).

WYPOŻYCZALNIA CYFROWA ACADEMICA

Dzięki systematycznej digitalizacji duża część publikacji poszukiwanych przez czytelników jest dostępna w funkcjonującej od grudnia 2014 roku cyfrowej wypożyczalni Academia. To nowatorskie narzędzie zapewnia badaczom szybki dostęp do 3 949 803 zdigitalizowanych książek i artykułów z czasopism obejmujących wszystkie dziedziny nauki, w tym 1 759 243 publikacji chronionych prawem autorskim. W 2022 roku udostępniono 337 230 publikacji za pośrednictwem Akademiki (248 931 w 2021 r.).

Udostępnianie odbywa się zgodnie z zapisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, dlatego wypożyczalnia Academia umożliwia korzystanie z publikacji tylko jednemu użytkownikowi w tym samym czasie, podobnie jak ma to miejsce w przypadku międzybibliotecznych wypożyczeń publikacji papierowych, kiedy to książka wypożyczona przez jedną z bibliotek nie jest dostępna dla wszystkich pozostałych. Aby ułatwić użytkownikom korzystanie ze szczególnie popularnych tekstów naukowych wprowadzono system rezerwacji. Publikacje podlegają ograniczeniom kopiowania lub drukowania ich fragmentów.

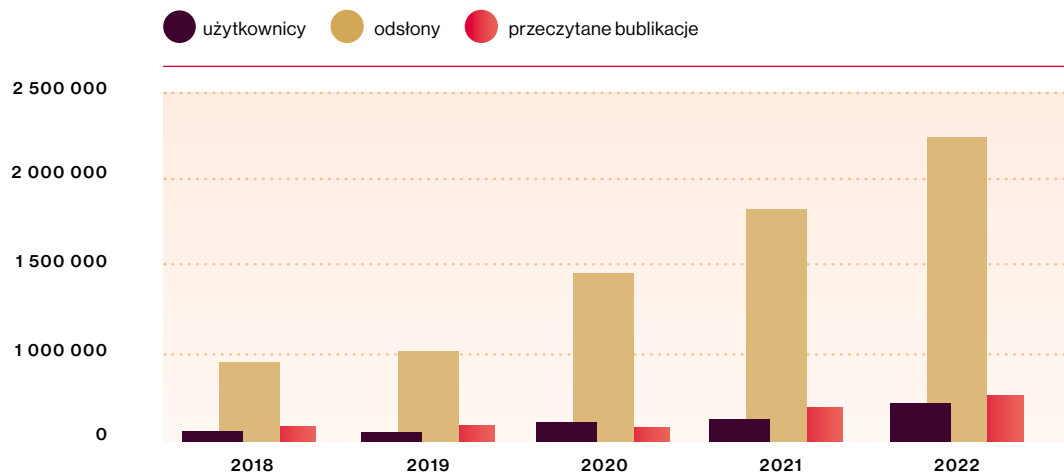
Wykorzystanie wypożyczalni Academia w latach 2018–2022

	PRZECZYTANE PUBLIKACJE	ODSŁONY	UŻYTKOWNICY
2018	120 566	977 093	77 137
2019	124 051	1 033 290	67 168
2020	188 392	1 190 063	137 699
2021	248 931	1 638 618	175 239
2022	337 230	2 159 639	268 740

Do Biblioteki Narodowej wpływały systematycznie zapytania bibliotek zainteresowanych przystąpieniem do Akademiki. Zgłaszały się zarówno biblioteki, które współpracowały już z Biblioteką Narodową w ramach wypożyczania tradycyjnego, w tym duże biblioteki uniwersyteckie i naukowe, jak i małe biblioteki publiczne, które do tej pory nie miały dostępu do zbiorów Narodowej Książnicy oraz biblioteki uczelni prywatnych.

W 2021 roku zanotowano znaczny wzrost bibliotek przystępujących do Akademiki – zarejestrowano 2444 biblioteki i zautoryzowano 2734 nowe terminale. W 2022 roku kontynuowano dołączanie bibliotek, ale ze względu na konieczność kompleksowej aktualizacji systemu robiono to w mniejszym zakresie – zarejestrowano 104 nowe biblioteki oraz utworzono 283 nowe terminale. Na dzień 31 grudnia 2022 roku w Akademice zarejestrowanych było 3696 bibliotek, w których autoryzowano 4325 terminali.

Wykorzystanie wypożyczalni Akademika w latach 2018–2022

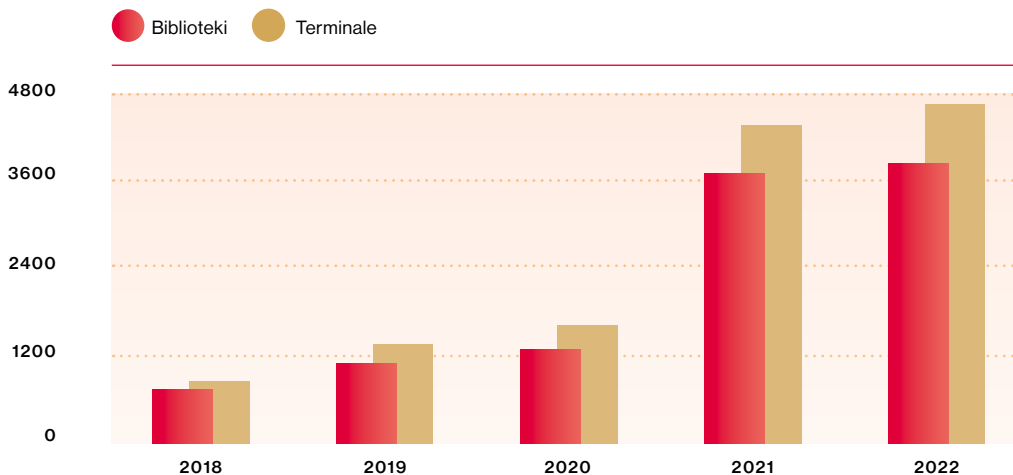

W 2022 roku przeprowadzono 21 szkoleń online, w których łącznie wzięło udział 821 bibliotekarzy z całego kraju. Celem szkoleń było przybliżenie funkcjonalności wypożyczalni Akademica.

Liczba bibliotek i terminali wypożyczalni Akademica w latach 2018–2022

	LICZBA BIBLIOTEK	LICZBA TERMINALI
2018	721	818
2019	1089	1325
2020	1252	1591
2021	3696	4325
2022	3800	4608

Liczba bibliotek i terminali wypożyczalni Academica w latach 2018–2022

WYPOŻYCZENIA NA WYSTAWY

W 2022 roku do Biblioteki Narodowej wpłynęło 28 pism z prośbami o wypożyczenie materiałów na wystawy krajowe (28 w 2021 r.) i 2 pisma w sprawie wystaw zagranicznych (4 w 2021 r.). Wypożyczonych zostało 181 obiektów (155 w 2021 r.) na 18 wystaw krajowych (16 w 2021 r.) i jedną zagraniczną (2 w 2021 r.), których organizatorami były m.in.: Muzeum Diecezjalne w Siedlcach, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Narodowe w Warszawie, Muzeum Warszawy, POLIN Muzeum Historii Żydów Polskich, Zachęta – Narodowa Galeria Sztuki, Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum. Rezydencja Królów i Rzeczypospolitej, Deutsches Historisches Museum w Berlinie, Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma.

Z wystaw powróciły 102 obiekty (130 w 2021 r.). Wszystkie obiekty zwrócone z wystaw przeszły pomyślnie przegląd konserwatorski – ich stan nie budził zastrzeżeń.

DIGITALIZACJA ZBIORÓW

Digitalizacja zbiorów jest jednym z głównych priorytetów działania Biblioteki Narodowej. Z roku na rok wzrasta liczba obiektów przenoszonych do postaci cyfrowej dzięki nowoczesnym technologiom. Digitalizacja pozwala na powszechne i zdalne (co stało się szczególnie ważne w dobie pandemii) udostępnienie zbiorów bez narażania oryginałów na zniszczenia podczas czytania. W 2022 roku koncentrowano się na wymagających szczególnej ostrożności obiektach i zdigitalizowano 65 381 obiektów (195 611 w 2021 r.), w tym m.in.:

- » rękopisy: *Žitie i žizn' blagověrnyâ velikiâ knâžny Eufrosinii Suzdal'skiâ*; cztery elegie daurskie; raptularz wycieczki łódką po Niemnie; herby województw i wizerunki królów polskich; herbarz polski; *Listy do Sapiehów od senatorów, dygnitarzów, urzędników y innych panów litewskich*; *Statuta iuris Armenici per Sigismundum primum regem Poloniae [...] approbata*; listy Tadeusza Korzona do córki Wandy z Korzonów Prószyńskiej z lat 1871–1917; inwentarz Biblioteki Ordynacji Zamojskiej; *Tableau de la recherche de la vérité ou des progrès des lumières depuis l'origine de la philosophie jusqu'à son accomplissement par la philosophie absolue [...]*;
- » mapy: *Polonia Seraphico-Observans : juxta Domicilia Propriae, & alienae Iurisdictionis geographicè delineata à Quodam Fratре Min. Ref. Prov. Tyrolens*; *Mapa Rzeczypospolitej Polskiej : z przydaniem kart orientacyjnych trzech podziałów, Ks. Warszawskiego i okręgu Wólnego miasta Krakowa*; *Le Cours du Danube : depuis sa source jusqu'à ses embouchures*; *Palästina zu Zeit Jesu : für d. Unterricht i d. bibl. Geschichte*; *Principatus Silesiae Oelsnensis in suos Districtus Oels Bernstadt et Trebnitz divisi exactissima Tabula geographica : exhibens insimul circumjacentes Dynastias liberas Trachenberg et Militsch cum statibus minoribus Freyhain Neuschlos Goschtz et Zvlavf*; *Tabula nova totius Regni Poloniae : in quo sunt Ducatus et Provinciae Prussia, Cujavia, Mazovia, Russia Nigra, &c., Ducatus Lithuania, Ucraina, &c. in qua Volhynia, et Podolia cum suis Palatinatibus ac Confinijs*; *Estats de Pologne subdivisés suiuant l'estendue des palatinats : presenté a Monseigneur le Dauphin par son tres-humble, tres-Obeissant, et tres-fidele serviteur Hubert Iaillot*; *Estats de la Couronne de Pologne : ou sont les Roy.es de Pologne, le G.d Duc.é de Lithuanie, la Russie Noire, la Volhinie*; *Estats de la Couronne de Pologne : ou sont les Royau.es de Pologne, le Gr.d Duc. hé de Lithuanie, la Russie Noire, la Volhinie &c*; *Mapa Polski za panowania króla Stefana Batorego około roku 1580 : ozdobiona 39-ciu herbami województw i ziem polsko-litewskich*;
- » plany miast: *Vicentia : Amplissima Marchiae Tarvisinae Civit*; *Contrafactur der Stadt Breslau*;
- » album *La restauration : (Louis XVIII-Charles X) : d'après l'image du temps*;
- » starodruczny modlitewnik *Heroína Chrzescianska swiatobliwemi aktami i wdzięczną rozmaitością modlitw nayprzedniejszych uzbroiona a do Krolestwa Niebieskiego [...] mężnie szturmuica*;
- » starodruczny uniwersał regulaminu poczty z XVIII wieku z pieczęcią i podpisem króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. [Incipit:] *Wszem w obec y każdemu z osobna komu wiedzieć należy [...]* : [Datum:] *Dan w Warszawie Dnia [XVIII] Miesiąca Grudnia Roku Pańskiego MDCCLXIV [...]*.

W 2022 roku wykonano i przekazano do Repozytorium Cyfrowego Biblioteki Narodowej w celu długotrwałego przechowywania 10 325 091 skanów (11 402 338 w 2021 r.).

POLONA.PL

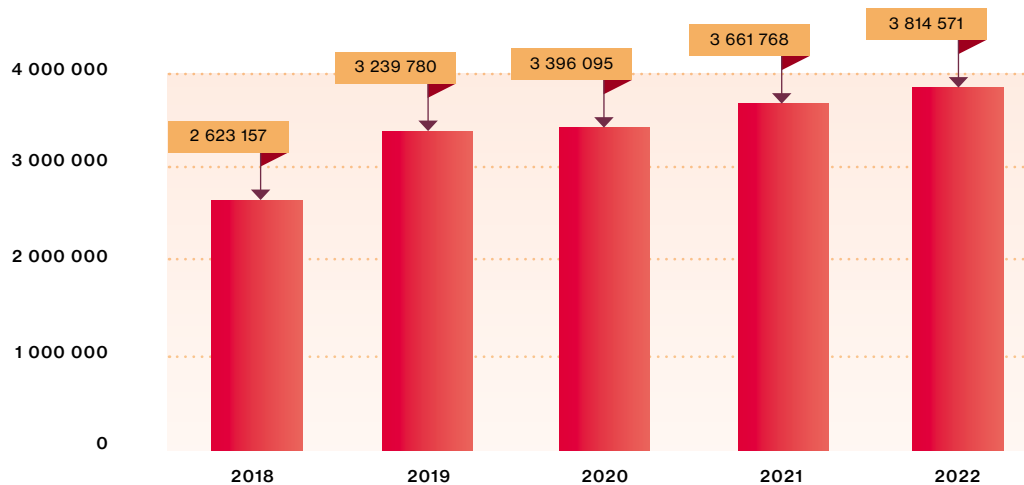
Na polona.pl udostępniane są w postaci cyfrowej zabytki piśmiennictwa polskiego, najważniejsze wydania tekstów literackich i naukowych, dokumenty historyczne, czasopiśma i książki, druki ulotne, rysunki, grafiki, fotografie, druki i rękopisy muzyczne oraz mapy pochodzące ze zbiorów Narodowej Książnicy i innych instytucji. Strona główna serwisu w połączeniu z profilem polona.pl na portalach społecznościowych oraz blogiem (www.blog.polona.pl) to główne narzędzia promocji kolekcji cyfrowej Biblioteki Narodowej.

W dniu 31 grudnia 2022 roku na polona.pl dostępnych było łącznie 3 814 571 obiektów, z których 3 309 955 pochodziło ze zbiorów Narodowej Książnicy, a pozostałe 504 616 ze zbiorów innych instytucji. W dostępie publicznym znajdowały się 2 080 104 obiekty, w tym 1 655 452 ze zbiorów Biblioteki Narodowej i 424 652 ze zbiorów innych instytucji.

Restrykcje wprowadzone w czasie pandemii i związane z nimi przejście w tryb zdalnej pracy i zdalnego nauczania spowodowały, że strona polona.pl zyskała nowe znaczenie. Podczas gdy biblioteki w kraju były okresowo zamykane, serwis czynny całą dobę zapewniał nieodpłatny, szeroki dostęp do obiektów cyfrowych wysokiej jakości, z możliwością nieograniczonego wykorzystania przez wszystkich w dowolnym celu, również komercyjnym. W latach pandemii polona.pl zyskała bardzo wielu użytkowników (w 2021 roku zanotowano wzrost o 3,32% w porównaniu do roku 2020 i o 56,55% w porównaniu do 2019 roku), którzy nie tylko z nią pozostali w czasie powrotu do normalności, ale także zaczęli ją eksplorować z coraz większym zaangażowaniem. Wskazuje na to wzrastająca liczba stron przeglądanych w czasie jednej sesji – obecnie jest to 14,27 (13,86 w 2021 r.). Zgodnie z danymi wygenerowanymi przez system Google Analytics w 2022 roku polona.pl zanotowała 2 207 788 sesji (2 306 434 w 2021 r.) i 31 510 410 odsłon (31 975 099 w 2021 r.). Odnotowano łącznie 1 013 600 użytkowników, w tym 993 232 nowych.

W 2022 roku na blogu polona.pl (www.blog.polona.pl) ukazało się 66 artykułów na temat opublikowanych obiektów (49 w 2021 r.). Na portalu społecznościowym Facebook stronę polona.pl obserwowało 49 975 fanów (48 749 w 2021 r.), co czynią ją najpopularniejszą stroną dotyczącą bibliotekarstwa wśród polskich portali społecznościowych. Promocja zbiorów Biblioteki Narodowej prowadzona była także za pomocą Instagrama – na dzień 31 grudnia 2022 roku profil obserwowało 6822 użytkowników (5386 w dniu 31 grudnia 2021 r.) oraz Twittera - liczba obserwujących na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiła 2875 (2094 w dniu 31 grudnia 2021 r.).

Liczba obiektów udostępnionych na polona.pl w latach 2018–2022

PEŁNIENIE FUNKCJI CENTRUM KOMPETENCJI W ZAKRESIE DIGITALIZACJI MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO KULTURA +, PRIORYTET „DIGITALIZACJA”

Narodowa Książnica na mocy decyzji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 2009 roku pełni funkcję polskiego Centrum Kompetencji (CK) w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych.

W 2022 roku CK brało udział w realizacji programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Kultura Cyfrowa” oraz programu Ministerstwa Edukacji Narodowej „Społeczna odpowiedzialność nauki” poprzez zapewnienie długoterminowego przechowywania kopii wzorcowych materiałów zdigitalizowanych przez beneficjentów programów. Zasady dostarczania plików wzorcowych za pośrednictwem interfejsu Repozytorium Cyfrowego BN zostały opisane w *Katalogu dobrych praktyk digitalizacyjnych dla obiektów bibliotecznych*. Udzielano także konsultacji mailowych i telefonicznych związanych z kwestiami właściwego przygotowania materiałów cyfrowych do przekazania. Większość beneficjentów dostarczała dobrej jakości pliki cyfrowe przygotowane w sposób zgodny z zaleceniami.

Na przełomie listopada i grudnia zorganizowano trzy całonocne hybrydowe warsztaty dotyczące technicznych aspektów digitalizacji z udziałem ekspertów ze Szwajcarii i Włoch. Warsztaty były tłumaczone na żywo na polski i transmitowane w Internecie. Nagrania zostaną umieszczone na stronie internetowej BN. Ponadto przeprowadzono dwa całonocne warsztaty hybrydowe dla instytucji zainteresowanych udziałem w programie „Kultura Cyfrowa”, które były transmitowane przez Internet, a także dwa warsztaty stacjonarne dla instytucji prowadzących digitalizację (lub przygotowujących się do jej prowadzenia). W tych siedmiu warsztatach stacjonarnie wzięło łącznie udział 106 osób.

Ponadto nagrano i zamieszczono na stronie internetowej BN trzy filmy dotyczące technicznych zagadnień związanych z digitalizacją, takich jak: wybór urządzeń digitalizacyjnych, jakość w digitalizacji i digitalizacja trudnych obiektów. Zaktualizowany został podręcznik *Digitalizacja piśmiennictwa*, który w formie pliku PDF również jest dostępny na stronie internetowej BN.

Pracownik CK, odpowiedzialny za działalność ośrodka IFLA PAC for digital preservation, uczestniczył zdalnie w spotkaniach roboczych sieci PAC Centers i przeprowadził dziesięć webinarów-warsztatów z udziałem międzynarodowych ekspertów, które dotyczyły prowadzenia projektów digitalizacji zbiorów bibliotecznych i przechowywania cyfrowego. Anglojęzyczne nagrania webinarów zostały umieszczone na stronie internetowej Biblioteki Narodowej, zlecono wykonanie tłumaczeń anglojęzycznych na język polski.

Prowadzono bieżącą analizę jakości procesów digitalizacji w Bibliotece Narodowej z wykorzystaniem wzorników oraz zbierano dane dotyczące wzorników przy pomocy spektrofotometru. Zorganizowano jedenaście wizyt studyjnych w instytucjach prowadzących digitalizację, w czasie których wykonano skany testowe i przeprowadzono analizę parametrów technicznych przetestowanych urządzeń. Wyniki zostały przekazane kierownictwu każdej z tych instytucji.

DIGITALIZACJA ARCHIWUM INSTYTUTU LITERACKIEGO KULTURA W MAISONS-LAFFITTE

W latach 2009–2015 Biblioteka Narodowa zrealizowała projekt „Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”, którego celem było uporządkowanie i zapewnienie właściwych warunków przechowywania bezcennej spuścizny Instytutu Literackiego „Kultura” w Maisons-Laffitte, wpisanego na listę „Pamięci Świata” UNESCO. Zgodnie z założeniami projektu to unikatowe świadectwo historii Instytutu oraz życia polskiej emigracji politycznej w okresie powojennym zostało uporządkowane, zabezpieczone, skatalogowane i umieszczone w specjalnie zaadaptowanym budynku. Opracowany materiał to ponad 165 m.b. rękopisów i archiwaliów oraz 20 m.b. innych zbiorów.

Mając na uwadze wartość tego niezwykle cennego zbioru, Biblioteka Narodowa przygotowała nowy projekt pod nazwą „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”, służący sporządzeniu cyfrowej kopii dokumentów i fotografii zebranych w Archiwum Instytutu wraz z włączeniem opisów (metadanych) dokumentów do zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek Alma. Dzięki przeprowadzonej digitalizacji zbiory zostaną wiecześnie zabezpieczone, a cyfrowe kopie wraz z opisami zostaną umieszczone w Repozytorium Cyfrowym BN. Digitalizacja Archiwum pozwoli na dostęp do tych niezwykle ciekawych i istotnych dla polskiej kultury dokumentów szerokiego gronu badaczy zainteresowanych tematem. Korzystanie z wersji cyfrowych będzie możliwe na podstawie umowy podpisanej ze Stowarzyszeniem Instytut Literacki Kultura.

W 2022 roku przygotowano do skanowania 500 teczek oraz wykonano 250 000 skanów. W Repozytorium Cyfrowym BN utworzono kolejne skoroszyty, opublikowano nowe obiekty, skontrolowano obiekty wprowadzone w poprzednich okresach, wykonano eksporty plików z systemu Primo, sprawdzono poprawność duplikatów oraz w przypadku rozbieżności – wprowadzono poprawki do metadanych. Przygotowano kolejną partię dokumentów do digitalizacji, co polegało na usunięciu z dokumentów zszywek i spinaczy, chronologicznym ułożeniu dokumentów, przeliczeniu dokumentów zgodnie z założonymi kategoriami, foliacji kart oraz wprowadzeniu informacji do bazy danych. W uzasadnionych przypadkach dokonano reorganizacji układu kart w obrębie przygotowanych w poprzednim okresie teczek oraz wprowadzono korekty w bazie danych i Repozytorium Cyfrowym BN. Wykonano również prace konserwatorskie digitalizowanych obiektów, które polegały na prostowaniu zagięć i podklejaniu przedarć papieru, usuwaniu starych taśm klejących (mechanicznie lub przy użyciu kautera), wzmacnianiu osłabionej struktury papieru i uzupełnianiu ubytków papieru.

W ramach realizacji projektu zorganizowano również trzy wyjazdy przedstawicieli BN do Maisons-Laffitte. Przedstawiciele BN spotkali się m.in. z kierownictwem Instytutu Literackiego Kultura i rozmawiali o dalszej hierarchii zadań zmierzających do realizacji projektu.

KONSERWACJA ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

ROZDZIAŁ V

Narodowa Książnica, gromadząc polski dorobek piśmienniczy, dokłada wszelkich starań, aby zapewnić zbiorom optymalne warunki przechowywania i ochrony. Nad procesem konserwacji i ochrony zbiorów pracują najlepsi specjaliści, stosując przy tym najnowsze osiągnięcia sztuki konserwatorskiej i nowoczesne rozwiązania technologiczne. W ciągu ostatnich kilkunastu lat na potrzeby konserwacji zbiorów Biblioteki Narodowej zakupiono i zmodernizowano sprzęt umożliwiający realizację zabiegów służących ochronie zbiorów w skali masowej, takich jak dezynfekcja, kopiowanie cyfrowe i odkwaszanie.

Powołany w listopadzie 2015 roku Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych, rozwijając znakomite tradycje, zapoczątkowane utworzeniem w 1929 roku przez prof. Bonawenturę Lenarta Pracowni Konserwatorskiej Biblioteki Narodowej, kontynuuje w nowej strukturze zadania realizowane wcześniej w zakresie profilaktyki konserwatorskiej oraz konserwacji tradycyjnej i masowej zbiorów.

Wyniki prowadzonych badań, działań i dyskusji konserwatorskich były publikowane w wydawanym przez Bibliotekę Narodową „Notesie Konserwatorskim”, który znajduje się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest to obecnie jedyny w Polsce specjalistyczny periodyk w całości poświęcony ochronie zbiorów bibliotecznych i archiwalnych. Popularyzacji zagadnień związanych z ochroną i konserwacją zabytków piśmiennictwa oraz innych kategorii zbiorów służy także blog tematyczny „Dobre zachowanie”, działający od 2013 roku na stronie internetowej Biblioteki Narodowej.

Konserwatorzy aktywnie uczestniczyli w spotkaniach, seminariach i konferencjach międzynarodowych i krajowych poświęconych sprawom ochrony zbiorów oraz wymianie doświadczeń w tym zakresie. W ramach XXVI Spotkań Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji” w Bibliotece Narodowej odbyła się 20 kwietnia sesja *Wystawy – decyzje, problemy, sukcesy*, poświęcona ochronie i konserwacji zbiorów bibliotecznych podczas ich eksponowania na wystawach. Program sesji został przygotowany przez Ewę Potrzebnicką, pełnomocniczkę dyrektora BN ds. NZB we współpracy z kierownictwem IKZB. Referaty wygłosiły: Ewa Potrzebnicka (*Trochę historii wokół wystaw*) oraz Justyna Król-Próba, kierowniczka IKZB (*LADA Symposium 2022: SHOW IT AND SAVE IT, 14–17 lutego 2022*).

W dniu 25 listopada w ramach konferencji „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych” referaty wygłosili Justyna Król-Próba (*Konserwacja zbiorów bibliotecznych*) oraz Jerzy Manikowski, zastępca kierowniczki IKZB (*Odkwaszanie zbiorów XIX i XX-wiecznych w Bibliotece Narodowej*). Ponadto przez trzy dni trwania konferencji pracownicy IKZB prowadzili warsztaty konserwatorskie.

W dniu 12 grudnia odbyła się w Narodowej Książnicy konferencja „Przygotowania na wypadek wystąpienia nagłych zagrożeń dla zbiorów i archiwów – praktyczne aspekty”, zorganizowana przez Polski Komitet Błękitnej Tarczy, Bibliotekę Narodową i Naczelną Dyрекję Archiwów Państwowych przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Referaty wygłosili Ewa Potrzebnicka, pełnomocniczka dyrektora BN ds. NZB oraz Bogdan Filip Zerek z IKZB (*Nowe spojrzenie na przygotowanie do katastrofy w instytucji bibliotecznej lub archiwalnej*).

PROFILAKTYKA KONSERWATORSKA

Kompleksowe działania profilaktyczne to strategiczny kierunek ochrony wieczyście przechowywanych zbiorów. W omawianym roku na bieżąco nadzorowano warunki klimatyczne w magazynach, regularnie oczyszczano zbiory i wymieniano lub wprowadzano nowoczesne opakowania ochronne dla obiektów, które tego wymagały. Kompleksowe działania realizowano przy pomocy specjalistycznego sprzętu i aparatury, stosowanych również w pracach badawczych z zakresu opracowywania, typowania i testowania nowych materiałów i metod konserwacji. Badania służyły również rozpoznawaniu i charakteryzowaniu czynników powodujących niszczenie i degradację materiałów bibliotecznych. W 2022 roku wykonano 4146 pomiarów mikrobiologicznych (5735 w 2021 r.) i 6769 pomiarów fizykochemicznych (7617 w 2021 r.).

Ze zbiorów własnych i w ramach usług zrealizowanych m.in. dla Muzeum Powstania Warszawskiego, Konstancińskiego Domu Kultury, Żydowskiego Instytutu Historycznego, Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina, Biura Stołecznego Konserwatora Zabytków poddano dezynfekcji tlenkiem etylenu w komorze ciśnieniowo-próżniowej 41,3 m³ obiektów bibliotecznych, archiwalnych i muzealnych (44,8 m³ w 2021 r.).

KONSERWACJA TRADYCYJNA ZBIORÓW

Tradycyjnej konserwacji poddawane były głównie zabytkowe obiekty ze zbiorów specjalnych oraz cymelia ze zbiorów głównych Biblioteki Narodowej. W 2022 roku w Pracowni Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych została wykonana konserwacja wraz z dokumentacją opisową i fotograficzną 466 woluminów o objętości 7548 kart ze zbiorów:

- » Zakładu Rękopisów: 243 obiekty, 6653 karty,
- » Zakładu Starych Druków: 37 obiektów, 420 kart,
- » Zakładu Zbiorów Ikonograficznych: 100 obiektów, 100 kart,
- » Zakładu Zbiorów Kartograficznych: 80 obiektów, 228 kart,
- » Zakładu Zbiorów Muzycznych: 1 obiekt, 3 karty,
- » Zakładu Dokumentów Życia Społecznego: 7 obiektów, 7 kart,
- » Zakładu Magazynów Bibliotecznych: 1 obiekt, 140 kart.

W związku z zapytaniami kierowanymi do Biblioteki Narodowej w sprawie wypożyczenia zbiorów wydano 20 opinii dla 185 obiektów, w tym: 34 rękopisów, 2 rękopisów muzycznych, 41 starych druków, jednego rysunku, 38 grafik, 6 albumów, 43 fotografii, 3 map, jednego druku nowszego i 16 obiektów różnych, tj. elementów scenografii i kostiumów z Zakładu Rękopisów.

Ponadto opracowano ekspertyzy dla 69 obiektów Biblioteki Narodowej wypożyczanych na 11 wystaw zorganizowanych przez: Muzeum Narodowe w Krakowie, Zamek Królewski w Warszawie, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Zamek Królewski w Warszawie, Muzeum Narodowe w Warszawie, Bibliotekę Narodową, Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie, Muzeum Woli (Oddział Muzeum Warszawy), Muzeum Narodowe w Warszawie, Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie i Zachętę – Narodową Galerię Sztuki w Warszawie.

KONSERWACJA MASOWA ZBIORÓW

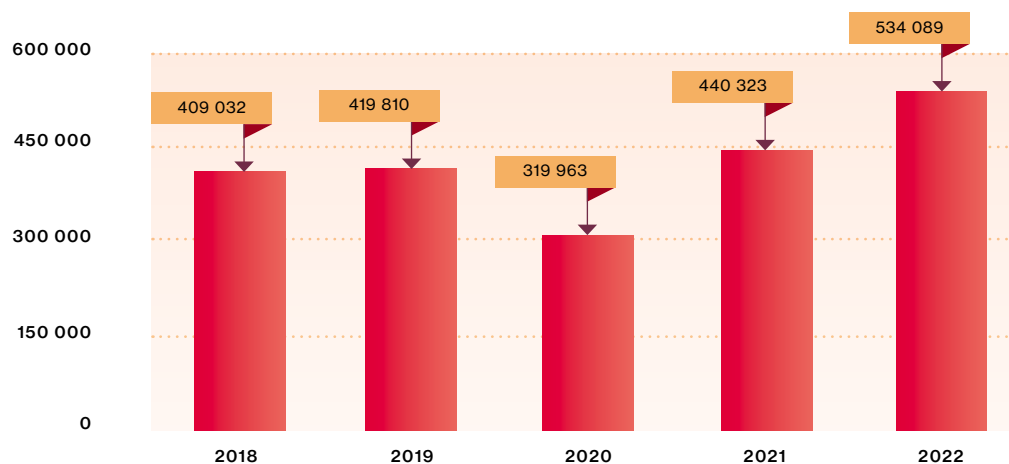
Zbiory XIX- i XX-wieczne stanowią główną i największą część zasobu Biblioteki Narodowej. Zmiany w technologii wytwarzania papieru w połowie XIX wieku, masowa produkcja oparta na nowych surowcach – ścierze drzewnym oraz dodawanym do masy papierniczej kleju żywicznym i siarczanie glinowym – spowodowały, że papier stawał się kwaśny już w chwili jego produkowania, a z upływem lat szybko ciemniał i był coraz bardziej kruchy. Materiały biblioteczne utrwalone na tzw. kwaśnym papierze, ze względu na właściwości fizykochemiczne podłoża nawet podczas magazynowania podlegają destrukcji z powodu naturalnego starzenia i na skutek absorpcji kwaśnych gazów zawartych w powietrzu, a ponadto są wrażliwsze na uszkodzenia mechaniczne i inne zagrożenia zewnętrzne. Liczba zbiorów XIX- i XX-wiecznych zagrożonych zniszczeniem jest zbyt duża, by można je było uratować metodami konserwacji tradycyjnej. Ratunek tym zbiorom może zapewnić tylko konserwacja masowa – ratowanie zasobów bibliotecznych i archiwalnych w przeznaczonych do tego celu wyspecjalizowanych, nowoczesnych urządzeniach lub instalacjach, w procesach dezynfekcji, laminacji, odkwaszania i wzmacniania arkuszy oraz książek.

W latach 2000–2008, dzięki funduszom zapewnionym przez Wieloletni Rządowy Program „Kwaśny papier. Ratowanie w skali masowej zagrożonych polskich zasobów bibliotecznych i archiwalnych”, możliwy był zakup i wdrożenie technologii masowego odkwaszania papieru – dla arkuszy w urządzeniu C900 firmy Neschen, a dla książek przy pomocy instalacji Bookkeeper firmy Preservation Technologies. Mimo stosunkowo krótkiego okresu działania programu, zaplanowano i zrealizowano inwestycje, które wzmocniły pozycję Polski jako ośrodka masowej konserwacji zbiorów z XIX i XX wieku. Zastosowane w Narodowej Książnicy technologie oraz metody konserwatorskie są bardzo skuteczne w przedłużaniu trwałości materiałów bibliotecznych wytworzonych na kwaśnym papierze. W oparciu o wyniki badań, podjęto decyzję o poddawaniu zabiegom wyłącznie egzemplarzy zaliczonych do narodowego zasobu bibliotecznego.

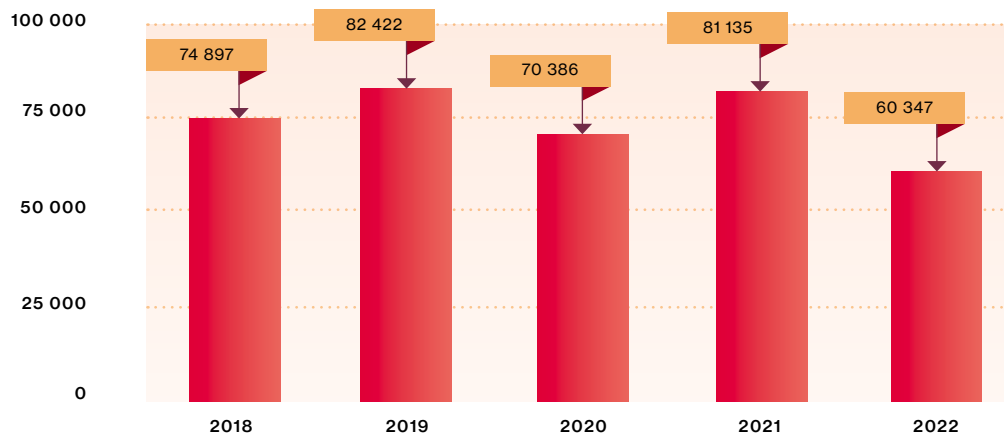
W 2022 roku dzięki czynnościom konserwatorskim wykonywanym z pomocą urządzenia C900 odkwaszono 534 089 kart formatu A4 (440 323 w 2021 r.) i 189 153 karty

innych formatów (145 067 w 2021 r.). W ramach odkwaszania druków zwartych w systemie Bookkeeper odkwaszono 60 347 woluminów (81 135 w 2021 r.). Po odkwaszeniu obiekty poddawane były pracom konserwatorskim o różnym stopniu zaawansowania.

Liczba arkuszy (w przeliczeniu na format A4) odkwaszonych w technologii Neschen C-900 w latach 2018–2022

Liczba woluminów/jednostek/tek archiwalnych odkwaszonych w systemie Bookkeeper w latach 2018–2022

ZALUSCIANA PUBLICA ET PRIMA IN REGNO POLONIAE BIBLIOTHECA

PRZECHOWYWANIE ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

ROZDZIAŁ VI

Magazyny główne Biblioteki Narodowej zajmują powierzchnię 17 583 m². Zbiory rozmieszczono w 11-kondygnacyjnym budynku magazynowym. Każda kondygnacja została podzielona na trzy odrębne strefy pożarowe, co zabezpiecza materiały biblioteczne przed rozprzestrzenieniem się ewentualnego pożaru.

W maju 2015 roku zakończono modernizację układów wentylacji i klimatyzacji, umożliwiającą osiągnięcie idealnych parametrów klimatu w pomieszczeniach magazynowych budynku „C” (temp. 18°C, wilg. wzgl. 45%). Modernizacja obejmowała również systemy: sygnalizacji włamania i napadu, kontroli dostępu, telewizji dozorowej i powiadamiania pożarowego. Przy rosnącej liczbie nowo wpływających zbiorów powierzchnia magazynowa przeznaczona na nowe zbiory stale się zmniejsza. Aby zapewnić im miejsce, pracownicy Zakładu Magazynów Bibliotecznych regularnie przenosili i przesuwali zbiory, wykorzystując każdą wolną powierzchnię. W 2022 roku uporządkowano lub przesunięto w magazynach książek i czasopism 21 114 m.b. półek (24 248 w 2021 r.).

W Repozytorium Cyfrowym Biblioteki Narodowej przechowywane są wszystkie zasoby cyfrowe Narodowej Książnicy – zarówno wytworzone lub pozyskane przez Bibliotekę Narodową, jak i przekazane przez inne instytucje. Oprogramowanie Repozytorium obsługuje cały proces digitalizacji – od przejęcia plików z komputera obsługującego skaner lub bezpośrednio od wydawcy, poprzez ich weryfikację i korektę, uzupełnianie i aktualizację metadanych, wytworzenie form pochodnych, w tym procesu OCR i wielu konwersji grafiki, aż po przygotowanie do prezentacji na polona.pl i w Academicie.

BEZPIECZEŃSTWO ZBIORÓW

Profilaktyka ochrony zbiorów polega także na zwiększaniu bezpieczeństwa budynków, w których przechowywane są zbiory. Systematycznie przeprowadzono kontrole stanu urządzeń przeciwpożarowych, zespołów wentylacyjno-klimatyzacyjnych i systemów zabezpieczeń technicznych oraz telewizji przemysłowej, zamontowanych w latach ubiegłych. W zakresie technicznej i elektronicznej ochrony obiektów działały kamery monitorujące wewnątrz, kamery zewnętrzne i systemy czujek elektronicznych. Zmodernizowano

zabezpieczenia antywłamaniowe. Działanie systemów zabezpieczeń elektronicznych oraz stan zabezpieczeń mechanicznych były całodobowo nadzorowane przez pracowników Służby Ochrony.

Zwiększeniu bezpieczeństwa budynków i zbiorów w roku 2022 służyły stałe kontrole ochrony przeciwpożarowej w obiektach Biblioteki Narodowej, szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ćwiczenia ewakuacyjne pracowników, kompleksowe przeglądy stanu technicznego urządzeń przeciwpożarowych, w tym m.in.: systemu sygnalizacji pożaru, systemu zabezpieczenia przed zadymieniem, awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego, odcinających klap przeciwpożarowych i drzwi, podręcznego sprzętu gaśniczego i przeciwpożarowej instalacji wodociągowej. Opracowano również nową instrukcję bezpieczeństwa pożarowego budynków BN przy al. Niepodległości 213 w Warszawie, której wprowadzenie zbiegło się z otwarciem nowej przestrzeni czytelniczej.

W ostatnich latach budynki BN przeszły szereg remontów i przebudów, w trakcie których zostały zmodernizowane systemy ochrony ppoż. Budynek A został zmodernizowany w latach 2018-2022 w ramach przebudowy przestrzeni czytelniczej. Zastosowano nowoczesny system sygnalizacji pożaru (SSP), który został zintegrowany z systemami działającymi w pozostałych budynkach BN. Wymieniono awaryjne oświetlenie ewakuacyjne w związku ze zmianą aranżacji wnętrz. W celu poprawy ostrzegania o zagrożeniach zainstalowano dźwiękowy system ostrzegawczy (DSO). W ramach prac zostały również zastosowane nowe wydzielenia przeciwpożarowe. W budynkach B modernizacja systemu sygnalizacji pożaru (SSP) odbyła się w latach 2016-2017. Ponadto serwerownia jest wyposażona w nowoczesne systemy sygnalizacji pożarowej, wczesnej detekcji dymu oraz stałe urządzenie gaśnicze (SUG), co znacznie podnosi bezpieczeństwo zbiorów elektronicznych. Budynek magazynowy „C” jest wyposażony w nowy system sygnalizacji pożaru (SSP) od 2016 roku i wydzielenia przeciwpożarowe, w ramach których każda kondygnacja obiektu jest podzielona na trzy odrębne strefy pożarowe. Pozwala to na wczesną detekcję zagrożenia i zabezpiecza przed rozprzestrzenieniem się ewentualnego pożaru. Ponadto zmodernizowano transporter materiałów bibliotecznych wraz z nowymi zabezpieczeniami przeciwpożarowymi, a od 2016 roku jeden z magazynów zbiorów specjalnych został wyposażony w stałe urządzenie gaśnicze (SUG). Wszystkie te prace wpłynęły znacząco na poprawę bezpieczeństwa pożarowego w Gmachu Głównym BN.

Co roku planowane są podobne prace w pozostałych budynkach Narodowej Książnicy, które mają systematycznie podnosić bezpieczeństwo obiektów. W roku 2022 prowadzone były prace modernizacyjne w Pałacu Rzeczpospolitej, które swoim zakresem objęły także systemy ochrony przeciwpożarowej i inne systemy bezpieczeństwa. Zwiększy to skuteczność wykrywania ewentualnych zdarzeń pożarowych i umożliwi nie tylko lepszą ochronę zbiorów, ale przede wszystkim pracowników i użytkowników.

PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

ROZDZIAŁ VII

Biblioteka Narodowa jest jednym z głównych krajowych ośrodków badawczych w zakresie bibliotekarstwa, bibliografii, bibliologii i czytelnictwa. Obowiązek prowadzenia przez Bibliotekę Narodową działalności naukowej z zakresu bibliotekoznawstwa, nauki o książce i pokrewnych dziedzin wiedzy nakłada na Narodową Książnicę ustawa z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach.

Wyniki prac naukowych i informacyjnych ukazywały się w postaci książek oraz artykułów zamieszczanych w czasopismach krajowych i zagranicznych, w tym także w periodykach Biblioteki Narodowej: „Roczniku Biblioteki Narodowej”, „Notisie Konserwatorskim” i „Polish Libraries”, które znajdują się na liście czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Edukacji Narodowej. W 2019 roku Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zakwalifikowało Wydawnictwo Biblioteki Narodowej na listę wydawnictw liczących się w ewaluacji dorobku naukowego. Biblioteka była organizatorem lub współorganizatorem licznych sympozjów, seminariów, webinarów, otwartych zebrań naukowych, międzynarodowych, krajowych i środowiskowych konferencji naukowych oraz spotkań warsztatowych, a także multimedialnych pokazów i wystaw prezentujących zbiory i dorobek naukowy.

W dniach 23–25 listopada 2022 roku w Bibliotece Narodowej odbyła się konferencja naukowa „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych”. Wydarzenie, współorganizowane przez Bibliotekę Narodową, Radę ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji Episkopatu Polski oraz Federację Bibliotek Kościelnych „Fides”, było okazją dla naukowców i praktyków do wymiany doświadczeń w zakresie gromadzenia, katalogowania, przechowywania, digitalizacji i udostępniania zbiorów bibliotecznych w instytucjach kościelnych. Uczestników przywitani dr Tomasz Makowski, dyrektor BN, bp prof. Michał Janocha, Przewodniczący Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji Episkopatu Polski, bp prof. Andrzej Siemieniowski, Delegat Konferencji Episkopatu Polski ds. Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides” i o. Grzegorz Filipiuk OFM Cap, przewodniczący Federacji Bibliotek Kościelnych „Fides”. List w imieniu prof. dr. hab. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odczytał Jarosław Czuba, Dyrektor Generalny MKiDN. W konferencji wzięło udział 170 osób. W trakcie ośmiu sesji ogłoszono trzydzieści trzy referaty naukowe. Odbyły się też warsztaty z zakresu konserwacji, digitalizacji i katalogowania. Cieszyły się one tak dużym zainteresowaniem, że zorganizowano łącznie osiemnaście grup.

Pracownicy Narodowej Książnicy prowadzili działalność badawczo-naukową, publikowali monografie, artykuły naukowe i popularnonaukowe, przygotowywali recenzje i ekspertyzy, wygłaszali referaty na konferencjach krajowych i zagranicznych, uczestniczyli w pracach organizacji zagranicznych i krajowych. W dniu 24 maja Łukasz Rymer, zatrudniony w Zakładzie Katalogowania Dziedziny, obronił w Instytucie Biochemii i Biofizyki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie doktorat: *Charakterystyka nowego szlaku importu białek do peroksysomów w drożdżach Saccharomyces cerevisiae z zastosowaniem katalazy A jako białka modelowego*. W dniu 14 listopada Katarzyna Krawczyk, zastępczyni kierownika Zakładu Zbiorów Bibliologicznych obroniła na Wydziale Nauk Historycznych UKSW doktorat: *Pozycja i kierunki aktywności Klementyny z Sanguszków Ostrowskiej Małachowskiej w pierwszej połowie XIX wieku*.

Prace naukowe były prowadzone w większości komórek organizacyjnych, a zwłaszcza w instytutach Narodowej Książnicy: Instytucie Bibliograficznym, Instytucie Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych oraz Instytucie Książki i Czytelnictwa.

INSTYTUT BIBLIOGRAFICZNY

Do podstawowych zadań Instytutu Bibliograficznego (IB) należy prowadzenie prac metodyczno-instrukcyjnych oraz działalności normalizacyjnej w zakresie bibliografii, formatów danych, przepisów katalogowania i opracowania rzeczowego, a także upowszechnianie międzynarodowych ustaleń, zaleceń i norm z tego zakresu. W Instytucie funkcjonuje pięć pracowni: Pracownia Teorii i Organizacji Bibliografii, Pracownia Języka Haseł Przedmiotowych Biblioteki Narodowej, Pracownia Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej, Pracownia Deskryptorów Biblioteki Narodowej i Pracownia Kontroli i Udostępniania Rekordów.

W 2022 roku były prowadzone prace z udziałem zakładów merytorycznych nad przygotowaniem do druku przepisów katalogowania dla rękopisów, starodruków, filmów, ikonografii, nut, nagrań dźwiękowych i druków ulotnych. Ponadto pracownicy IB uczestniczyli w pracach zespołu wdrożeniowego systemu Alma i wyszukiwarki Primo w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025, Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek – brali udział w spotkaniach z dołączanymi bibliotekami oraz prowadzili warsztaty. Przygotowany został także cykl nagrań ze szkoleń z zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z poszczególnych dyscyplin, z przepisów katalogowania i rekordów wzorcowych dla bibliotekarzy z Polski. Wszystkie nagrania konsultował dr Bartłomiej Kaczorowski, kierownik pracowni Deskryptorów Biblioteki Narodowej¹.

W ramach pozostałych zajęć prowadzono m.in. prace nad metodyką UKD i kartoteką wzorcową UKD. Na stronie internetowej BN publikowane były kolejne numery „Biuletynu Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiątej”².

¹ Więcej o tej działalności w rozdziale 2 *Katalogowanie zbiorów bibliotecznych*.

² Zob. rozdział 2 *Katalogowanie zbiorów bibliotecznych*.

INSTYTUT KONSERWACJI ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

Szczegółowe informacje na temat działalności naukowej pracowników Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych zostały omówione w rozdziale 5 *Konserwacja zbiorów bibliotecznych*.

INSTYTUT KSIĄŻKI I CZYTELNICTWA

Instytut Książki i Czytelnictwa prowadził prace badawczo-naukowe w dziedzinie bibliotekoznawstwa, czytelnictwa oraz historii książki i prasy. Pracownicy Instytutu opracowywali coroczne raporty o stanie bibliotek i czytelnictwa w Polsce. W skład Instytutu wchodziły trzy Pracownie: Historii Bibliotek i Czytelnictwa; Bibliotekoznawstwa oraz Badań Czytelnictwa.

W 2022 roku ukazały się w formie plików PDF na dedykowanych serwisach na stronie internetowej BN dwie publikacje autorstwa dr. hab. Romana Chymkowskiego, kierownika Pracowni Badań Czytelnictwa i dr. Zofii Zasackiej z Pracowni Badań Czytelnictwa: *Stan czytelnictwa w Polsce w 2022 roku – wstępny raport* oraz *Stan czytelnictwa w Polsce w drugim roku pandemii (2021–2022)*. Drugi z wymienionych raportów ukazał się również w formie drukowanej nakładem Wydawnictwa BN.

Pracownicy Instytutu w 2022 roku opublikowali 25 artykułów, w tym 12 w czasopiśmie znajdujących się w wykazie MNiSW, trzy w innych czasopiśmie recenzowanych, pięć w recenzowanych tomach zbiorowych oraz pięć artykułów innych niż naukowe, a także przygotowali pięć recenzji wewnętrznych opracowań naukowych, uczestniczyli w konsultacjach i ewaluacjach, brali udział w pracach eksperckich grup roboczych. Wygłosili również 11 referatów na konferencjach naukowych, w tym na jednej międzynarodowej. Ponadto dr. Mikołaj Banaszkiewicz, dr. hab. Roman Chymkowski, dr. hab. Martyna Deszczyńska, dr. hab. Markus Eberharter, dr. Jacek Kordel, Izabela Koryś, dr. Maria Magdalena Przeciszewska, dr. Tomasz Szewczyński i dr. Zofia Zasacka zaprezentowali wyniki swoich badań na Otwartych Seminariach Biblioteki Narodowej, za których organizację odpowiadał Instytut. W 2022 roku odbyło się 25 seminariów (wszystkie w formie online), w których w sumie wzięło udział ponad 625 osób.

OTWARTE SEMINARIA BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2022 ROKU

- » 11 stycznia, Izabela Koryś (BN), *Modele funkcjonowania bibliotek medialnych w Polsce – wstępne ustalenia*
- » 18 stycznia, dr Maria M. Preciszewska (BN), *Podręczniki do nauki języka rosyjskiego i literatury w szkołach średnich Królestwa Polskiego (1–1915)*
- » 25 stycznia, dr hab. Markus Eberharter (BN), *Książki i rękopisy w działaniach Wydziału Propagandy Generalnego Gubernatorstwa*
- » 1 marca, dr hab. Martyna Deszczyńska (BN), *Ignacy Lubicz Czerwiński (1769–1834) jako czytelnik i autor*
- » 8 marca, dr hab. Anna Just (Uniwersytet Warszawski), *Niemieckojęzyczne Książki rękopiśmienne w zbiorach Biblioteki Narodowej: proveniencja, tematyka i przeznaczenie*
- » 15 marca, dr Jan Błachnio (Uniwersytet Warszawski), *Czas wolny w niewoli. Przyczynek do czytelnictwa polskich jeńców wojennych podczas I wojny światowej. Casus krakowskiego Komitetu dla dostarczania książek jeńcom wojennym*
- » 22 marca, prof. dr hab. Zdzisław Gębołyś (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), *Rejestracja i restytucja polskich zbiorów bibliotecznych – widziana z perspektywy polskich bibliotek*
- » 5 kwietnia, dr Tomasz Hen-Konarski (Instytut Historii PAN), *Austriacka teologia pasterska: oświeceniowa Staatsswissenschaft ad usum rustici w Galicji końca XVIII w.*
- » 12 kwietnia, dr Krzysztof Kossarzecki (BN), *Prace nad XI tomem „Katalogu rękopisów Biblioteki Narodowej”*
- » 26 kwietnia, dr hab. Markus Eberharter (BN), *Literatura niemieckojęzyczna w okupowanej Warszawie 1939–1945. Praktyki czytelnicze, recepcji i wydawnicze*
- » 10 maja, dr Emil Kalinowski (BN), *Szlacheckie księgozbiory na Podlasiu w II poł. XVII w. Przykład kolekcji Jana Greczewskiego*
- » 17 maja, dr Maria M. Preciszewska (BN), *Rosyjski kanon szkolny w XIX wieku w świetle najnowszej literatury przedmiotu*
- » 24 maja, dr Jacek Kordel (BN), *Dzieje bibliotek publicznych w dobie II wojny światowej w świetle akt niemieckiej administracji z zasobu Archiwum Państwowego w Radomiu*
- » 31 maja, dr Tomasz Szwaciński (BN), *Polskie prywatne kolekcje biblioteczne wywiezione do Rosji w XIX w. i ich losy w księżnicach Imperium*
- » 7 czerwca, Izabela Koryś (BN), *Omówienie książki Jirzego Trávnička „A nation of Bookworms? The Czech as Readers. Reading in Times of Civilizational Fatigue”, Praha 2021*
- » 14 czerwca, dr hab. Roman Chymkowski (BN), dr Zofia Zasacka (BN), *Praktyki lekturowe seniorów*
- » 4 października, Izabela Koryś (BN), *Nowe formy dostępności bibliotek: książkomaty, wrzutnie, aplikacje, bibliobusy*
- » 11 października, dr Jacek Kordel (BN), *Polskie biblioteki w świetle niemieckiej prasy bibliologicznej z lat 1939–1945*
- » 18 października, dr hab. Marta Przyszychowska (BN), *Gatunki literackie starodrucznych pism teologicznych*
- » 25 października, dr Anna Ziemełwska (Muzeum Pałaca Króla Jana III w Wilanowie), *Dziela z kolekcji wilanowskiej podarowane w 1932 roku państwu polskiemu*
- » 8 listopada, dr Mikołaj Banaszkiewicz (BN), *Poszukiwania zapomnianych czasopism polskojęzycznych do 1918 roku (Rosja i ziemie zabrane)*
- » 15 listopada, Marta Taperek-Kędzierska (BN), *Archiwalia Stanisława Szukalskiego ze zbiorów Zakładu Rękopisów Biblioteki Narodowej w kontekście reszty jego rękopiśmiennej spuścizny przechowywanej w kraju i poza jego granicami*
- » 22 listopada, Mateusz Melski (BN), *O klasyfikacji rękopisów muzycznych*
- » 6 grudnia, dr Piotr Konieczny (BN), *Prace redakcyjne nad „Urzędowym Wykazem Druków”*
- » 13 grudnia, dr Maria M. Preciszewska (BN), *W kręgu podręczników do historii w gimnazjach państwowych Królestwa Polskiego (1864–1915)*

WYGLÓSZONE REFERATY I UCZESTNICTWO PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W PANELACH DYSKUSYJNYCH NA WYBRANYCH KONFERENCJACH I SEMINARIACH W 2022 ROKU

Dr Vadim Anipiarkou, dr Fryderyk Rozen

- » *Mechanizmy działania rosyjskiej propagandy na przykładzie druków konfederacji słuckiej z 1767 r.*, referat wygłoszony w trakcie konferencji *Po co nam niepodległość?* zorganizowanej w związku z 250. rocznicą I rozbioru Rzeczypospolitej przez Zamek Królewski w Warszawie, Instytut De Republica, Wydział Historii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk.

Dr Mikołaj Banaszekiewicz

- » *Przegląd bibliograficzny w rosyjskiej prasie codziennej drugiej połowy XIX w. jako źródło do badań nad wyobrażeniami Rosjan o Polakach*, referat wygłoszony na V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Historyków XIX wieku.

Dominik Cieszkowski

- » udział w debacie *Dziedzictwo online. Co, dla kogo i dlaczego w tylu miejscach?* zorganizowanej przez Centrum Archiwistyki Społecznej;
- » udział w panelu eksperckim konferencji inauguracyjnej portalu KRONIK@, zorganizowanej przez Krajowe Repozytorium Obiektów Nauki i Kultury;
- » *Biblioteki naukowe w Ogólnokrajowej Sieci Bibliotecznej*, referat wygłoszony w trakcie obchodów jubileuszu 70-lecia Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego;
- » prowadzenie sesji *Digitalizacja zbiorów bibliotecznych w trakcie konferencji Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych* zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową.

Dr hab. Roman Chymkowski

- » *Portret zbiorowy Polaków w świetle badań czytelnictwa*, referat wygłoszony na XVIII Zjeździe Socjologicznym „Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycje”.

Dr hab. Markus Eberharter

- » *Dokumentacja przemieszczania. O materiałach dotyczących bibliotek polskich ze zbiorów Rządu Londyńskiego na uchodźstwie (1940–1945)*, referat wygłoszony na konferencji „Bibliomigracja w kontekście polsko-niemieckim od II wojny światowej” w Niemieckim Instytucie Historycznym w Warszawie.

Julia Konopka-Żołnierczuk

- » *Digital change in the National Library as the central library of the state*, referat wygłoszony na 15. Międzynarodowym Sympozjum Bibliotheca Baltica „Libraries and Democratic Societies in the Digital Age”.

Dr Jacek Kordel

- » *Wojenne losy warszawskich bibliotek w czasie II wojny światowej*, referat wygłoszony na konferencji „Bibliomigracja w kontekście polsko-niemieckim od II wojny światowej” w Niemieckim Instytucie Historycznym w Warszawie;
- » *NS-Bibliothekspolitik im besetzten Polen*, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową W. Ks. Luksemburga.

Izabela Koryś

- » *Ocena skutków pandemii covid-19 dla funkcjonowania bibliotek w perspektywie krótko- i długookresowej*, referat wygłoszony na konferencji „Społeczna i kulturotwórcza rola bibliotek w czasie pandemii COVID-19”, zorganizowanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie;
- » *Teraźniejszość i przyszłość bibliotek: co możemy o tym powiedzieć na podstawie danych statystycznych*, referat wygłoszony na konferencji „Biblioteka – statystyka – inspiracje”, zorganizowanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie.

Dr Katarzyna Krawczyk

- » „Opiekunka rymów Mickiewicza” – pomoc Klementyny z Sanguszków 1 v. Ostrowskiej, 2 v. Malachowskiej w sfinansowaniu paryskiej edycji „Poezji” Adama Mickiewicza, referat wygłoszony na konferencji „Dzieła romantyczne – w świetle kultury literackiej i czytelniczej epoki w dwusetną rocznicę narodzin polskiego romantyzmu (1822–2022)”, zorganizowanej przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Justyna Król-Próba

- » *IADA Symposium 2022: SHOW IT AND SAVE IT*, referat wygłoszony na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji”;
- » *Konserwacja zbiorów bibliotecznych*, referat wygłoszony na konferencji „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych”, zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową.

Dr Tomasz Makowski

- » *Biblioteki w sytuacjach kryzysowych i konfliktach zbrojnych* referat wygłoszony na konferencji „Ochrona dóbr kultury w sytuacjach kryzysowych i konfliktach zbrojnych”, zorganizowanej przez Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni;
- » *Przyszłość bibliotek w Polsce. Głos w krakowskiej debacie w 2022 roku*, referat wygłoszony na konferencji „Nowy wspaniały świat bibliotek czy niepewne jutro”, zorganizowanej przez Bibliotekę Kraków;
- » *Współpraca Biblioteki Narodowej z instytucjami polonijnymi i praca nad zachowaniem dziedzictwa polskiego za granicą*, referat wygłoszony na II Zjeździe Badaczy Polonii w Toruniu;
- » udział w panelu *Biblioteka publiczna. Szansa czy problem?* na VII Europejskim Kongresie Samorządów w Mikołajkach.

Jerzy Manikowski

- » *Odkwaszanie zbiorów XIX i XX-wiecznych w Bibliotece Narodowej*, referat wygłoszony na konferencji „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych”, zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową.

Natalia Nowińska-Antoniewicz

- » *Kiedy dobry pomysł wymaga wsparcia – programy dotacyjne dla bibliotek publicznych*, referat wygłoszony na konferencji „Biblioteka w zmieniającym się świecie”,

zorganizowanej przez Bibliotekę Publiczną Gminy Grodzisk Mazowiecki.

Aleksandra Ostaszewska

- » *Listy w ruchu, ruch w listach – w korespondencji Salomei Bécu do Antoniego Edwarda Odyńca*, referat wygłoszony na konferencji „Cielesność w romantyzmie polskim i europejskim”, zorganizowanej przez Uniwersytet Warszawski;
- » *O romantycznej kulturze czytania – w świetle korespondencji Salomei z Januszewskich Bécu w Słowackiej*, referat wygłoszony na konferencji „Dzieła romantyczne – w świetle kultury literackiej i czytelniczej epoki w dwusetną rocznicę narodzin polskiego romantyzmu (1822–2022)”, zorganizowanej przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Ewa Potrzebicka

- » *Biblioteki publiczne – ich rola, zadania i różnorodność*, referat wygłoszony w Pułtusk w trakcie obchodów jubileuszu 75-lecia Pułtuskiej Biblioteki Publicznej im. Joachima Lelewela;
- » *Historia działalności punktu kontaktowo-informacyjnego „Błękitnej Tarczy” działającego w Bibliotece Narodowej od 20 lat*, referat wygłoszony na konferencji „Przygotowania na wypadek wystąpienia nagłych zagrożeń dla zbiorów i archiwów – praktyczne aspekty”, zorganizowanej przez Polski Komitet Błękitnej Tarczy, Bibliotekę Narodową, Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- » *Konserwacja konieczna i niekonieczna*, referat wygłoszony na konferencji „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych”, zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową;
- » *Trochę historii wokół wystaw*, referat wygłoszony na XXV Spotkaniach Konserwatorskich „Sztuka Konserwacji”.

Patryk Sapała

- » *Undique conquirere: Stanisław Górski's archive of letters and other political materials from the reign of Sigismund I Jagiellon*, referat wygłoszony na konferencji „Working with letters”, zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową Norwegii we współpracy z CERL Manuscripts Librarians Working Group.

Krzysztof Umiński

- » *Tłumacz i historia*, wykład wygłoszony na Międzynarodowym Seminarium Translatorskim im. Wasyła Stusa „Tłumacze bez Granic”, Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego.

Łukasz Własiuk

- » *Czy J. Jerzy to Jerzy J.?: problemy z atrybucją tekstów Jerzego Jankowskiego*, referat wygłoszony na XIX Ogólnopolskiej Studencko-Doktoranckiej Konferencji Naukowej „Warsztaty Młodych Edytorów”;
- » *Gra miejska, czyli gdy romans staje się przetargiem: „Kaśka Kariatyda” Gabrieli Zapolskiej w perspektywie teorii gier*, referat wygłoszony na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Podmioty beczynności”.

Dr Zofia Zasacka

- » *Lektury w niecodziennej codzienności – oczekiwania czytelnice Polaków*, referat wygłoszony na seminarium „Siła lektury w czasie zagrożenia”, zorganizowanym przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich;
- » *Uczniowskie oczarowania czytelnice – w poszukiwaniu synergii czytania w szkole i poza szkołą*, referat

- wygłoszony na V Kongresie Dydaktyki Polonistycznej „Kultura solidarności w przestrzeni edukacyjnej”;
- » *Remigiusz Mróz, Olga Tokarczuk czy Henryk Sienkiewicz – gusty i oczekiwania czytelnice Polaków*, referat wygłoszony na XVIII Zjeździe Socjologicznym „Społeczeństwo przyszłości. Rekompozycje”.

Bogdan Filip Zerek

- » *Nowe spojrzenie na przygotowanie do katastrofy w instytucji bibliotecznej lub archiwalnej*, referat wygłoszony na konferencji „Przygotowania na wypadek wystąpienia nagłych zagrożeń dla zbiorów i archiwów – praktyczne aspekty”, zorganizowanej przez Polski Komitet Błękitnej Tarczy, Bibliotekę Narodową, Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Michał Żejmis

- » *Dostępności informacji*, referat wygłoszony podczas XX edycji konferencji „Reha For The Blind In Poland”, zorganizowanej przez Fundację Szansa dla Niewidomych.

WYBRANE PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ W 2022 ROKU

Dr Mikołaj Banaszekiewicz

- » *Rosja jako imperium. Długie trwanie idei imperialnej*, „Przegląd Polityczny” 2022, nr 172, s. 58–63.

Dr Barbara Budyńska, Małgorzata Jezierska

- » *Biblioteki w Polsce*, „Bibliotekarz” 2022 nr 6, s. 4–14.

Dr hab. Roman Chymkowski

- » *Μή μου ἄπτου. Pandemia hafefobii*, „Kultura Współczesna” 2022, nr 4, s. 128–138;
- » *Wieczny powrót metafizyki*, „Stan Rzeczy” 2022, nr 1, s. 9–11.

Dr hab. Roman Chymkowski, dr Zofia Zasacka

- » *Czytanie książek – korelaty wykluczenia*, „Rocznik Kultury Polskiej” 2022, s. 113–122;

- » *Reading Books in the First Year of Pandemic*, „Polish Culture Yearbook” 2021 (wydany w 2022 r.), s. 118–127;
- » *Stan czytelnictwa w Polsce w roku – wstępny raport*;
- » *Stan czytelnictwa w Polsce w drugim roku pandemii (2021–2022)*, Warszawa 2022.

Dr Bartłomiej Czarski

- » *The Literary Additions of Printed Matter from the First Printing House of Florian Ungler as an Expression of the Renaissance as it Flourished in Polish Typography*, „Polish Libraries”, vol. 10 (2022), s. 26–64.

Olga Dawidowicz-Chymkowska

- » *Ruch Wydawniczy w Liczbach. Periodyki*, tom LXXII, Warszawa 2022;

- » *Ruch Wydawniczy w Liczbach. Książki*, tom LXXIII, Warszawa 2022;
- » *Ruch Wydawniczy w Liczbach. Periodyki*, tom LXXIV, Warszawa 2022.

Dr hab. Martyna Deszczyńska

- » *Arystokrata i lektury epoki przełomu, czyli o Janie Feliksie Tarnowskim jako czytelniku*, „Teki Komisji Historycznej Towarzystwa Naukowego KUL/Teka of the Historical Sciences Commission of the Learned Society of KUL” 2022, t. 4 (XIX), s. 98–125;
- » „Biedni nie piją szampana” – czyli rozważania o przyczynach ubóstwa narodów, „Wyspa. Kwartalnik Literacki” 2022, nr 2, 62, s. 96–107;
- » Ignacy Lubicz-Czerwiński – zagadkowy czytelnik, zapomniany autor, „Bibliotekarz”, 2022, nr 5, s. 11–17;
- » *Maska Mistrza, czyli paradoksy popularności Andrzeja Towiańskiego*, „Wyspa. Kwartalnik Literacki” 2022, nr 4, 60, Suplement, s. 57–79 [esej ukazał się w styczniu 2022];
- » *Na tropie polskiej encyklopedii, czyli o wzorcu publikacji ogólnoinformacyjnych w końcu XVIII i w I poł. XIX w.*, „Wiek Oświecenia” 2021, R. 37, s. 172–207.

Dr hab. Markus Eberharter

- » *Działalność Heinricha Bretschneidera i początki Biblioteki Uniwersyteckiej we Lwowie*, w: J. Wierzejska, D. Sosnowska, M. Baran-Szołtys (red.), *Galicja. Niezakończony projekt*, Kraków, 2022, s. 115–136;
- » *Lwowskie życie literackie i naukowe w latach wobec założenia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich*, w: Mariusz Dworsatschek (red.), *200 lat Ossolineum. Rozprawy i materiały*, Wrocław, 2022, s. 15–25.

Ewa Fabian

- » *Film dźwiękowy – rewolucja w przemyśle filmowym*, w: Brzechwa. *Poeta w adwokackiej todze*, red. P. Polański, Warszawa 2022, s. 179–191;
- » *Jan Brzechwa jako komentator zagranicznego orzecznictwa prawnoautorskiego*, w: Brzechwa. *Poeta w adwokackiej todze*, red. P. Polański, Warszawa 2022, s. 109–111;
- » *Polskie orzecznictwo autorskie 1929–1939 w twórczości Jana Brzechwy*, w: Brzechwa. *Poeta w adwokackiej todze*, red. P. Polański, Warszawa 2022, s. 123–172;
- » *Powojenna działalność prawnicza Jana Brzechwy*, w: Brzechwa. *Poeta w adwokackiej todze*, red. P. Polański, Warszawa 2022, s. 347–367;

- » *Płomyk – Jan Brzechwa w sporze Związku Nauczycielstwa Polskiego przeciwko Ilustrowanemu Kuryerowi Codziennemu*, w: Brzechwa. *Poeta w adwokackiej todze*, red. P. Polański, Warszawa 2022, s. 245–246;
- » „Wszystkie prawa zastrzeżone”: spór pomiędzy Zenonem Przesmyckim ps. Miriam i Tadeuszem Pinim o spuściznę po Cyprianie Norwidzie, w: Brzechwa. *Poeta w adwokackiej todze*, red. P. Polański, Warszawa 2022, s. 197–244.

Maria Gamdyk-Kluźniak

- » *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*. T. 29. *Archiwum Tadeusza Konwickiego*, oprac. M. Gamdyk-Kluźniak, Warszawa 2022.

Dr Emil Kalinowski

- » *Księgozbiór Jana Greczewskiego według inwentarza z drugiej połowy XVII wieku*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2022, t. 53, s. 279–314.

Michał Klubiński

- » *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*. T. 24. *Archiwum Zygmunta Mycielskiego*. Cz. 2, oprac. M. Klubiński, Warszawa 2022.

Dr Jacek Kordel

- » *The decimation of Polish Libraries in the Second World War*, „Polish Libraries” 2022, vol. 10, s. 6–25;

Anna Maria Krajewska, Henryk Citko

- » *Katalog rękopisów Biblioteki Narodowej*. T. 16 (sygnatury 11001–11400), oprac. A.M. Krajewska, H. Citko, Warszawa 2022.

Dr Tomasz Makowski

- » *Leggendo Herling tra le generazioni*, w: *Gustaw Herling e il suo mondo. La Storia, il coraggio civile e la liberta di scrivere*, a cura di Andrea F. De Carlo e Marta Herling, Roma 2022, s. 227–231.

Natalia Nowińska-Antoniewicz

- » *Festiwale w czasach zarazy*, w: *Uwierz w festiwal*, Warszawa 2022, s. 107–130.

Ewa Potrzebicka

- » *Ochrona dziedzictwa piśmienniczego jako działanie permanentne*, w: *Ocalić to, co najdroższe. Wokół współczesnej problematyki niszczenia i ratowania dziedzictwa kulturowego*,

pod red. I. Boguszewskiej i M. Gomółki, Gdańsk 2022, s. 145–162;

- » *Tesoros de la vida cotidiana*, w: *Biblio publication especial sobre el 61 aniversario de la Biblioteca Polaca Ignacio Domeyko en Buenos Aires*, Buenos Aires 2021, s. 58–60.

Ewa Potrzebnicka, Bogdan Filip Zerek

- » *Metody konserwacji zbiorów XIX-wiecznych w Bibliotece Narodowej*, w: *Hinc Omnia. Zbiory XIX-wieczne*, pod red. J. Talbierskiej i M. M. Kacprzak, Warszawa, 2001, s. 533–543.

Dr Maria Magdalena Przeciszewska

- » *Russian School Canon in the 19th Century. Methodological Reflections Inspired by Khrestomatijnye teksty: russkaia pedagogicheskaia praktika XIX veka i poeticheskij kanon eds. A. Vdovin, R. Lejbov*, Tartu 2013 [Anthological Texts: Russian Pedagogical Practice in the 19th Century and the School Canon], „Polish Libraries” 2022, vol. 10, s. 285–305;
- » *Official Pushkin’. Alexander Pushkin’s Oeuvre in the Gymnasia of the Kingdom of Poland (1869–1905)*, „Polish Libraries” 2022, vol. 10, s. 108–134.

Marzena Przybysz

- » *Z życia SBP*, „Bibliotekarz” 2022, nr 1; nr 2; nr 3; nr 4; nr 5; nr 6; nr 7/8; nr 9; nr 10; nr 11; nr 12;
- » *Rozmowa z Magdaleną Gomułą, Bibliotekarzem Roku 2021*, „Bibliotekarz” 2022, nr 7/8, s. 40–42;
- » *Rozmowa z Pawłem Piwowarczykiem, dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Dobczycach*, „Bibliotekarz” 2022, nr 9, s. 26–29;
- » *Rozmowa z Agnieszką Dziubą, kierowniczką Filii nr 8 Mediateki Biblioteki Publicznej Gminy Kozenice im. Ks. Franciszka Siarczyńskiego*, „Bibliotekarz” 2022, nr 10, s. 25–28.

Dr Fryderyk Rozen

- » [recenzja:] D. Brzeziński, G. Szumlicka-Rychlik, *Najstarsze manuskrypty (IX–XVIII w.) i inkunabuły. Zbiory specjalne Towarzystwa Naukowego Płockiego*, t. 1, Płock, Towarzystwo Naukowe Płockie, 2019, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2022, t. 53, s. 209–214;
- » [recenzja:] *Catalogue of the Riga Jesuit College Book Collection (1583–1621)*, Riga: *Latvijas Nacionālā Bibliotēka*, 2021, „Journal of Jesuit Studies” 2022, vol. 9, s. 609–611.

Dr Tomasz Szwaciński

- » *Fragmety zbiorów Muzeum Narodowego Polskiego w Rapperswilu zachowane w Bibliotece Narodowej*, w: *Tyle zostało: Historia zbiorów rapperswilskich w Polsce*, red. nauk. H. Czubaszek, Warszawa-Rzeszów 2021, s. 127–134.

Krzysztof Umiński

- » *Inne atrakcje*, „Literatura na Świecie” 2022, nr 9/10, s. 295–302;
- » *Trzy tłumaczk*, Warszawa, 2022.

Łukasz Własiuk

- » *Z problematyki relacji rzeczy – ludzie w Starym motywie Jerzego Jankowskiego*, „Prace Literaturoznawcze” 2022, nr X, s. 251–263.

Dr Zofia Zasacka

- » *Czytanie w środowisku cyfrowym a czytelnicy książek papierowych*, „Bibliotekarz” 2022, nr 3, s. 4–7;
- » *Czytelnicy zaangażowani na lekcji języka polskiego*, „Polonistyka. Innowacje” 2022, nr 15, s. 103–116;
- » *Książki oraz trendy w czytelniczych postawach nastolatków*, w: *Folklor, literatura dziecięca i nie tylko*, pod red. B. Bednarka, A. Gemry, R. Waksmund, Wrocław 2022;
- » *Lektury w niecodziennej codzienności – oczekiwania czytelnicze Polaków*, „Bibliotekarz” 2022, nr 9, s. 4–8.

UDZIAŁ W PRACACH KOMISJI EWALUACJI NAUKI

Dr Monika Mitera, zastępczyni dyrektora BN ds. naukowych, w 2022 roku uczestniczyła w pracach Komisji Ewaluacji Nauki (KEN), do której została powołana na mocy zarządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 lutego 2019 roku w sprawie powołania Komisji Ewaluacji Nauki. Do podstawowych zadań KEN należy m.in.: przeprowadzanie ewaluacji jakości działalności naukowej, przygotowanie projektów wykazu wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe oraz wykazu czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych.

OBSŁUGA RADY NAUKOWEJ BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Rada Naukowa jest organem opiniodawczym i doradczym Dyrektora Biblioteki Narodowej. Do jej zadań należy opiniowanie kierunków i programów badawczych, a także planów i sprawozdań z działalności naukowej Biblioteki Narodowej, inspirowanie prac naukowych i ocena ich wyników, opiniowanie spraw dotyczących działalności podstawowej Narodowej Książnicy oraz rozpatrywanie i opiniowanie spraw związanych z rozwojem jej kadry naukowej.

W 2022 roku odbyły się dwa posiedzenia Rady Naukowej Biblioteki Narodowej. Na posiedzeniu w dniu 3 czerwca dyrektor BN dr Tomasz Makowski przedstawił sprawozdanie Narodowej Książnicy za 2021 rok, które Rada przyjęła jednomyślnie oraz omówił sprawy bieżące. Na posiedzeniu w dniu 9 grudnia dyrektor BN dr Tomasz Makowski zaprezentował sprawy bieżące Narodowej Książnicy i nakreślił plany na 2023 rok.

SKŁAD RADY NAUKOWEJ BIBLIOTEKI NARODOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 ROKU

Przewodniczący

- » prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – w latach 2003–2021 dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Profesor zwyczajny na Uniwersytecie Jagiellońskim, członek Krajowej Rady Bibliotecznej

Wiceprzewodnicząca

- » prof. dr hab. Zofia Zielińska – emerytowana profesor zwyczajna na Uniwersytecie Warszawskim, wieloletnia kierownik Zakładu Historii Nowożytnej Instytutu Historycznego UW

Członkowie

- » prof. dr hab. Włodzimierz Bolecki – wiceprezes zarządu Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej. Profesor zwyczajny w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk Danuta Brzezińska – prezes Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
- » Andrzej Dąbrowski – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki im. Witolda Gombrowicza w Kielcach, przewodniczący Konferencji Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych
- » prof. dr hab. Hubert Izdebski – profesor zwyczajny i członek Rady Naukowej Instytutu Prawa Uniwersytetu SWPS, były dyrektor Instytutu Nauk o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego
- » bp prof. dr hab. Michał Janocha – profesor Uniwersytetu Warszawskiego, przewodniczący Rady ds. Kultury i Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Konferencji Episkopatu Polski. W latach 2013–2015 dyrektor Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Warszawie
- » prof. Krystyna Jaworska – profesor zwyczajny na Uniwersytecie Turyńskim, uczestniczka sesji Stałej Konferencji Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie MABPZ z ramienia Fundacji Rzymskiej im. J. Z. Umiastowskiej
- » dr Adolf Juzwenko – wieloletni dyrektor Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Wrocławiu
- » prof. dr hab. Jacek Kopciński – profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, redaktor naczelny miesięcznika „Teatr”
- » dr Jędrzej Leśniewski – dyrektor Biblioteki Politechniki Wrocławskiej, zastępca przewodniczącego Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich
- » prof. dr hab. Jakub Lewicki – profesor zwyczajny, kierownik Katedry Konserwacji Zabytków i Ochrony Krajobrazu w Instytucie Historii Sztuki na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych UKSW, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków
- » prof. dr hab. Jan Malicki – profesor zwyczajny, w latach 1991–2018 dyrektor Biblioteki Śląskiej w Katowicach
- » dr Monika Mitera – zastępca dyrektora BN ds. naukowych, członek Komisji Ewaluacji Nauki
- » prof. dr hab. Janusz Pezda – starszy kustosz w Bibliotece Książąt Czartoryskich w Krakowie, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego
- » prof. dr hab. Maria Próchnicka – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego, była dyrektor Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, Sekretarz Polskiej Komisji Akredytacyjnej
- » prof. dr hab. Andrzej Rachuba – profesor w Zakładzie Badań Źródłoznawczych i Edytorstwa oraz członek Rady Naukowej Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, prezes Towarzystwa Miłośników Historii, członek zarządu Polskiego Towarzystwa Heraldycznego
- » Marek Skulimowski – prezes Fundacji Kościuszkowskiej w Nowym Jorku
- » prof. dr hab. Rafał Wiśniewski – kierownik Katedry Socjologii Kultury Wydziału Społeczno-Ekonomicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dyrektor Narodowego Centrum Kultury
- » prof. dr hab. Elżbieta Barbara Zybert – profesor zwyczajny na Uniwersytecie Warszawskim, redaktor naczelna „Przeglądu Bibliotecznego”, przewodnicząca Rady Programowej periodyku „Polish Libraries”.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Współpraca międzynarodowa

ROZDZIAŁ VIII

W 2022 roku międzynarodowa aktywność Biblioteki Narodowej przejawiała się zarówno w działaniach podejmowanych na forum bibliotekarskich organizacji międzynarodowych, we współpracy z bibliotekami narodowymi innych państw, jak również w udziale w europejskich projektach bibliotek cyfrowych, czy konferencjach naukowych przeprowadzonych online.

W dniu 24 stycznia Bibliotekę Narodową odwiedził Metropolita Oleksandr, biskup Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego, który spotkał się z dyrektorem BN dr. Tomaszem Makowskim, Julią Konopką-Żołnierczuk zastępczynią dyrektora BN i Pavlo Bardovskym z Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego. Ekscelencja podczas wizyty przekazał Narodowej Książnicy faksymile *Ewangeliarza Persopnickiego* i *Ewangelii Hetmana Mazepy* oraz zwiedził nowe czytelnie Biblioteki Narodowej.

W dniu 30 czerwca Bibliotekę Narodową odwiedził Mohamed El Ferrane dyrektor Biblioteki Narodowej Królestwa Maroka oraz Abderrahim Atmoun ambasador Królestwa Maroka w Rzeczypospolitej Polskiej. Goście spotkali się z dyrektorem BN dr. Tomaszem Makowskim i Julią Konopką-Żołnierczuk, zastępczynią dyrektora BN. W trakcie wizyty podpisana została umowa o współpracy między bibliotekami narodowymi Polski i Królestwa Maroka. Goście zwiedzili także nowe czytelnie Narodowej Książnicy.

W dniu 12 października w Bibliotece Narodowej odbyła się wizyta studyjna przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy. Siedmioosobowej delegacji przewodniczył Yevhen Tonkopriadov, dyrektor departamentu teleinformatycznego, odpowiedzialny za rozwój i implementację muzealnych projektów IT. Goście spotkali się z dyrektorem BN dr. Tomaszem Makowskim, zastępcami dyrektora BN – Julią Konopką-Żołnierczuk i Dominikiem Cieszkowskim oraz z Pavlo Bardovskym z Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego i innymi osobami zaangażowanymi w Narodowej Książnicy w pomoc Ukrainie. W trakcie wizyty goście zwiedzili nowe czytelnie, wysłuchali prezentacji nt. projektów cyfrowych BN i zwiedzili pracownie digitalizacji.

W dniu 9 grudnia 2022 roku Bibliotekę Narodową odwiedzili: Tseng Shu-hsien, Dyrektor Generalna Biblioteki Narodowej Tajwanu i Bob L.J. Chen, szef Biura Przedstawicielskiego Tajpej w Polsce. Spotkali się z dyrektorem BN dr. Tomaszem Makowskim, zastępczynią dyrektora BN Julią Konopką-Żołnierczuk i kierowniczką Wydawnictwa BN, Moniką Michowicz. Goście zwiedzili czytelnie BN, a następnie, wspólnie z dr. Tomaszem Makowskim, otworzyli uroczyste przygotowaną przez biblioteki narodowe Polski i Tajwanu wystawę dawnych ksiąg ze zbiorów BN Tajwanu.

**Biblioteka Narodowa, podobnie jak w latach poprzednich,
kontynuowała współpracę z następującymi organizacjami
naukowymi:**

- » IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions, Międzynarodową Federacją Stowarzyszeń Bibliotekarzy),
- » CENL (Conference of European National Librarians, Konferencją Narodowych Bibliotek Europejskich),
- » CDNL (Conference of Directors of National Libraries, Konferencją Dyrektorów Bibliotek Narodowych),
- » ASLIB (Association of Special Libraries and Information Bureau, Stowarzyszeniem Bibliotek Specjalnych i Biur Informacyjnych),
- » IAML (International Association of Music Libraries, Stowarzyszeniem Bibliotek Muzycznych, Archiwów i Ośrodków Dokumentacji),
- » IASA (International Association of Sound and Audio-visual Archives, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Archiwów Dźwiękowych i Audiowizualnych),
- » LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche, Ligą Europejskich Bibliotek Naukowych),
- » AIB (Association Internationale de Bibliophilie, Międzynarodowym Stowarzyszeniem Bibliofilów),
- » ISSN (International Standard Serial Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Wydawnictw Ciągłych),
- » ISBN (International Standard Book Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Książki),
- » ISMN (International Standard Music Number, Międzynarodowym Znormalizowanym Numerem Druku Muzycznego),
- » Bibliotheca Baltica (grupą roboczą 38 bibliotek z krajów posiadających dostęp do Bałtyku),
- » biblioteką cyfrową Europeana,
- » CERL (Consortium of European Research Libraries, Europejskim Konsorcjum Bibliotek Naukowych),
- » IIPC (International Internet Preservation Consortium, Międzynarodowym Konsorcjum Archiwizacji Internetu),
- » IIF (International Image Interoperability Framework, Konsorcjum Międzynarodowych Ram Interoperacyjności Obrazu),
- » NAPLE FORUM (The National Authorities on Public Libraries in Europe, Stowarzyszeniem na rzecz wspierania bibliotek publicznych),
- » OCLC (Online Computer Library Center, Online Computer Library Center, organizacją i serwisem o charakterze badawczym i usługowym w zakresie bibliotekarstwa cyfrowego),
- » EBLIDA (The European Bureau of Library, Information and Documentation Associations, organizacją zrzeszającą biblioteki oraz centra informacji i dokumentacji),
- » UDCC (UDC Consortium, Konsorcjum UKD).

**Udział pracowników Biblioteki Narodowej w wybranych
konferencjach międzynarodowych i innych wyjazdach zagranicznych**

- » W dniach 28 kwietnia – 2 maja Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji wziął udział w inauguracji obchodów 80-lecia Biblioteki Polskiej POSK w Londynie w Wielkiej Brytanii.
- » W dniach 3–7 maja dr Zofia Zasacka z Instytutu Książki i Czytelnictwa przebywała w Essen w Niemczech, gdzie wzięła udział w warsztatach w ramach polsko-niemieckiego projektu grantowego NCN BEETHOVEN CLASSIC 4 nr 2020/39/G/HS6/01633 „Dorastanie w rodzinach transnarodowych. *Dobre dzieciństwo w oczach dzieci*”.
- » W dniach 9 maja – 8 lipca Maria Bereśniewicz, Aleksandra Andrzejewska i Marzena Podwińska z Zespołu Zadaniowego do realizacji projektu pt. Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego *Kultura* oraz Dariusz Wroński z Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych realizowali projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego *Kultura*” w Maisons-Laffitte we Francji.
- » W dniach 9 maja – 31 sierpnia Magdalena Rud, kierownik Zespołu Zadaniowego do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego *Kultura*” realizowała ten projekt w Maisons-Laffitte we Francji.
- » W dniach 1–3 czerwca Patryk Sapała z Zakładu Rękopisów przebywał w Oslo w Norwegii, gdzie wziął udział w konferencji „Working with letters”.
- » W dniach 13–17 czerwca Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych przebywał w Atenach w Grecji,

- gdzie wziął udział w 30th EBLIDA Annual Council Meeting and EBLIDA Annual Conference.
- » W dniach 18–21 czerwca Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN przebywała w Ankarze w Turcji, gdzie wzięła udział w CENL Annual General Meeting.
 - » W dniach 23–30 lipca Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych przebywał w Dublinie w Irlandii, gdzie wziął udział w Kongresie IFLA WLIC 2022.
 - » W dniach 24–30 lipca Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN przebywała w Dublinie w Irlandii, gdzie wzięła udział w Kongresie IFLA WLIC 2022.
 - » W dniach 25–28 lipca Kacper Trzaska, zastępca dyrektora BN przebywał w Dublinie w Irlandii, gdzie wziął udział w Kongresie IFLA WLIC 2022.
 - » W dniach 25–30 lipca dr Tomasz Makowski, dyrektor BN, Dominik Cieszkowski, zastępca dyrektora BN oraz Monika Cichorska, zastępca kierownika Zakładu Zbiorów Cyfrowych przebywali w Dublinie w Irlandii, gdzie wzięli udział w Kongresie IFLA WLIC 2022.
 - » W dniach 30 lipca – 2 sierpnia Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN przebywała w Paryżu we Francji, gdzie prowadziła rozmowy z kierownictwem Instytutu Literackiego „Kultura” w sprawie dalszej realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”.
 - » W dniach 8 sierpnia – 16 grudnia Maria Bereśniewicz z Zespołu Zadaniowego do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” przebywała w Maisons-Laffitte we Francji, gdzie realizowała ten projekt.
 - » W dniach 18–19 sierpnia Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji przebywał w Paryżu we Francji, gdzie wziął udział w uroczystościach pogrzebowych śp. Wojciecha Sikory z Instytutu Literackiego w Paryżu.
 - » W dniach 21–25 sierpnia Justyna Król-Próba kierownik Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych przebywała w Krems an der Donau w Austrii, gdzie wzięła udział w warsztatach „Workshop on parchment conservation – Impact of conservation on biomolecular records”.
 - » W dniach 22 sierpnia – 23 września Aleksandra Andrzejewska i Marzena Podwińska z Zespołu Zadaniowego do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” przebywały w Maisons-Laffitte we Francji, gdzie realizowały ten projekt.
 - » W dniach 22 sierpnia – 16 grudnia Małgorzata Jaxa-Bykowska z Zakładu Katalogowania Dziedziny przebywała w Maisons-Laffitte we Francji, gdzie realizowała projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”.
 - » W dniach 24–30 sierpnia dr Tomasz Makowski, dyrektor BN oraz Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN przebywali w Nowym Jorku w Stanach Zjednoczonych, gdzie w siedzibie Fundacji Rodzinnej Blochów mecenas Przemysław Jan Bloch przekazał dyrektorowi BN, dr. Tomaszowi Makowskiemu do zbiorów Biblioteki Narodowej rękopis wykładów z teologii ks. Jana Kołozwarskiego. Ponadto delegacja BN spotkała się z ambasadorem RP przy ONZ prof. Krzysztofem Szczerskim, prezesem Fundacji Kościuszkowskiej Markiem Skulimowskim, wiceprzewodniczącym Międzynarodowej Komisji Służby Cywilnej ONZ Bogusławem Winidem i Krystyną Piórkowską.
 - » W dniach 6–8 września Anna Romaniuk, kierowniczka Zakładu Rękopisów oraz dr Maciej Szablewski, kierownik Zakładu Zbiorów Bibliologicznych przebywali we Florencji we Włoszech, gdzie dokonali rozpoznania oferty zakupu biblioteki i archiwaliów związanych z Samuelem Tyszkiewiczem.
 - » W dniach 11–16 września Szymon Cierpisz z Instytutu Bibliograficznego przebywał w Cardiff w Wielkiej Brytanii, gdzie wziął udział w IGeLU 2022 Annual Conference.
 - » W dniach 14–16 września Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN oraz Tomasz Gruszkowski z Zakładu Zbiorów Cyfrowych przebywali w Lubece w Niemczech, gdzie wzięli udział w 15. Międzynarodowym Sympozjum Bibliotheca Baltica „Libraries and Democratic Societies in the Digital Age”.
 - » W dniach 16–18 września Andrzej Mietkowski z Biura Komunikacji i Promocji przebywał w Paryżu we Francji, gdzie wziął udział w uroczystościach z okazji rocznicy śmierci Jerzego Giedroycia oraz spotkał się z kierownictwem Instytutu Literackiego Kultura w sprawie dalszej realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”.
 - » W dniach 26 września – 16 grudnia Magdalena Rud, kierownik Zespołu Zadaniowego do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” przebywała w Maisons-Laffitte we Francji, gdzie realizowała ten projekt.

- » W dniach 10 października – 16 grudnia Aleksandra Andrzejewska i Marzena Podwińska z Zespołu Zadaniowego do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” przebywały w Maisons-Laffitte we Francji, gdzie realizowały ten projekt.
- » W dniach 11–14 października Kamil Pawlicki z Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego przebywał w Pradze w Czechach, gdzie wziął udział w warsztatach wzajemnego uczenia się w celu ulepszania danych bibliograficznych dotyczących dziedzictwa kulturowego.
- » W dniach 20–23 października dr Tomasz Makowski, dyrektor BN przebywał w Rzymie we Włoszech, gdzie spotkał się z prof. Luigim Marinellim z Uniwersytetu Sapienza, Paolo Morawskim prezesem Fundacji im. Magrabiny Umiastowskiej oraz Wandą Gawrońską i Jasiem Gawrońskim.
- » W dniach 26–29 października dr Jacek Kordel z Instytutu Książki i Czytelnictwa przebywał w Luksemburgu, gdzie wziął udział w konferencji naukowej „NS-Bibliothekspolitik und -praxis in Europa”.
- » W dniach 5–8 listopada Julia Konopka-Żołnierczuk, zastępczyni dyrektora BN przebywała w Szardży w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, gdzie wzięła udział w 2nd National Libraries Summit.
- » W dniach 19–25 listopada Paweł Stroiński z Zakładu Czasopism przebywał w Kairze w Egipcie, gdzie wziął udział w 47th Directors Meeting of ISSN National centres.
- » W dniach 21 listopada – 16 grudnia Dariusz Wroński z Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych przebywał w Maisons-Laffitte we Francji, gdzie realizował projekt „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”.

PROMOCJA CZYTELNICTWA I DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

ROZDZIAŁ IX

PROMOCJA CZYTELNICTWA

Biblioteka Narodowa jest od lat cenionym miejscem wydarzeń kulturalnych promujących czytelnictwo, takich jak spotkania, debaty, dyskusje. W Bibliotece Narodowej wręczane są prestiżowe nagrody za osiągnięcia kulturalne i naukowe. Narodowa Książnica udziela także gościny twórcom, artystom i uczonym realizującym w tym miejscu swe plany badawcze i zawodowe ambicje. W siedzibie Biblioteki organizowane są wystawy, koncerty, promocje książek, spotkania z pisarzami i wydawcami. Te formy działalności BN są ważnymi wydarzeniami kulturalnymi Polski i Warszawy, wywołują duże zainteresowanie środowisk naukowych i artystycznych oraz skupiają uwagę mediów.

UROCZYSTOŚĆ Z OKAZJI 275. ROCZNICY OTWARCIA BIBLIOTEKI NARODOWEJ ORAZ INAUGURACJA NOWYCH CZYTELŃ

W dniu 20 stycznia w obchodach 275. rocznicy otwarcia Biblioteki Narodowej oraz inauguracji nowych czytelń wzięli udział przedstawiciele władz RP, dyrektorzy bibliotek, instytucji kultury i nauki oraz pracownicy BN. Uroczystość była zwieńczeniem realizacji projektu pn. „Modernizacja czytelń i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej”. Wydarzenie uświetnili swoją obecnością m.in.: Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego prof. Piotr Gliński, Minister Funduszy i Polityki Regionalnej Grzegorz Puda i Wicemarszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz. Narodowa Książnica otrzymała również listy gratulacyjne od Prezydenta RP Andrzeja Dudy, Marszałek Sejmu RP Elżbiety Witek, Premiera Mateusza Morawieckiego oraz Ministra Edukacji i Nauki prof. Przemysława Czarnka.

Nowe czytelnie stały się nie tylko znakomitym miejscem do pracy umysłowej, ale także zapewniły nowoczesną i gustowną przestrzeń umożliwiającą organizowanie uroczystych gal i okolicznościowych wystaw.

IMIENINY JANA KOCHANOWSKIEGO

Największym wydarzeniem z zakresu promocji czytelnictwa organizowanym przez Bibliotekę Narodową są *Imieniny Jana Kochanowskiego* – literacki piknik, który odbywa się w Ogrodzie Krasieńskich oraz sąsiadującym z nim Pałacu Rzeczypospolitej. Po raz pierwszy został zorganizowany przez Bibliotekę Narodową w 2012 roku, przede wszystkim w reakcji na utrzymujący się z roku na rok niski poziom czytelnictwa, ale również w celu podkreślenia, jak istotna dla krajowej produkcji wydawniczej jest polska literatura. Każdego roku gospodarzem *Imienin* jest Jan Kochanowski, którego twórczość była również tematem przewodnim pierwszej edycji. Od tego czasu odbyło się już siedem edycji wydarzenia, każda poświęcona innej postaci, którą Jan Kochanowski w ten symboliczny sposób zaprosił na swoje imieniny, m.in.: Julianowi Tuwimowi, Zbigniewowi Herbertowi, Franciszce i Stefanowi Themersonom, Josephowi Conradowi, Krzysztofowi Kamilowi Baczyńskiemu i Gustawowi Herlingowi-Grudzińskiemu.

W 2022 roku bohaterka *Imienin*, które odbyły się 25 czerwca, Maria Konopnicka została przywołana w 180. rocznicę swoich urodzin. O jej życiu i twórczości opowiedziała Lena Magnone, autorka książki *Konopnicka. Lustra i symptomy*. Odczytano również listy poetki, a głos piosenki użyczyła Anna Seniuk. Twórczość poetki stała się także inspiracją dla zespołu Czereśnie, który przygotował utwory zainspirowane śpiewnikiem dla dzieci autorstwa Marii Konopnickiej i Zygmunta Noskowskiego. Ilustrator Maciej Szymanowicz przedstawił fakty i mity na temat krasnoludków, a aktorka Teatru Baj poprowadziła warsztaty lalkarskie wzbogacone tekstami bajek *O Janku Wędrowniczku* i *Na jagody*. Rodzice mogli obejrzeć spektakl Teatru Improwizowanego Klancyk oraz posłuchać opowieści Magdaleny Zawadzkiej, Joanny Brodzik i Wojciecha Waglewskiego o ich ulubionych książkach z dzieciństwa. Wyjątkowa była rozmowa o roli poezji w kształtowaniu postaw społecznych, w której obok Piotra Matywieckiego i Joanny Mueller wziął udział też ukraiński poeta Jurij Zawadski, łącząc się z Tarnopola. Ogromne zainteresowanie wzbudziło także spotkanie z Kazimierzem Orłosem, laureatem Nagrody im. Marka Nowakowskiego. Wielkie emocje wzbudził mecz poetycki. Dwie drużyny aktorów rywalizowały na interpretację wierszy Marii Konopnickiej. Arbiter meczu, Grzegorz Markowski przed pojedynkiem zaprosił na scenę ukraińską aktorkę Rozalię, która przedstawiła wzruszający poemat Wołodymyra Sosiury *Kocham Ukrainę*. Stały punkt programu *Imienin*, *Pieśń świętojańska o Sobótce*, nabrała wyjątkowego rozmachu, gdyż kompozycję przygotował Tadeusz Woźniak, z którym wystąpili m.in. Mikołaj Trzaska, Asia Nawojska i Jolanta Majchrzak-Woźniak oraz kwartet smyczkowy. *Imieniny* zakończył Dansing Sentymentalny Barbary Wrońskiej z zespołem.

NAGRODA LITERACKA IM. MARKA NOWAKOWSKIEGO

W 2017 roku Biblioteka Narodowa ustanowiła nagrodę literacką, która przyznawana jest corocznie pisarzom za opowiadanie lub cykl opowiadań. Twórczość laureatów powinna zawierać istotne walory poznawcze oraz charakteryzować się niekonwencjonalnością sądów, opinii, odwagą i precyzją myśli oraz pięknem słowa. Mottem Nagrody są słowa Marka Nowakowskiego „Nie jesteśmy znikąd”. W skład kapituły nagrody wchodzi: Maciej Urbanowski (przewodniczący), Włodzimierz Bolecki, Wojciech Chmielewski, Janusz Drzewucki, Irena Makarewicz, Krzysztof Masłoń i Mateusz Matyszkowicz.

W 2022 roku Kapituła Nagrody postanowiła uhonoroować Kazimierza Orłosa za całokształt twórczości ze szczególnym uwzględnieniem dorobku nowelistycznego,

w którym Laureat osiągnął mistrzostwo udokumentowane wieloma tomami wydanymi w ciągu 60 lat. Nowelisykę Kazimierza Orłosa cechuje wirtuozeria warsztatowa, piękno języka, operowanie różnymi stylami narracyjnymi oraz przenikliwość społeczna, psychologiczna i moralna.

Uroczysta gala odbyła się 22 maja. Laureatowi wręczono statuetkę z brązu i granitu, zaprojektowaną i wykonaną przez prof. Macieja Aleksandrowicza. Do zebranych na uroczystości wręczenia nagrody swój list wystosował Prezydent RP Andrzej Duda. „Chcę w imieniu czytelników literatury polskiej z serca podziękować wszystkim pisarzom, którzy idą [...] drogą prowadzącą od Mickiewicza do Nowakowskiego, wspierają nas, swoich współczesnych we wspólnych doświadczeniach”.

Od lewej: Janusz Drzewucki, Irena Makarewicz, Krzysztof Masłoń, Wojciech Chmielewski, prof. Włodzimierz Bolecki, Jolanta Nowakowska, prof. Maciej Urbanowski, laureat nagrody Kazimierz Orłoś oraz dr Tomasz Makowski, dyrektor BN

NAGRODA HISTORYCZNA M.ST. WARSZAWY IM. KAZIMIERZA MOCZARSKIEGO

W dniu 27 listopada w nowych czytelniach Biblioteki Narodowej odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody Historycznej m.st. Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego. Spośród dziesięciu nominacji tegoroczną Nagrodę Historyczną m.st. Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego jury pod przewodnictwem prof. Andrzeja Friszkego przyznało

książce autorstwa Anny Wylegały *Był dwór, nie ma dworu. Reforma rolna w Polsce*. Wydarzenie zostało zorganizowane we współpracy z Miastem Stołecznym Warszawa, Domem Spotkań z Historią, Fundacją im. Kazimierza i Zofii Moczarskich.

NAGRODA „RZECZPOSPOLITEJ” IM. JERZEGO GIEDROYCIA

W dniu 19 grudnia w nowych czytelniach BN odbyła się uroczystość wręczenia nagrody „Rzeczpospolitej” im. Jerzego Giedroycia. Laureatami tegorocznej edycji nagrody przyznawanej przez „Rzeczpospolitą” zostali Ołena i Wołodymyr Zelenscy, prezydent Ukrainy i jego małżonka. Uroczystości towarzyszyła jednodniowa wystawa obiektów związanych z Jerzym Giedroyciem ze zbiorów BN.

WERNISAŻ WYSTAWY *ADAM PÓŁTAWSKI (1881–1952)*

W 2019 roku Wanda i Andrzej Półtawscy podarowali Bibliotece Narodowej oryginały prac artysty znanego dziś przede wszystkim jako autor antyki polskiej. W darze przekazano głównie ekslibrisy i materiały warsztatowe, ukazujące Adama Półtawskiego jako mistrza wielu technik i oferujące wgląd w jego metody pracy. Prezentowana

wystawa miała na celu przybliżenie twórczości graficznej Adama Półtawskiego, a ekspozycję uzupełniała cyfrowa kolekcja poświęcona artyście, dostępna na stronie polna.pl. W wernisażu wystawy, który odbył się 12 stycznia 2022 roku uczestniczyła dr Wanda Półtawska, Dama Orderu Orła Białego.

WYSTAWA *KONOPNICKA*

W związku z Rokiem Marii Konopnickiej i tematem tegorocznych *Imienin Jana Kochanowskiego* Biblioteka Narodowa zorganizowała w nowych czytelnich wystawę obiektów związanych z pisarką – rękopisów, fotografii i nut. Ekspozycja ukazała różne oblicza Konopnickiej: poetki, nowelistki, krytyczki literackiej, publicystki, tłumaczki, działaczki społecznej, patriotki-pozytywistki, emancypantki, a także żony, matki i przyjaciółki. Konopnicka, samodzielnie utrzymująca liczną rodzinę, współpracowała z kilkudziesięcioma wydawnictwami i redakcjami czasopism, przyjaźniła się z wieloma znanymi pisarzami, m.in. z Elizą Orzeszkową, do której listy pisarki także zostały zaprezentowane w gablotach. Teksty na wystawę, dostępną dla wszystkich czytelników od 24 czerwca, przygotował prof. Tadeusz Budrewicz, wybitny specjalista badający twórczość poetki, oraz Anna Romaniuk.

WYSTAWA *BALLADY I ROMANSE*

Biblioteka Narodowa przygotowała wystawę *Ballady i romanse*, prezentującą najciekawsze obiekty związane z dziełem, którego publikacja rozpoczęła epokę romantyzmu w Polsce. W nowych czytelnich Biblioteki Narodowej można było zobaczyć pierwodruk utworu, ilustracje, wczesne przekłady na języki obce oraz inspirowane poszczególnymi utworami partytury muzyczne. Wystawę *Ballady i romanse* 2 września otworzyła Agata Kornhauser-Duda, Małżonka Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Od lewej: Małżonka Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Agata Kornhauser-Duda, kierowniczka Zakładu Rękopisów Anna Romaniuk oraz dyrektor BN dr Tomasz Makowski. <https://bn.org.pl/aktualnosci/4696-wystawa-ballady-i-romanse-otwarta-przez-pierwsza-dame.html>

WYSTAWA ZNAKI CYWILIZACJI

Biblioteka Narodowa we współpracy z Biblioteką Narodową Tajwanu przygotowała wystawę dawnych ksiąg ze zbiorów BN Tajwanu. Jej uroczystego otwarcia dokonali 9 grudnia Tseng Shu-hsien, dyrektorka generalna BN Tajwanu, dr Tomasz Makowski, dyrektor Biblioteki Narodowej oraz Bob L.J. Chen, szef Biura Przedstawicielskiego Tajpei w Polsce. Ceremonia odbyła się w gmachu głównym BN.

Od lewej: Bob L.J. Chen, szef biura przedstawicielskiego Tajpei w Polsce, Tseng Shu-Hsien, dyrektorka generalna Biblioteki Narodowej Tajwanu, dr Tomasz Makowski, dyrektor BN

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W 2022 roku Wydawnictwo BN opublikowało 16 tytułów zwartych i periodycznych, w formie papierowej i online:

Ruch Wydawniczy w Liczbach T. 72: 2020 Periodyki

OPRAC. OLGA DAWIDOWICZ-CHYMKOWSKA

„Ruch Wydawniczy w Liczbach. Periodyki” to publikacja zawierająca dane statystyczne dotyczące tytułów periodyków opublikowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w jednym roku kalendarzowym.

W aktualnym wydaniu raportu odnotowano wszystkie gazety i czasopisma, których wydania z 2020 roku Biblioteka Narodowa otrzymała w formie papierowej nie później niż do końca maja 2021 roku. Jak co roku, wyjątek został zrobiony dla pism pojawiających się najrzadziej (głównie roczników i periodyków o nieregularnym cyklu wydawniczym). W ich przypadku uwzględniono także wydania z roku 2019, otrzymane po terminie zamknięcia poprzedniej bazy.

W 2020 roku Biblioteka Narodowa otrzymała aktualne numery 6662 periodyków – o 126 tytułów i 2% mniej niż w roku 2019. Jest to spadek znacznie mniej gwałtowny niż ten, który wystąpił rok wcześniej. Należy jednak zauważyć, że aktualny rocznik okazał się trzecim już z kolei, w którym odnotowano ubytek w zbiorze tytułów publikowanych w Polsce periodyków.

Raport online do pobrania: <https://www.bn.org.pl/download/document/1644238152.pdf>

Ruch Wydawniczy w Liczbach T. 73: 2021 Książki

OPRAC. OLGA DAWIDOWICZ-CHYMKOWSKA

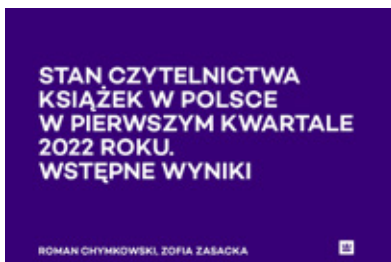

Siedemdziesiąty pierwszy rocznik „Ruchu Wydawniczego w Liczbach” przedstawia dane dotyczące produkcji wydawniczej w 2020 roku. Uwzględniono publikacje wydane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawę prezentowanych obliczeń stanowią otrzymywane przez Bibliotekę Narodową egzemplarze obowiązkowe, czyli egzemplarze publikacji, które – zgodnie z obowiązującymi przepisami – zostały przekazane przez wydawców Narodowej Książnicy. Obliczenia statystyczne dotyczące książek zawarte w tegorocznym raporcie zostały wykonane na podstawie liczby tytułów przysyłanych do Biblioteki Narodowej w 2020 roku i odnotowanych w „Przewodniku Bibliograficznym” za omawiany rok. Większość zbioru stanowią pozycje wydane w 2020 roku, uwzględnione zostały jednak również książki przysyłane w tymże roku, ale opublikowane nieco wcześniej (choć nie wcześniej niż w 2016 roku). Traktowane są one jako pewnego rodzaju ekwiwalent za te tytuły wydane w roku 2020, które – jak pokazuje dotychczasowa praktyka – również zostaną przekazane do BN z opóźnieniem.

Raport on-line do pobrania: <https://www.bn.org.pl/raporty-bn/ruch-wydawniczy-w-liczbach/ruch-wydawniczy-w-liczbach-2021-k>

Stan czytelnictwa książek w Polsce w pierwszym kwartale 2022 roku. Wstępne wyniki

OPRAC. ROMAN CHYMKOWSKI, ZOFIA ZASACKA

Wstępny raport wskazujący powrót poziomu czytelnictwa do stanu sprzed pandemii, a jednocześnie trwałe powstrzymanie trendu spadkowego. Na pytanie o lekturę co najmniej jednej książki w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie twierdząco odpowiedziało 38% respondentów. Wynik ten nie zaskakuje, jeśli za referencyjny przyjąć rok 2019 – ostatni przed nadzwyczajnymi okolicznościami spowodowanymi pandemią COVID-19. Odnotowany w 2020 roku niewielki wzrost czytelnictwa nie stał się początkiem trendu wzrostowego. Ograniczenia pandemiczne, w tym edukacja szkolna dzieci w domu i praca zdalna, przyniosły w pierwszym roku pandemii nieco większe zainteresowanie czytaniem, a w drugim – zauważalne zmęczenie.

Raport online do pobrania: <https://www.bn.org.pl/download/document/1650570549.pdf>

Stan czytelnictwa książek w Polsce w drugim roku pandemii (2021–2022)

OPRAC. ROMAN CHYMKOWSKI, ZOFIA ZASACKA

Jest to pełny raport o stanie czytelnictwa, szczegółowo analizujący zmiany w poziomie czytelnictwa, ich przyczyny i preferencje lekturowe Polaków. W listopadzie 2021 roku Biblioteka Narodowa przeprowadziła badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (computer assisted personal interview) na ogólnopolskiej reprezentatywnej próbie Polaków w wieku co najmniej 15 lat, liczącej 1974 respondentów. Pomiar powtórzono w marcu 2022 roku na próbie 2009 osób. Celem przeprowadzenia dodatkowego sondażu, o innej porze roku niż dotychczas, była przede wszystkim weryfikacja hipotezy o sezonowości praktyk lekturowych. Raport prezentuje zatem więcej niż jedną edycję badania, przy czym ostatnia z nich – inaczej niż dotychczas – została zrealizowana nie jesienią, lecz wiosną, w odstępie niespełna czterech miesięcy od poprzedniej. Wyniki sondażu przeprowadzonego w marcu 2022 roku pozwalają sądzić, że czytelnictwo książek w Polsce wraca do stanu sprzed pandemii COVID-19.

Raport online do pobrania: <https://www.bn.org.pl/download/document/1656416398.pdf>

Katalog Rękopisów Biblioteki Narodowej, Tom 24 Archiwum Zygmunta Mycielskiego. Część 2

OPRAC. MICHAŁ KLUBIŃSKI

Prezentowany katalog opisuje drugą część spuścizny kompozytora Zygmunta Mycielskiego i uzupełnia opublikowany w 2017 roku tom 24 Katalogu Rękopisów Biblioteki Narodowej. Archiwum Zygmunta Mycielskiego, przechowywane w zbiorach Zakładu Rękopisów Biblioteki Narodowej w Warszawie, jest jedną z największych kolekcji archiwalnych wśród spuścizn po kompozytorach polskich XX wieku. W latach 2012–2015 pierwsza część tej spuścizny została przekazana Zakładowi Rękopisów Biblioteki Narodowej w Warszawie, gdzie obecnie się znajduje.

Opisywana zaś w tegorocznym katalogu druga część spuścizny odnalazła się nieoczekiwanie w mieszkaniu Zygmunta Mycielskiego przy ul. Chmielnej w Warszawie trzydzieści dwa lata po śmierci kompozytora, podczas porządkowania lokalu. Ta część archiwum obejmuje 113 woluminów (w tym 57 woluminów rękopisów muzycznych) i zawiera wiele nieznanych dotąd materiałów, takich jak: kilkanaście tomów przedwojennych dzienników, liczne utwory literackie, notatki, druki ulotne, rękopisy i maszynopisy publicystyki, obszerna korespondencja obejmująca ponad 400 autorów, fotografie i cenne kompozycje muzyczne.

Publikacja elektroniczna na polona.pl https://polona.pl/item/katalog-rekopisow-biblioteki-narodowej-t-24-archiwum-zygmunta-mycielskiego-czesc-2,MTQ_3NzU5NTA3/o/#info:metadata

Kronika życia muzycznego w Warszawie w latach 1841–1845, tom 1–3

OPRAC. WOJCIECH TOMASZEWSKI

„Prezentowana *Kronika życia muzycznego w Warszawie w latach 1841–1845* jest kontynuacją projektu, który dotąd zaowocował trzema tomami dokumentującymi okres od 11 września 1831 roku do 31 grudnia 1840 roku. Podstawową ideą podjętego cyklu była, merytorycznie uzasadniona, potrzeba uzupełnienia i uporządkowania (w formie kalendarium) faktów składających się na warszawskie życie muzyczne tych lat” (ze *Wstępu*).

Trzytomowa publikacja przybliży codzienność warszawskiego życia kulturalnego, przytaczając w całości lub fragmentach anonse i ogłoszenia dotyczące wszelkiego rodzaju wydarzeń muzycznych, zamieszczone w dziennikach warszawskich. Spośród gazet objętych kwerendą trzon informacyjny stanowiły: „Gazeta Codzienna”, „Gazeta Warszawska”, a zwłaszcza „Kurier Warszawski”. W 1845 roku dołączyła do nich rządowa „Warszawska Gazeta Policyjna”. Uwzględniono także „Gazetę Poranną” i „Korrespondenta”, które ukazywały się do połowy 1841 roku.

Ruch Wydawniczy w Liczbach T. 74: 2021 Periodyki

OPRAC. OLGA DAWIDOWICZ-CHYMKOWSKA

„Ruch Wydawniczy w Liczbach. Periodyki” to publikacja, zawierająca dane statystyczne dotyczące tytułów periodyków opublikowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej w jednym roku kalendarzowym.

W roku 2021 wydawcy przesłali do Biblioteki Narodowej aktualne numery 6295 periodyków papierowych publikowanych na terenie Polski. Jest to o 367 tytułów i 5,5% mniej niż w 2020 roku. Jest to także mniej niż we wcześniejszych latach. Aktualny rocznik okazał się czwartym z kolei, w którym odnotowano zmniejszenie się liczby publikowanych tytułów periodyków.

Od roku 2017 ich liczba spadła o 1186 tytułów i o 16%. Mamy więc do czynienia z wyraźnym trendem spadkowym.

Spadek liczby tytułów mógł być spowodowany pandemią i ograniczeniami w życiu społecznym. Jednak kryzys na rynku prasy rozpoczął się już wcześniej i można go wiązać z zachodzącym już od pewnego czasu procesem przejmowania funkcji prasy przez internetowe źródła informacji i rozrywki. Pandemia znacząco przyspieszyła ten proces.

Raport online do pobrania: <https://www.bn.org.pl/download/document/1667482984.pdf>

Katalog Rękopisów Biblioteki Narodowej, Tom 29 Archiwum Tadeusza Konwickiego

OPRAC. MARIA GAMDZYK-KLUŻNIAK

Prezentowany katalog opisuje archiwum Tadeusza Konwickiego, przechowywane w Bibliotece Narodowej. W publikacji, oprócz spuścizny literackiej Konwickiego, znajdują się też opisy katalogowe dokumentów osobistych i materiałów biograficznych, niewielka korespondencja, a także prace różnych autorów o życiu i twórczości autora *Kalendarza i klepsydry*. Dorobek literacki Konwickiego zajmuje tu jednak najwięcej miejsca. Opisy powieści, scenariuszy i scenopisów, mniejszych form literackich: opowiadań, felietonów, recenzji, wstępów, wspomnień o bliskich pisarzowi ludziach dotyczą 95 spośród 120 sygnatur.

Katalog Rękopisów Biblioteki Narodowej, Tom 16 Rękopisy końca XIX oraz XX wieku

OPRAC. MARIA GAMDZYK-KLUŻNIAK, ANNA MARIA KRAJEWSKA, HENRYK CITKO

Tom XVI Katalogu Rękopisów Biblioteki Narodowej opisuje spuścizny i materiały twórców mniej lub bardziej zapomnianych, chociaż – poprzez ich związki z ważnymi postaciami kultury polskiej pierwszej połowy XX wieku – wciąż wykorzystywane w pracach naukowych. Publikację otwiera opis archiwum działaczki społecznej i popularyzatorki sztuki Anieli Samotyhowej. Na uwagę zasługują fragmenty spuścizny Edwarda Abramowskiego (1868–1918), psychologa i teoretyka spółdzielczości. Dużą częścią katalogu są materiały dotyczące Ferdynanda Hoësicka (1867–1941), słynnego w swoim czasie księgarza i wydawcy, prozaika i biograf. Podobnej wielkości zbiór stanowi spuścizna poczytnego w latach międzywojennych powieściopisarza, poety, krytyka teatralnego Juliana Wołoszynowskiego (1898–1977). Towarzyszy jej fragment archiwum rodzinnego oraz materiały związane z drugą żoną pisarza, aktorką Marią Dulębą (1881–1959). Dużym zespołem jest archiwum pasjonata bibliografii literackiej i biograf Piotra Grzegorzycy (1894–1968), część rękopiśmienna rozległego archiwum Samuela Tyszkiewicza, nabytego w 1977 roku, oraz spuścizna zapomnianej od dziesięcioleci pisarki Haliny Marii Dąbrowskiej (1902–1962), gdzie znajdują się materiały związane z bliską jej Zofią Nałkowską oraz z Karolem Irzykowskim.

Katalog biblioteki Czesława Miłosza, tomy 1–3

OPRAC. MARIA BEREŚNIEWICZ

Pionierski katalog prezentujący księgozbiór Czesława Miłosza – jest to pierwszy tego typu katalog w Polsce. Biblioteka Miłosza została zakupiona przez BN od syna poety, Antoniego Miłosza, w 2012 roku i razem z pozyskanym w tym samym czasie archiwum Miłosza tworzy największy w Europie zbiór książek i rękopisów związanych z Noblistą. Bibliotekę stanowią zbiory pochodzące z domu Czesława Miłosza na Grizzly Peak w Berkeley: książki i nadbitki, maszynopisy powielone oraz kserokopie książek. Do publikowanego katalogu nie zostały włączone czasopisma, druki ulotne, materiały ikonograficzne i kartograficzne. W katalogu znajdują się opisy 8.229 egzemplarzy dokumentów dla 7.698 tytułów jednostek wydawniczych czy piśmienniczych. Biblioteka Czesława Miłosza to przede wszystkim księgozbiór warsztatowy – intelektualisty, wykładowcy, tłumacza. Ponad tysiąc jednostek z zasobu tej biblioteki zawiera noty marginalne, w tym prawie 750 to egzemplarze noszące znaki aktywnego czytania, zawierające zapiski sporządzone ręką Pisarza. Jest to także księgozbiór poety-mistrza, w którym można odkryć rękopiśmienne dedykacje poetów-autorów dla Miłosza.

Polska Bibliografia Bibliologiczna 2014

OPRAC. GRAŻYNA JAROSZEWICZ, KATARZYNA KRAWCZYK, MACIEJ SZABLEWSKI

Rocznik 2014 jest kolejnym tomem PBB, zredagowanym zgodnie z zasadami opracowywanymi przez zespół bibliograficzny Zakładu Zbiorów Bibliologicznych od stycznia 2016 roku. Szczegółowy zakres bibliografii oraz jej schemat klasyfikacyjny odzwierciedla spis treści. W PBB rejestrowane są artykuły z czasopism i prac zbiorowych, książki i ich fragmenty oraz czasopisma (w tym także elektroniczne). Zasięg wydawniczy obejmuje publikacje naukowe, popularnonaukowe, popularyzatorskie, fachowe i informacyjne. W stosunku do poprzedniego rocznika wprowadzono kilka modyfikacji związanych ze strukturą publikacji.

Rocznik Biblioteki Narodowej, tom LIII, 2022

Tom LIII „Rocznika Biblioteki Narodowej” zawiera jedenaście artykułów. Maria Nasiłowska opisała proces adaptacji słownictwa języka haseł przedmiotowych KABA do zastosowań w systemie postkoordynowanym. Justyna Morawska przedstawiła problemy związane z katalogowaniem książek zabawek. Daniel Chlastawa opisał zastosowanie deskryptorów BN w katalogowaniu publikacji z dziedziny matematyki. Jolanta Hys przeanalizowała na przykładach różne klasyfikacje piśmiennictwa, zwłaszcza w bibliotekach, muzeach, archiwach, bazach różnego typu. Ewa Zalewska-Mańk przedstawiła artykuł o charakterze historycznym, śledzący zmiany, które zaszły w powojennym okresie wydawania bibliografii narodowej. Maria Przeworska zbadała chrestomatie i podręczniki do nauki języka i literatury rosyjskiej w szkołach w Królestwie Polskim. Jan Okoń przeanalizował programy teatralne z Biblioteki Pisarzy Societatis Jesu w Rzymie. Michał Muraszko zbadał woluminy z księgozbioru kardynała Bernarda Maciejowskiego w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku, Emil Kalinowski zaś opisał staropolski księgozbiór szlachecki Jana Greczewskiego. Ewa Gryguc omówiła proces cyfrowej rekonstrukcji księgozbiorów historycznych w zbiorach polona.pl. Fryderyk Rozen zrecenzował pierwszy tom serii wydawniczej Towarzystwa Naukowego Płockiego *Najstarsze manuskrypty (IX–XVIII w.) i inkunabuły*.

Rocznik online do pobrania: <https://rocznik.bn.org.pl>.

W aktualnym numerze „Notesu” prezentujemy siedem artykułów. Otwiera go tekst Doroty Jutrzenki-Supryn poświęcony zbiorom Biblioteki Elbląskiej i jej zabytkowemu księgozbiorowi. Hanna Zaremska napisała artykuł o średniowiecznych hebrajskich rękopisach. Tomasz Łojewski, Mirosław Maciaszczyk i Wojciech Płosa opisali spektakularne doświadczenie uczytelnienia dokumentu ogromnie ważnego dla kultury światowej – zapiśków członka Sonderkommando obozu Auschwitz II-Birkenau, Marcela Nadjary’ego – artykuł został opublikowany w dwóch wersjach językowych. Ewa Sobiczewska, w pierwszej z dwóch części obszernego artykułu (którego druga część zostanie zamieszczona w następnym numerze „Notesu Konserwatorskiego”), przedstawia historię papiernictwa i metod produkcji papieru graficznego w Japonii na przełomie XIX i XX wieku. Artykuł autorstwa Pauliny Miąsik i Izabeli Zajac łączy w sobie tematykę badawczą z prezentacją dokumentacji konserwacji i restauracji unikatowych fotografii srebrno-żelatynowych na podłożu płóciennym z przełomu XIX i XX wieku. Aneta Kukuczka-Szarzec i Dorota Dzik-Kruszelnicka przedstawiły próbę weryfikacji przydatności, znanego z literatury, systemu elastycznego montażu stabilizującego obiekt pergaminowy w zmiennych warunkach temperatury i wilgotności w otoczeniu. W swoim artykule Marta Kawka opisała wyjątkowe zjawisko w historii prasy polskiej z okresu II wojny światowej, jakim były gazetki ścienne wykonywane ręcznie przez żołnierzy dla żołnierzy w latach 1941–1942 w miejscach stacjonowania Armii Polskiej w ZSRR. Numer zamyka *Kalendarium wydarzeń 2022*, dające bogaty przegląd krajowych i zagranicznych spotkań teoretyków i praktyków skupionych wokół tematyki konserwacji i opieki nad zabytkami.

Rocznik online do pobrania: <https://notes.bn.org.pl>

Polish Libraries vol. 10, 2022

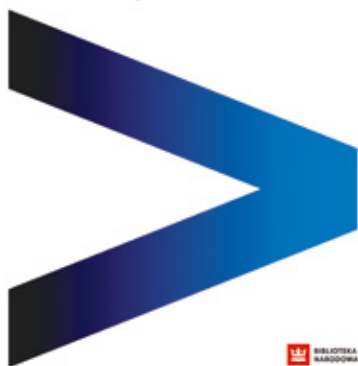
W tegorocznym numerze anglojęzycznego czasopisma naukowego „Polish Libraries” znalazło się 10 artykułów i aż pięć recenzji wybranych ważnych publikacji. Jacek Kordel opisał straty wojenne, które dotknęły polskie biblioteki w czasie drugiej wojny światowej. Bartłomiej Czarski poświęcił artykuł początkom renesansu w polskim drukiarstwie, badając literacką oprawę druków z pierwszej oficyny Floriana Unglera (1510–1516). Ks. prof. Graczyk przedstawił inkunabuły z domów misjonarzy w diecezji płockiej w zasobie biblioteki seminarnej przed II wojną światową, prof. J. Marszałska zaś inkunabuły po franciszkanach reformatach w świetle rejestracji zasobu biblioteki seminarnej w Płocku sporządzonej przez Kazimierza Piekarskiego przed 1939 rokiem. Maria Przeciszewska omówiła obecność twórczości Aleksandra Puszkina w gimnazjach klasycznych Królestwa Polskiego. Jadwiga Kita-Huber i Monika Jaglarz przeanalizowały kolekcję Varnhagena i nowy schemat jej katalogowania.

Ekaterina Baumann opisała dzieło Antona Łosiewa odnalezione w Bibliotece Jagiellońskiej. Mariola Antczak i Monika Wachowicz oceniły wpływ pandemii Covid-19 na zmiany w działalności i strukturze organizacyjnej polskich pedagogicznych bibliotek wojewódzkich. Wanda Ciszewska-Pawłowska zbadała sieć detaliczną „Domu Książki” w latach 1950–1953. Magdalena Krzyżanowska zaprezentowała archiwalia w egodokumentach Wiesława Kępińskiego.

Publikacja elektroniczna: <https://polishlibraries.bn.org.pl>

Digitalizacja piśmiennictwa. Aktualizacja

Digitalizacja piśmiennictwa Aktualizacja

Publikacja aktualizująca wybrane rozdziały poprzedniego wydania *Digitalizacji piśmiennictwa*, to wynik usystematyzowania nowych zaleceń dotyczących kwestii związanych ze standardami metadanych oraz analizy zmian technologicznych zachodzących w digitalizacji. Praktyczna weryfikacja dotychczasowej wiedzy dokonana w czasie realizacji dużych projektów digitalizacyjnych pozwala na przedstawienie skutecznych, racjonalnych sposobów działania, które będą przydatne dla instytucji planujących i prowadzących digitalizację obiektów dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza materiałów bibliotecznych.

Publikacja elektroniczna: <https://bn.org.pl/download/document/1672411866.pdf>

W 2022 roku Wydawnictwo BN uczestniczyło w targach i konferencjach, podczas których była prowadzona sprzedaż publikacji Narodowej Książnicy:

- » Spotkania Konserwatorskie, 20 kwietnia, Biblioteka Narodowa;
- » Targi Książki w Warszawie, 26–29 maja, Plac Defilad;
- » Jarmark Książki, 9–12 czerwca, Narodowy Instytut Kultury i Dziedzictwa Wsi, Krakowskie Przedmieście 66, Warszawa;
- » *Imieniny Jana Kochanowskiego*, 25 czerwca, Ogród Krasińskich, Warszawa;
- » XXVII Targi Wydawców Katolickich, 29 września – 2 października, Arkady Kubickiego, Warszawa;
- » 25. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie, 27–30 października;
- » Konferencja „Zbiory biblioteczne w instytucjach kościelnych”, 23–25 listopada, Biblioteka Narodowa (inauguracja pracy księgarni stacjonarnej);
- » XXX Targi Książki Historycznej, 24–27 listopada, Arkady Kubickiego, Warszawa.

WSPARCIE
BIBLIOTEK
W
UKRAINIE

W reakcji na niepokojące informacje o możliwym ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę, 17 lutego 2022 roku dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski zwrócił się do dyrektora Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu z prośbą o przygotowanie na wypadek zbrojnej interwencji planu pomocy dla bibliotek we Lwowie. Następnego dnia, 18 lutego, zaproponował Lyubov Dubrovinie, dyrektor Biblioteki Narodowej Ukrainy im. Władimira Wernadskiego w Kijowie, konkretną pomoc w sytuacji wybuchu wojny oraz poprosił o przedstawienie potrzeb związanych z zabezpieczeniem zbiorów. Od 24 lutego dyrektor BN pozostaje z dyrektorem Dubroviną w stałym kontakcie. Chcąc pomóc zabezpieczyć zbiory BN Ukrainy, wśród nich historyczne kolekcje polskie będące świadectwem wspólnych losów obu krajów, w pierwszych miesiącach po rozpoczęciu pełnoskalowego ataku Rosji na Ukrainę Narodowa Książnica kupiła i wysłała do Kijowa 300 gaśnic wodno-mgłowych i proszkowych.

Biblioteka Narodowa w Warszawie nawiązała też kontakty z innymi bibliotekami w Ukrainie – przede wszystkim w Kijowie, Lwowie i Charkowie. Stale monitorowany jest stan tych placówek i zbierane są informacje na temat strat poniesionych w wyniku rosyjskiej agresji. Do Głównej Biblioteki Naukowej Narodowego Uniwersytetu im. Wasyla Karazina w Charkowie i tamtejszej Państwowej Biblioteki Naukowej im. Władimira Korolenki BN dostarczyła transport kocy gaśniczych służących osłonięciu zbiorów, specjalistyczne środki chemiczne do dezynfekcji zawilgoconych woluminów i zabezpieczenia namokniętych ścian oraz folię pozwalającą wysłonić wybite w wyniku bombardowań otwory okienne. Warto zauważyć, że Państwowa Biblioteka Naukowa im. W. Korolenki w Charkowie dysponuje drugim pod względem wielkości, po BN w Kijowie, zasobem bibliotecznym w Ukrainie. Narodowa Naukowa Biblioteka Ukrainy im. Wasyla Stefanyka we Lwowie (dawne Ossolineum) otrzymała od BN transport ze sprzętem specjalistycznym, w którego skład wchodziły m.in. maski przeciwgazowe, filtropochłaniacze i apteczki.

W dniu 28 lutego dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski skierował do 58 międzynarodowych organizacji bibliotekarskich i bibliotek narodowych apel o wsparcie dla Ukrainy. BN nieustannie oferuje i świadczy pomoc w charakterze koordynatora i organizatora działań pomocowych z innych krajów. Wysłała w świat konkretne prośby od placówek w Ukrainie. Formą wsparcia Biblioteki Narodowej Ukrainy w jej działaniach o charakterze międzynarodowym była realizacja wniosku między innymi Narodowej Książnicy o usunięcie lub zawieszenie bibliotek rosyjskich w organizacjach bibliotekarskich takich jak Bibliotheca Baltica, CENL czy zarząd europejski IFLA.

Biblioteka Narodowa koordynuje także pomoc dla bibliotekarzy uciekających z terenów objętych wojną. Wielu uchodźców znajduje w Polsce pomoc, w tym zatrudnienie w bibliotekach właściwych dla miejsca ich zamieszkania. Od 1 marca dyrektor BN organizował spotkania online z dyrektorami wojewódzkich bibliotek publicznych oraz placówek tworzących ogólnokrajową sieć biblioteczną w sprawie koordynacji pomocy. Apelowal do

bibliotek o przygotowanie kursów języka polskiego dla uchodźców z Ukrainy. Biblioteka Narodowa pośredniczyła ponadto w poszukiwaniu księgarń, dystrybutorów i wydawnictw mogących dostarczyć książki w języku ukraińskim uchodźcom, przede wszystkim dzieciom.

Od 6 marca, wraz z portalem Lustró Biblioteki, BN udostępnia serwis #SolidarnizUkrainą. Zebrano w nim podstawowe informacje i wiadomości, wykaz źródeł z darmowym dostępem do książek oraz innych publikacji w języku ukraińskim, dwujęzyczne materiały do pobrania, m.in.: ulotki, grafiki, plakaty, poradniki, oraz przykłady dobrych praktyk i inicjatyw polskich bibliotek, w tym oferty pracy w bibliotekach. Przedstawiono także możliwości wsparcia uchodźców, materiały gov.pl gromadzące przydatne informacje i poradniki, które pomogą odnaleźć się mieszkańcom Ukrainy w Polsce, jak również apele i reakcje międzynarodowych środowisk GLAM oraz polskiego środowiska bibliotekarskiego.

W dniu 17 maja Biblioteka Narodowa uruchomiła bezpłatne kursy języka polskiego dla Ukraińców. W zajęciach mogły wziąć udział osoby na różnym poziomie zaawansowania, przede wszystkim nieznające języka polskiego. Celem kursów było nauczanie podstaw języka polskiego ułatwiających kontakt w życiu codziennym. Ciesząc się dużym zainteresowaniem kursy w pierwszej edycji zgromadziły 350 osób, które uczyły się w 12 grupach. W drugiej edycji stworzono 15 grup dla 379 osób. Łącznie w kursach organizowanych przez BN od maja 2022 do lutego 2023 roku wzięło udział 729 osób.

W sierpniu 2022 roku na zaproszenie Narodowej Książnicy przedstawicielka Biblioteki Narodowej Ukrainy wzięła udział w Światowym Kongresie IFLA, który odbył się w Dublinie. Podczas specjalnie zorganizowanego panelu dotyczącego wojny w Ukrainie, zaproszona na kongresowe obrady reprezentantka Biblioteki

Narodowej Ukrainy (wraz z przedstawicielką Ukraińskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy) omówiła m.in. sytuację bibliotek w atakowanej Ukrainie oraz ich potrzeby. Panel wywołał żywą reakcję wśród bibliotekarzy z całego świata. Ponadto delegatka BN Ukrainy zaprezentowała podczas sesji posterowej plakat ilustrujący trudną sytuację bibliotek w Ukrainie.

W październiku 2022 roku na prośbę Departamentu Współpracy z Zagranicą MKiDN w Bibliotece Narodowej miała miejsce wizyta studyjna przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy. Goście spotkali się z dyrektorem Biblioteki Narodowej dr. Tomaszem Makowskim, Dominikiem Cieszkowskim i Julią Konopką-Żołnierczuk – zastępcami dyrektora BN, Pavlo Bardovskym z Zakładu Katalogowania Dziedziny i innymi osobami zaangażowanymi w BN w pomoc Ukrainie. W trakcie wizyty goście zwiedzili nowe czytelnie, wysłuchali prezentacji na temat projektów cyfrowych BN i zapoznali się ze specyfiką zadań pracowni digitalizacji.

Narodowa Książnica zaprosiła bibliotekarzy ukraińskich do publikowania artykułów w czasopismach punktowanych BN. W najnowszym, 10. numerze wydawanego przez BN czasopisma naukowego „Polish Libraries” zamieszczono artykuł profesor Iriny Zhuravlovej, dyrektor Główniej Biblioteki Naukowej Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Karazina w Charkowie, opisujący zniszczenia, których doznała Biblioteka w wyniku rosyjskiego ataku po 24 lutego 2022 roku. Artykuł został przyjęty z dużym zainteresowaniem zarówno w kraju, jak i za granicą.

Biblioteka Narodowa kontynuuje swoje działania, starając się dostarczyć bibliotekom i bibliotekarzom ukraińskim wskazane przez nich najpotrzebniejsze materiały i dzieląc się wiedzą i doświadczeniem, zwłaszcza w zakresie zabezpieczenia zbiorów, ich konserwacji i digitalizacji.

Julia Konopka-Żołnierczuk
zastępca dyrektora
Biblioteki Narodowej

ZADANIA ZLECONE

ROZDZIAŁ X

ZAKUP I ZDALNY DOSTĘP DO NOWOŚCI WYDAWNICZYCH

W dniu 21 maja 2021 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę nr 69/2021 w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. W ramach programu określono Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych. Kierunek interwencji i.t. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych. Operatorem Priorytetu została Biblioteka Narodowa.

W I kwartale 2022 roku przygotowano i przesłano do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego sprawozdanie z wykonania zadania w 2021 roku i regulamin naboru w 2022 roku wraz z propozycją składu Zespołu Sterującego ds. zakupu nowości wydawniczych do bibliotek. Po uzyskaniu akceptacji Ministerstwa w kwietniu Zespół Sterujący odbył w trybie zdalnym spotkania z dyrektorami wojewódzkich bibliotek publicznych, w trakcie których uchwalono kryteria i zasady rozdziału dotacji w roku 2022. W dniu 27 kwietnia uzyskały one aprobatę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Biblioteki wojewódzkie dokonały podziału środków w ramach województw zgodnie z zaakceptowanymi kryteriami, wnosząc równocześnie o ich korektę. Jedenaście bibliotek wojewódzkich zgłosiło brak możliwości rozdzielenia całej przyznanej kwoty, przede wszystkim z powodu braku zabezpieczenia przez biblioteki publiczne wkładu własnego na odpowiednim poziomie lub niespełnienia warunków uprawniających do ubiegania się o dotację. Z kolei pięć bibliotek wojewódzkich zgłosiło chęć i możliwość przyjęcia przez biblioteki większej dotacji niż przewidziano. W takiej sytuacji Zespół Sterujący dokonał korekty kryteriów, które zostały zaakceptowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w dniu 13 maja.

W dniach 17–30 maja przeprowadzono pierwszy nabór. W dniu 28 czerwca na podstawie zakończonej oceny formalnoprawnej złożonych wniosków sporządzono listę rankingową zawierającą wyniki konkursu. W dniu 29 czerwca została ona zaakceptowana przez Zespół Sterujący, a 11 lipca przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Podpisano 2262 umowy. Środki finansowe wypłacono do 8 sierpnia.

W związku z nierozdysponowaniem między biblioteki pełnej kwoty przeznaczonej na dofinansowania w 2022 roku, w dniu 19 października odbyło się posiedzenie Zespołu

Sterującego, na którym uchwalono korektę kryteriów uwzględniającą podział między województwa pozostałej kwoty, zgodnie z zasadami zastosowanymi w pierwszym naborze. Po uzyskaniu w dniu 27 października akceptacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego od 28 października do 8 listopada przeprowadzono drugi nabór. Wszystkie złożone wnioski (276) zostały ocenione pozytywnie, ale w trakcie podpisywania umów trzy biblioteki zrezygnowały z udziału w programie, tłumacząc się zmniejszeniem przez organizatora środków przeznaczonych na wkład własny, w związku z czym ostatecznie podpisano 273 umowy. Środki finansowe wypłacono między 24 a 29 listopada.

W 2022 roku łącznie w ramach Priorytetu 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych udzielono 2535 dofinansowań na łączną kwotę 28 508 377 zł. Dofinansowania otrzymały 2273 biblioteki publiczne.

Nierozdysponowanie pełnej kwoty przeznaczonej na dofinansowania dla bibliotek w 2022 roku jest spowodowane zmniejszeniem przez organizatorów budżetów bibliotek w ostatniej chwili oraz zwiększonymi kosztami energii elektrycznej i ogrzewania, trudnymi do przewidzenia przy planowaniu budżetu na 2022 rok, czyli przed agresją Rosji na Ukrainę w dniu 24 lutego 2022 roku, brakiem ochoty organizatorów do przeznaczania dodatkowych środków na wkład własny oraz rosnącą inflacją, a w konsekwencji zwiększonymi kosztami zakupów wszystkich materiałów i usług.

W grudniu 2022 roku przeprowadzono kontrole prawidłowości wykonywania zadań przez biblioteki, które otrzymały dofinansowanie w 2021 roku. Kontrole przeprowadzono w 10 wytypowanych bibliotekach. Ponadto w grudniu przekazano beneficjentom dokumenty wraz z instrukcją wypełnienia raportu z realizacji zadania w 2022 roku.

BUDOWA OGÓLNOKRAJOWEJ SIECI BIBLIOTECZNEJ POPRZEZ ZINTEGROWANY SYSTEM ZARZĄDZANIA ZASOBAMI BIBLIOTEK (ZSZZB)

W dniu 21 maja 2021 roku Rada Ministrów przyjęła uchwałę nr 69/2021 w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”. W ramach Programu określono Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek. Operatorem Priorytetu została Biblioteka Narodowa.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono wdrożenie 109 bibliotek przewidzianych do zintegrowania w ZSZZB w 2022 roku: 9 dużych i 100 z województw świętokrzyskiego, lubelskiego i łódzkiego (zob. Rozdział 2 *Katalogowanie zbiorów, Współkatalogowanie*). W ramach przygotowania do wdrożenia i współpracy odbyło się 214 spotkań z dostawcą ZSZZB oraz 957 spotkań z zespołami wdrożeniowymi bibliotek przystępujących do współkatalogowania. Biblioteki przekazały łącznie 6 508 205 rekordów bibliograficznych do migracji. Zdeduplikowano 4 407 784 rekordów bibliograficznych.

Ponadto w 2022 roku odbyły się liczne szkolenia dla bibliotek włączanych do ZSZZB. Przygotowano także cykl filmów i prezentacji z zakresu zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z poszczególnych dyscyplin, przepisów katalogowania Biblioteki Narodowej, zasad redakcji i doboru DBN prezentujących poszczególne deskryptory oraz Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej w łącznym wymiarze 58 godzin. Przygotowano także cykl siedmiu filmów instruktażowych dotyczących systemu Alma i jego funkcjonalności oraz wyszukiwarki Primo. Dodatkowo przeprowadzono ponad 1600 godzin konsultacji online obejmujących powyższymi zagadnieniami także obsługę systemu Alma i wyszukiwarki Primo. Biblioteki korzystały ze wsparcia specjalistów Instytutu Bibliograficznego BN i Zakładu Katalogowania Dziedzinyowego BN. Konsultacje będą odbywać się również w 2023 roku.

W 2022 roku nawiązano także kontakty z bibliotekami, których wdrożenie do ZSZZB odbędzie się w 2023 roku. Zorganizowano spotkania koordynacyjne, przedstawiono plan i szczegóły wdrożenia. Duże biblioteki przesłały dane bibliograficzne do weryfikacji BN, skład zespołów wdrożeniowych oraz rozpoczęły cykl szkoleń z zakresu zastosowania Deskryptorów Biblioteki Narodowej w katalogowaniu publikacji z poszczególnych dyscyplin (w tym dwie biblioteki rozpoczęły korzystanie z konsultacji DBN prowadzonych przez pracowników BN).

W okresie sprawozdawczym świadczona była także usługa utrzymania zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek w bibliotekach już go posiadających.

BADANIE EFEKTYWNOŚCI MODELU BIBLIOTEKI MEDIALNEJ W ZWIĄZKU Z REALIZACJĄ NARODOWEGO PROGRAMU ROZWOJU CZYTELNICTWA 2.0. NA LATA 2021–2025 (NPRCZ 2.0), PRZYJĘTEGO PRZEZ RADĘ MINISTRÓW UCHWAŁĄ NR 69/2021 Z DNIA 21 MAJA 2021 ROKU

Celem planowanych prac jest badanie efektywności modelu biblioteki medialnej, które pozwoli m.in. przeprowadzić pogłębione rozpoznanie praktyk czytelniczych w grupach czytelników korzystających z gier komputerowych i VR (virtual reality) oraz identyfikację mechanizmów związanych z zaprzestaniem czytania, a także czynników motywujących do ponownego podjęcia lektury na przykładzie bibliotek medialnych w Polsce. Badanie realizowane jest w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025, a jego ustalenia i wnioski posłużą do wypracowania rekomendacji, które znajdą zastosowanie w realizacji Priorytetów 1, 2 i 4 NPRCz 2.0 na lata 2021–2025.

W 2021 roku wykonano pierwszą część prac, która objęła przeprowadzenie badania eksploracyjnego bibliotek medialnych. Te działania stały się podstawą przygotowania

założeń do dalszego postępowania w ramach zadania. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 roku w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego, realizacja głównego badania została przesunięta na 2022 rok.

**Realizację „Badania efektywności modelu biblioteki medialnej”
rozpoczęto w sierpniu i zakończono w październiku 2022 roku.**

W ramach badania zrealizowano:

- » badanie kwestionariuszowe CAWI na grupie 100 bibliotek używających w nazwie określenia „biblioteka medialna”/„mediateka” lub oferującymi profil zbiorów specjalnych i prowadzących działalność typową dla bibliotek medialnych;
- » badanie kwestionariuszowe CAWI na panelu internetowym na próbie celowej użytkowników bibliotek, obejmującej grupę aktywnych użytkowników bibliotek, osób, które w ostatnim czasie przestały korzystać z bibliotek publicznych oraz tych, którzy z nich nie korzystają;
- » studia przypadków, obejmujące wywiad pogłębiony on-line z pracownikami 20 bibliotek medialnych wytypowanych do udziału w badaniu, uzupełnione w każdej z lokalizacji audytem potencjalnego użytkownika biblioteki medialnej;
- » 11 diad online z przedstawicielami wybranych grup użytkowników bibliotek medialnych, zidentyfikowanych w trakcie badania jako prospektywni użytkownicy bibliotek medialnych: młodzież, seniorzy, rodzice z dziećmi, mężczyźni czytający komiksy, czytelnicy ze specjalnymi potrzebami – osoby niedosłyszące; użytkownicy ebooków i audiobooków.

Wstępne wnioski z badania zostały przedstawione na spotkaniu Grupy roboczej ds. monitoringu i ewaluacji NPRCz 2.0 w dniu 24 listopada 2022 roku. Wyniki badań zostaną zaprezentowane wiosną 2023 roku.

PRZEPROWADZENIE ILOŚCIOWEGO BADANIA CZYTELNICTWA KSIĄŻEK

Celem planowanych prac jest badanie i analiza stanu czytelnictwa w 2022 roku. Zgodnie z założeniami Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025 badanie będzie również jednym z elementów stałej ewaluacji Programu ukazując jego realny wpływ na stan czytelnictwa w Polsce. W związku z dynamicznie zmieniającymi się preferencjami czytelnictwymi oraz rozwojem nowych mediów (w szczególności elektronicznych) sytuacja czytelnictwa wymaga nieustannego monitorowania i dostosowywania działań do bieżących okoliczności.

W ramach zadania przeprowadzone zostało ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI (Computer Assisted Personal Interview) na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej obywateli Polski w wieku 15 lat i więcej o liczebności minimum 2000 respondentów i na próbie celowej studentów II i III roku studiów I stopnia lub jednolitych studiów magisterskich o liczebności co najmniej 1000 respondentów. Wyniki badań zostaną zaprezentowane wiosną 2023 roku.

PEŁNIENIE FUNKCJI CENTRUM KOMPETENCJI W ZAKRESIE DIGITALIZACJI MATERIAŁÓW BIBLIOTECZNYCH W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO KULTURA +, PRIORYTET „DIGITALIZACJA”

Działalność Centrum Kompetencji w zakresie digitalizacji materiałów bibliotecznych w ramach Programu Wieloletniego Kultura +, Priorytet „Digitalizacja” została omówiona w rozdziale 4 *Udostępnianie i digitalizacja zbiorów bibliotecznych*.

OBSŁUGA KRAJOWEJ RADY BIBLIOTECZNEJ

Zgodnie z zapisami ustawy o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 roku oraz rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 lutego 2012 roku do zadań Krajowej Rady Bibliotecznej, której kadencja trwa pięć lat, należy: opiniowanie aktów prawnych dotyczących bibliotek, koordynowanie ogólnokrajowych przedsięwzięć bibliotecznych, stymulowanie rozwoju najważniejszych kierunków polskiego bibliotekarstwa, opiniowanie działań i inicjatyw istotnych dla rozwoju bibliotek oraz okresowa ocena działalności bibliotek i skuteczności polityki bibliotecznej. W skład Rady powoływani są przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu: dyrektor Biblioteki Narodowej, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, czterej przedstawiciele bibliotek publicznych wskazani przez MKiDN, czterej przedstawiciele bibliotek szkolnych, pedagogicznych i naukowych oraz dwaj przedstawiciele środowisk naukowych wskazani przez Ministra Edukacji i Nauki, a także trzej przedstawiciele środowisk bibliotekarskich i twórczych. Przewodniczącym Krajowej Rady Bibliotecznej od 2009 roku jest dyrektor BN dr Tomasz Makowski.

SKŁAD KRAJOWEJ RADY BIBLIOTECZNEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 ROKU

Przewodniczący

- » dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej

Członkowie

- » dr Agata Arkabus – nauczyciel bibliotekarz Publicznej Biblioteki Pedagogicznej RODN „WOM” w Częstochowie, przewodnicząca Sekcji Bibliotek Pedagogicznych i Szkolnych Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- » dr Barbara Budyńska – przewodnicząca Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
- » dr Aneta Drabek – starszy kustosz dyplomowany, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, Uniwersytet Śląski
- » Joanna Kamińska – dyrektorka Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. KEN w Warszawie
- » dr Dagmara Kawoń-Noga – nauczyciel bibliotekarz w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Regionalnym Zespole Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu
- » Jan Krajewski – prezes Polskiego Związku Bibliotek
- » prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński – kierownik Zakładu Literatury Popularnej, Dziecięcej i Młodzieżowej, Uniwersytet Warszawski
- » Andrzej Marcinkiewicz – dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Emilii Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie
- » Agnieszka Miśkiewicz – nauczyciel bibliotekarz w Zespole Szkół Społecznych nr 1 w Krakowie, zastępca prezesa Rady Głównej Towarzystwa Nauczycieli Bibliotekarzy
- » Jacek Nowiński – dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida
- » Andrzej Ociepa – Miejska Biblioteka Publiczna we Wrocławiu
- » Dorota Olejnik – dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Grodzisk Mazowiecki
- » prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – Biblioteka Jagiellońska
- » dr hab. Jacek Soszyński, prof. PAN – dyrektor Instytutu Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

W okresie sprawozdawczym odbyło się osiem posiedzeń Krajowej Rady Bibliotecznej:

» 10 lutego,	» 29 czerwca,
» 9 marca,	» 15 września,
» 14 kwietnia,	» 25 października,
» 20 maja,	» 19 grudnia.

Głównym przedmiotem posiedzeń KRB odbywających się w 2022 roku było rozpatrywanie wniosków w sprawie zamiarów łączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury. Rozpatrzono 42 wnioski i wydano 32 negatywne i 10 pozytywnych opinii. Na pierwszym posiedzeniu 10 lutego Rada opiniowała wnioski o łączenie bibliotek z innymi instytucjami kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała sześć opinii (pięć negatywnych i jedną pozytywną) dotyczących łączenia

bibliotek z innymi instytucjami kultury. KRB przyjęła sprawozdanie z działalności Rady za 2021 rok oraz plan pracy na rok 2022. Ponadto Rada wysłuchała informacji o postępach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 oraz negatywnie zaopiniowała propozycję przekazania stronie węgierskiej rękopisu Nalda Naldiego *Epistola de laudibus augustae bibliothecae atque libri quattuor versibus scripti eodem argumento ad serenissimum Mathiam Corvinum Panoniae regem* ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu.

Na posiedzeniu w dniu 9 marca 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała cztery opinie (trzy negatywne i jedną pozytywną) dotyczące łączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Ponadto Krajowa Rada Biblioteczna dokonała oceny w zakresie spełnienia przez biblioteki naukowe wymogów i kryteriów wymienionych w § 2 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 kwietnia 2012 roku w sprawie sposobu i trybu zaliczania bibliotek do niektórych bibliotek naukowych oraz ustalenia ich wykazu oraz przeprowadziła dyskusję na temat sytuacji bibliotek w Ukrainie.

Na posiedzeniu 14 kwietnia 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała sześć opinii (pięć negatywnych i jedną pozytywną) dotyczących łączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Ponadto Rada przeprowadziła dyskusję na temat sytuacji bibliotek w Ukrainie oraz wysłuchała informacji o postępach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025.

Na posiedzeniu 20 maja 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała cztery opinie (dwie negatywne i dwie pozytywne) dotyczące łączenia biblioteki z inną instytucją kultury.

Na posiedzeniu 29 czerwca 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała cztery opinie (dwie negatywne i dwie pozytywne) dotyczące łączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Ponadto Rada omówiła raport BN o stanie czytelnictwa w Polsce oraz wysłuchała informacji o postępach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 i sytuacji bibliotek w Ukrainie.

Na posiedzeniu 15 września 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała osiem opinii (siedem negatywnych i jedną pozytywną) dotyczących łączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Ponadto Rada pozytywnie zaopiniowała wnioski o zaliczenie do bibliotek naukowych: Biblioteki FilMOTEKI Narodowej – Instytutu Audiowizualnego w Warszawie oraz Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim oraz wysłuchała informacji o postępach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 i sytuacji bibliotek w Ukrainie.

Na posiedzeniu 25 października 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała pięć opinii (cztery negatywne i jedną pozytywną) dotyczących łączenia biblioteki z inną instytucją kultury. Ponadto KRB wysłuchała informacji o postępach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 oraz sytuacji bibliotek w Ukrainie.

Na posiedzeniu 19 grudnia 2022 roku Rada opiniowała wnioski o łączenie biblioteki z inną instytucją kultury. Po przedstawieniu opinii referentów i wojewódzkich bibliotek publicznych, KRB wydała pięć opinii (cztery negatywne i jedną pozytywną) dotyczących łączenia biblioteki z inną instytucją kultury. KRB powołała zespół roboczy ds. oczekiwań środowiska bibliotekarskiego wobec absolwentów studiów informacja naukowa i bibliotekoznawstwo oraz wystosowała apel o rozważenie wyłączenia bibliotek publicznych z listy jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 37 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 2022 roku o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej. Ponadto Rada wysłuchała informacji o postępach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 i sytuacji bibliotek w Ukrainie.

OBSŁUGA RADY DO SPRAW NARODOWEGO ZASOBU BIBLIOTECZNEGO

Zgodnie z art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach Rada ds. Narodowego Zasobu Biblioteczny działa przy ministrze właściwym do spraw kultury i dziedzictwa narodowego. Szczegółowy zakres działania Rady określa zarządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 1 marca 2012 roku w sprawie Regulaminu Rady ds. Narodowego Zasobu Biblioteczny. Na podstawie § 11 ust. 2 tego zarządzenia obsługę techniczno-organizacyjną Rady zapewnia Biblioteka Narodowa.

W skład Rady powoływani są: dyrektor Biblioteki Narodowej jako przewodniczący Rady, przedstawiciel ministra właściwego do spraw oświaty, przedstawiciel ministra właściwego do spraw nauki, przedstawiciel ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, przedstawiciel Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, przedstawiciel Biblioteki Narodowej, przedstawiciel Biblioteki Jagiellońskiej, przedstawiciel Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk oraz przedstawiciel Krajowej Rady Bibliotecznej.

SKŁAD RADY DS. NARODOWEGO ZASOBU BIBLIOTECZNEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2022 ROKU

Przewodniczący

- » dr Tomasz Makowski – dyrektor Biblioteki Narodowej – przewodniczący Rady

Członkowie

- » Mateusz Adamkowski – przedstawiciel ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, dyrektor Departamentu Mecenatu Państwa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- » dr hab. Lucyna Harc – przedstawiciel Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, zastępczyni Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych
- » dr Iwona Nowicka – przedstawiciel ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, radca ministra w Departamencie Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Edukacji i Nauki
- » Jacek Nowiński – przedstawiciel Krajowej Rady Bibliotecznej, dyrektor Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida w Elblągu
- » Ewa Potrzebnicka – przedstawiciel Biblioteki Narodowej, pełnomocnik dyrektora Biblioteki Narodowej ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego
- » dr hab. Remigiusz Sapa, prof. UJ – dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej
- » dr Dorota Sidorowicz-Mulak – przedstawiciel Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, wicedyrektorka ds. Biblioteki Ossolineum, Zakład Narodowy im. Ossolińskich
- » dr Artur Górecki – przedstawiciel ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, dyrektor Departamentu Kształcenia Ogólnego i Podstaw Programowych, Ministerstwo Edukacji i Nauki
- » dr Anna Walczak – przedstawiciel Polskiej Akademii Nauk, dyrektorka Biblioteki Gdańskiej, Polska Akademia Nauk.

W okresie sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Rady ds. NZB. Na posiedzeniu w dniu 25 marca Rada przyjęła sprawozdanie z działalności za rok 2021 oraz ustaliła plan pracy na rok 2022. Ponadto Rada pozytywnie zaopiniowała dwa wnioski: prorektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu o włączenie do narodowego zasobu bibliotecznego wybranych obiektów i kolekcji ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu oraz marszałka województwa kujawsko-pomorskiego o włączenie do narodowego zasobu bibliotecznego wybranych obiektów ze zbiorów Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej – Książnicy Kopernikańskiej w Toruniu. Rada omawiała również zagrożenia dla narodowego zasobu bibliotecznego wynikające z agresji Rosji na Ukrainę.

Na posiedzeniu w dniu 8 grudnia Rada powołała zespół roboczy do oceny wniosku Prezesa Polskiej Akademii Nauk o włączenie do narodowego zasobu bibliotecznego wybranych zbiorów Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Gdańskiej. Ponadto Rada dyskutowała nad programem finansowania zbiorów zaliczanych do narodowego zasobu bibliotecznego.

Na stronie internetowej Biblioteki Narodowej dostępny jest serwis poświęcony Radzie ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

PROJEKTY REALIZOWANE W 2022 ROKU

*AB. mieszkanie dla
Bibliotekarzy.
C. mieszkanie dla
galeria
D. mieszkanie dla
galeria.
A. Bruki ul. Da*

ROZDZIAŁ XI

POLONA DLA BIBLIOTEK 2.0 (PDB)

Celem projektu był rozwój e-usługi „Polona dla bibliotek”. E-usługa PDB jest interfejsem prezentującym zasoby zgromadzone w Repozytorium Cyfrowym BN, w którym obecnie znajduje się ponad 3,6 mln publikacji. W ramach projektu zmodernizowany został system Polona.pl w zakresie umożliwienia użytkownikom:

- » składania zamówienia na digitalizację,
 - » składania zamówienia na udostępnienie plików w różnych formatach,
 - » współdzielenia wyników własnych badań naukowych poprzez utworzenie możliwości dodawania do obiektów cyfrowych publicznych notatek,
 - » tworzenia kolekcji publicznych oraz funkcjonalności tworzenia stron społecznościowych
- (na poziomie użytkownika indywidualnego), na których pojawią się kolekcje i notatki publiczne,
 - » wytwarzania „lekkich (małej wielkości) plików PDF ze skanami udostępnianych utworów na żądanie użytkownika, co zwiększy otwartość i dostępność zbiorów, a także łatwość przeglądania publikacji na urządzeniach mobilnych oraz w sytuacji utrudnionego dostępu do Internetu,
- » spersonalizowania formularza kontaktowego poprzez automatyczne uzupełnianie pól formularza danymi użytkownika zalogowanego oraz danymi przeglądanych obiektów, co ułatwi kontakt z administracją serwisu w ważnych przypadkach oraz skróci ścieżki zgłaszania zapotrzebowania na pliki i zgłaszanie błędów.

Powyższe zmiany zostały osiągnięte dzięki modernizacji RCBN w zakresie:

- » rozbudowy narzędzi do OCR (optycznego rozpoznawania znaków),
- » opracowania i wdrożenia nowej architektury RCBN opartej na mikroserwisach, nowoczesnej komunikacji pomiędzy różnymi komponentami systemu,
- » rozbudowania API (interfejsu programistycznego aplikacji) RCBN.

Na realizację projektu Biblioteka Narodowa otrzymała dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”, II oś priorytetowa „E-administracja i otwarty urząd”. Projekt został zakończony 31 maja.

POLONA DLA NAUKOWCÓW

Celem projektu było stworzenie opartej na potencjale technologii cyfrowych e-usługi publicznej „Polona dla naukowców”, która usprawni pracę naukowców, szczególnie badania materiałów źródłowych oraz zapewni lepszy dostęp do wyników prac naukowych.

W ramach projektu udostępniona została nowoczesna i uniwersalna platforma komunikacji między uczestnikami projektów badawczych, które wykorzystują w swych badaniach obiekty zdigitalizowane. Wprowadzone zostały rozwiązania umożliwiające zarówno wyodrębnianie poszczególnych projektów badawczych, jak i ich interakcję. E-usługa PDN dostarczyła nowych funkcjonalności, bazując na serwisach i zasobie ponad 3,6 mln publikacji dostarczanych obecnie przez Repozytorium Cyfrowe BN. Są to między innymi:

- » tworzenie tekstów naukowych we wbudowanym edytorze,
- » ergonomiczną pracę z wykorzystaniem wirtualnego, personalizowanego pulpitu roboczego pozwalającego na organizację pracy z wieloma źródłami jednocześnie,
- » wykorzystanie specjalistycznych narzędzi (m.in. manipulacja parametrami obrazu, synchronizacja wyświetlania),
- » osadzanie nowych narzędzi badawczych tworzonych w BN we współpracy z innymi podmiotami,
- » wykorzystanie zewnętrznych serwisów wspomagających pracę badawczą,
- » zarządzanie zespołem badawczym z uwzględnieniem harmonogramowania projektu,
- » wprowadzanie gotowych cyfrowych wersji artykułów naukowych,
- » moderację i publikowanie tekstów naukowych na stronach projektów naukowych, tworzenie powiązań z obiektami cyfrowymi RCBN w szczególności materiałami źródłowymi,
- » zwiększenie widoczności tekstów naukowych,
- » intensyfikację komunikacji i interakcji przez tworzenie publicznych profili naukowców i projektów z ich kolekcjami publicznymi, notatkami, tekstami naukowymi itp.

W ramach projektu dokonane zostały również niezbędne modyfikacje istniejących systemów dla funkcjonowania tworzonej e-usługi PDN.

Na realizację projektu Biblioteka Narodowa otrzymała dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Działanie 2.1 „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych”, II oś priorytetowa „E-administracja i otwarty urząd”. Projekt został zakończony 31 maja.

PATRIMONIUM – ZABYTKI PIŚMIENNICTWA

W dniu 1 lipca 2020 roku Biblioteka Narodowa i Biblioteka Jagiellońska rozpoczęły realizację projektu „Patrimonium – zabytki piśmiennictwa”, w ramach którego kontynuowano rozpoczętą w 2017 roku poprzez projekt „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz

Biblioteki Jagiellońskiej”. digitalizację zbiorów specjalnych, w tym najważniejszych zasobów Narodowego Zasobu Bibliotecznego, Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej i udostępnienie ich za pośrednictwem biblioteki cyfrowej polona.pl.

W okresie sprawozdawczym zdigitalizowano 33 471 i udostępniono w polona.pl 34 866 obiektów ze zbiorów BN. Projekt zakończył się 30 listopada. W efekcie realizacji projektu do otwartych zasobów on-line trafiło ponad 140 tysięcy obiektów cyfrowych.

mLUMEN

Celem projektu było stworzenie e-usługi Lumen świadczonej za pomocą aplikacji mobilnej. Za jej pośrednictwem są agregowane i udostępniane użytkownikom wybrane informacje sektora publicznego, tj. zasoby Biblioteki Narodowej oraz polskich bibliotek różnych typów, biblioteki cyfrowej polona.pl za pośrednictwem e-usługi „Zintegrowana wyszukiwarka OMNIS” oraz wybranych zasobów innych instytucji publicznych za pośrednictwem portalu dane.gov.pl oraz treści pochodzące z blogosfery (blogi naukowe, publicystyczne, kulturalne), klasyfikowane według uporządkowanego i spójnego języka informacyjno-wyszukiwawczego Deskryptorów Biblioteki Narodowej.

Dzięki zapewnieniu dostępu do informacji za sprawą aplikacji mobilnej Lumen użytkownicy mają możliwość zaspokojenia swoich potrzeb informacyjnych. Zebrane w jednym miejscu informacje pozwolą na przekrojowe spojrzenie na wybrane zagadnienia. Umożliwi to także zwalczanie zjawiska tzw. fake newsów, czyli fałszywych informacji znajdujących się w ogólnym obiegu informacyjnym, gdyż ułatwi ich weryfikację za pomocą wyszukanych źródeł.

W dniu 23 października udostępniono aplikację mLUMEN, którą pobrać można ze sklepów AppStore i Google Play, e-usługę Deskryptor, która dostępna jest pod adresem deskryptor.bn.org.pl/tag oraz wtyczkę LUMEN-WP, która jest dostępna do pobrania pod adresem bn.org.pl/projekty/mlumen/e-usługa-deskryptor.

mPOLONA

Celem projektu było stworzenie aplikacji mobilnej biblioteki cyfrowej polona.pl. Projekt obejmował zaprojektowanie, wytworzenie i implementację aplikacji przeznaczonej dla dotychczasowych i nowych użytkowników zainteresowanych korzystaniem z polona.pl na urządzeniach mobilnych.

W oparciu o API (interfejs programistyczny aplikacji) polona.pl i szereg rozwiązań otwartego oprogramowania, m.in. zbiór narzędzi do prezentacji obrazów cyfrowych IIIF (International Image Interoperability Framework), powstał program odzwierciedlający i rozszerzający funkcjonalności standardowej aplikacji webowej polona.pl, dostosowany do urządzeń z ekranem dotykowym.

W celu zoptymalizowania pracy na innego typu urządzeniach, został opracowany nowy interfejs, a także mechanizmy dostosowania przeglądanych treści do urządzenia, np. poprzez zautomatyzowane kadrowanie obrazu. Aplikacja umożliwia wszystkim użytkownikom płynne i mobilne przeglądanie, przeszukiwanie, udostępnianie i pobieranie publicznie dostępnych zasobów polona.pl.

W dniu 23 października udostępniono aplikację mPolona, którą pobrać można ze sklepów AppStore i Google Play.

DOŚTĘP DO SKARBÓW BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Celem projektu jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami szerszego dostępu do zbiorów Biblioteki Narodowej poprzez m.in.:

- » zainstalowanie w zmodernizowanych czytelnich systemu wsparcia orientacji przestrzennej, umożliwiającego samodzielne dojście i poruszanie się w budynku osób niewidomych i słabowidzących,
- » zwiększenie dostępności BN dla osób niewidomych i słabowidzących poprzez udostępnienie rękopisów w cyfrowym formacie dostępnym,
- » przełamanie bariery informacyjnej dla osób głuchych poprzez udostępnienie podstawowych informacji w języku migowym na stronie bn.org.pl i uruchomienie w czytelnich usługi tłumacza migowego online wspierającego obsługę na miejscu i rozmowy telefoniczne,
- » organizację 4 seminariów naukowych poświęconych tematyce rękopisów, które będą dostępne dla osób z niepełnosprawnościami,
- » organizację zwiedzania BN z tłumaczem języka migowego.

Na realizację projektu Biblioteka Narodowa otrzymała dofinansowanie w ramach projektu „Kultura bez Barrier” finansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi priorytetowej IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020.

W 2022 roku zakupiono i zainstalowano w czytelnich BN system wsparcia orientacji przestrzennej osób niewidomych i słabowidzących, zakupiono usługę tłumacza migowego online wraz z niezbędnym sprzętem oraz rozpoczęto prace mające na celu udostępnienie rękopisów w cyfrowym formacie dostępnym.

STRUKTURA
ORGANIZACYJNA
BIBLIOTEKI
NARODOWEJ
I
ZARZĄDZENIA
DYREKTORA
BN

ROZDZIAŁ XII

SCHEMAT ORGANIZACYJNY BIBLIOTEKI NARODOWEJ

Stan na dzień 31 grudnia 2022 roku

I. DYREKTOR – DR TOMASZ MAKOWSKI

Dyrektorowi Biblioteki Narodowej podlegają bezpośrednio:

- » zastępcy Dyrektora
- » główny księgowy (Beata Szczygieł)
- » Biuro Finansowo-Księgowe (kierownik Bogumiła Bańska)
- » Służba Ochrony (szef ochrony Andrzej Bujanowicz)
- » samodzielne stanowisko pracy – audytor wewnętrzny BN (Aneta Szymanek-Wołek i Marcin Laskowski)
- » samodzielne stanowisko pracy – Doradca Dyrektora BN (-)
- » samodzielne stanowisko pracy ds. obronnych i zarządzania kryzysowego (Marcin Wojtaś)
- » samodzielne stanowisko pracy do spraw zabezpieczeń technicznych (-)
- » samodzielne stanowisko pracy – Inspektor Ochrony Danych (Patrycja Jurkowska)
- » samodzielne stanowisko pracy - Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Bezpieczeństwa (Marcin Wojtaś)
- » samodzielne stanowisko pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej ds. ochrony informacji niejawnych (Marta Wojciechowska)
- » samodzielne stanowisko pracy – radca prawny (Barbara Karpowicz-Ćwiek)
- » samodzielne stanowisko pracy – Sekretarz Dyrekcji (-)
- » zespół zadaniowy do spraw zarządzania ryzykiem informacji niejawnych w Bibliotece Narodowej (Marta Wojciechowska)

II. ZASTĘPCA DYREKTORA DO SPRAW NAUKOWYCH – DR MONIKA MITERA

Zastępcy Dyrektora do spraw naukowych podlegają bezpośrednio:

- » Biuro Spraw Pracowniczych (kierownik Agnieszka Grzybowska)
- » Instytut Książki i Czytelnictwa (pełniący obowiązki kierownika dr Tomasz Szwaciński)
- » Instytut Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych (kierownik Justyna Król-Próba)
- » Kancelaria (kierownik Agata Siry)
- » Zakład Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów (kierownik Hanna Wiejacz)
- » Zakład Kontroli Zbiorów (zastępca kierownika Małgorzata Bąk)
- » Zakład Rękopisów (kierownik Anna Romaniuk)
- » Zakład Starych Druków (kierownik Krzysztof Soliński)
- » Zakład Zbiorów Bibliologicznych (kierownik dr Maciej Szablewski)
- » Zakład Zbiorów Dźwiękowych i Audiowizualnych (kierownik Anna Iwanicka-Nijkowska)
- » Zakład Zbiorów Ikonograficznych (kierownik Agata Pietrzak)
- » Zakład Zbiorów Kartograficznych (kierownik Agata Pietrzak)
- » Zakład Zbiorów Muzycznych (kierownik Paula Betscher)
- » samodzielne stanowisko pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw zakupów i darów materiałów bibliotecznych (Hanna Wiejacz)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora do spraw naukowych sprawuje nadzór nad:

- » samodzielnym stanowiskiem pracy ds. BHP (Mariusz Klimkiewicz)
- » samodzielnym stanowiskiem pracy do spraw kontroli wewnętrznej (Alfred Kabata)
- » samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw narodowego zasobu bibliotecznego (Ewa Potrzebicka).

III. ZASTĘPCA DYREKTORA – DOMINIK CIESZKOWSKI

Zastępcy Dyrektora – Dominikowi Cieszkowskiemu podlegają bezpośrednio:

- » Zakład Technologii Informatycznych (kierownik Anna Surma)
- » Zakład Zbiorów Cyfrowych (kierownik Ada Lewandowska)
- » samodzielne stanowisko pracy do spraw znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN (Bożena Wojtas)
- » zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – Zabytki piśmiennictwa” (kierownik Ada Lewandowska)
- » zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu mLUMEN” (kierownik Maciej Nadulski)
- » zespół zadaniowy „Zespół Projektowy do realizacji projektu mPOLONA” (kierownik Maciej Nadulski)
- » zespół zadaniowy „Biuro projektów IT” (kierownik Iwona Korchow)

- » zespół zadaniowy do spraw bezpieczeństwa informacji (kierownik Anna Surma)
- » zespół zadaniowy do spraw znormalizowanych numerów wydawnictw ISBN i ISMN (kierownik Bożena Wojtas)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora – Dominik Cieszkowski sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Rozwoju (Sonia Wronkowska).

IV. ZASTĘPCA DYREKTORA – JULIA KONOPKA-ŻOŁNIERCZUK

**Zastępcy Dyrektora – Julii Konopce-Żołnierczuk podlega
bezpośrednio:**

- » Archiwum (kierownik Maria Remisz)
- » Biuro Komunikacji i Promocji (kierownik Liliana Skoczylas)
- » Sekretariat (zastępca kierownika Anna Kowalska)
- » Zakład Edukacji Bibliotekarskiej (kierownik Joanna Piekarska)
- » Zakład Magazynów Bibliotecznych (kierownik Beata Makowska)
- » Zakład Udostępniania Zbiorów (kierownik Paula Betscher)
- » Zakład Wypożyczania Krajowego i Zagranicznego (kierownik Marta Wojciechowska)
- » zespół zadaniowy do realizacji projektu „Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” (kierownik Magdalena Rud)
- » zespół zadaniowy do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa z.o. na lata 2021–2025”, Kierunek interwencji I.I. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych (kierownik Marzena Sokołowska)

V. ZASTĘPCA DYREKTORA – GRAŻYNA SPIECHOWICZ-KRISTENSEN

**Zastępcy Dyrektora – Grażynie Spiechowicz-Kristensen podlegają
bezpośrednio:**

- » Biuro Planowania i Zamówień Publicznych (kierownik Sławomir Majcher)
- » Zakład Administracyjno-Gospodarczy (kierownik Katarzyna Ostenda)
- » Zakład Inwestycji i Remontów (kierownik Artur Galiński)
- » samodzielne stanowisko pracy do spraw ochrony przeciwpożarowej (Łukasz Podolec, Henryk Łoza)
- » zespół zadaniowy „Biuro Projektu do spraw wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn.: „Modernizacja czytelní i przestrzeni publicznych Biblioteki Narodowej”

- » zespół zadaniowy „Biuro Projektu do spraw wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji projektu pn. „Modernizacja energetyczna w budynkach „A» Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie”
- » zespół zadaniowy „Biuro Projektu do spraw wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego w ramach realizacji planowanego projektu pn. „Przebudowa i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej), przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”,
- » zespół zadaniowy – Biuro Projektu do spraw wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn. „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie” w ramach projektu pn. „Przebudowa i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”, będącego II Etapem przedsięwzięcia pn. „Skarbiec Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) w Warszawie)
- » zespół zadaniowy do spraw przeniesienia pracowników i zbiorów z Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy pl. Krasińskich 3/5 w Warszawie do siedziby Biblioteki Narodowej przy al. Niepodległości 213 w Warszawie w związku z realizacją Projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”
- » zespół zadaniowy – Biuro Projektu do spraw wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn. „Modernizacja i aranżacja wnętrza Pałacu Krasińskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasińskich 3/5 w Warszawie”
- » zespół zadaniowy do spraw realizacji projektu „Dostęp do skarbów Biblioteki Narodowej”

VI. ZASTĘPCA DYREKTORA – KACPER TRZASKA

Zastępcy Dyrektora – Kacprowi Trzascie podlegają bezpośrednio:

- » Instytut Bibliograficzny (kierownik Zofia Żurawińska)
- » Zakład Bibliografii Polskiej 1901–1939 (-)
- » Zakład Czasopism (zastępca kierownika Marzena Klincewicz)
- » Zakład Dokumentów Życia Społecznego (kierownik dr Lech Walkiewicz)
- » Zakład Katalogowania Dziedziny (kierownik dr Paweł Lelen)
- » Zakład Zasobu Wymennego (kierownik Krzysztof Alberski)
- » samodzielne stanowisko pracy – Bibliotekarz Systemowy (Witold Wysota)
- » samodzielne stanowisko pracy do spraw statystyki wydawnictw (dr Olga Dawidowicz-Chymkowska)
- » zespół zadaniowy do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”, Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek (Barbara Morawiec)
- » zespół zadaniowy Korpus Publikacji Polskich”(-)

Z upoważnienia Dyrektora Biblioteki Narodowej zastępca Dyrektora Kacper Trzaska sprawuje nadzór nad samodzielnym stanowiskiem pracy – Pełnomocnik Dyrektora Biblioteki Narodowej do spraw Katalogowania (Zofia Żurawińska).

PRACOWNICY BIBLIOTEKI NARODOWEJ

- » Liczba etatów ogółem – 573,71 etatów
- » Liczba pracowników ogółem – 598 osób
- » Kadra zarządzająca – 7 osób
- » Pracownicy merytoryczni – 401 osób
- » Pracownicy administracyjni – 84 osoby
- » Pracownicy techniczni i obsługi – 106 osób
- » Służba biblioteczna – 217 osób
- » Pozostali pracownicy merytoryczni – 168 osób
- » Pracownicy naukowci – 16 osób
- » Pracownicy ze stopniem naukowym – 38 osób
- » Pracownicy z wyższym wykształceniem – 385 osób

ZARZĄDZENIA DYREKTORA BN W 2022 ROKU

1. Zarządzenie nr 1/2022 z dnia 4 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty w Pracowni Praw Autorskich Zakładów Zbiorów Cyfrowych
2. Zarządzenie nr 2/2022 z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zespołu do spraw programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwozu Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”, Kierunek interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek
3. Zarządzenie nr 3/2022 z dnia 13 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty/głównego specjalisty ds. BHP
4. Zarządzenie nr 4/2022 z dnia 13 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu nauk rolniczych
5. Zarządzenie nr 5/2022 z dnia 18 stycznia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej pierwszego stopnia alarmowego CRP (stopnia ALFA-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
6. Zarządzenie nr 6/2022 z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Dokumentów Życia Społecznego
7. Zarządzenie nr 7/2022 z dnia 20 stycznia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji

- zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Muzycznych
8. Zarządzenie nr 8/2022 z dnia 20 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony
 9. Zarządzenie nr 9/2022 z dnia 25 stycznia 2022 r., zmieniające zarządzenie w sprawie wniosków o zakup lub przyjęcie darowizny materiałów bibliotecznych
 10. Zarządzenie nr 10/2022 z dnia 27 stycznia 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Czasopism
 11. Zarządzenie nr 11/2022 z dnia 1 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zespołu Projektowego do realizacji projektu mPOLONA
 12. Zarządzenie nr 12/2022 z dnia 1 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zespołu Projektowego do realizacji projektu mLUMEN
 13. Zarządzenie nr 13/2022 z dnia 1 lutego 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu mPolona”
 14. Zarządzenie nr 14/2022 z dnia 1 lutego 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji projektu mLUMEN”
 15. Zarządzenie nr 15/2022 z dnia 10 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia harmonogramu przekazywania do Archiwum akt spraw zakończonych za rok 2019
 16. Zarządzenie nr 16/2022 z dnia 15 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej pierwszego stopnia alarmowego CRP (stopnia ALFA-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 17. Zarządzenie nr 17/2022 z dnia 18 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty/głównego specjalisty ds. BHP
 18. Zarządzenie nr 18/2022 z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 19. Zarządzenie nr 19/2022 z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego
 20. Zarządzenie nr 20/2022 z dnia 23 lutego 2022 r. w sprawie wyznaczenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
 21. Zarządzenie nr 21/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, niebędącego sprzętem komputerowym
 22. Zarządzenie nr 22/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu kulturoznawstwa
 23. Zarządzenie nr 23/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu politologii
 24. Zarządzenie nr 24/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu sztuki
 25. Zarządzenie nr 25/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu historii
 26. Zarządzenie nr 26/2022 z dnia 24 lutego 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosza do katalogowania publikacji z zakresu ekonomii
 27. Zarządzenie nr 27/2022 z dnia 25 lutego 2022 r. uchylające zarządzenie w sprawie zawieszenia stosowania zarządzenia w sprawie ustanowienia strefy ograniczonego dostępu w budynkach „A” w gmachy głównym Biblioteki Narodowej na poziomie niskiego parteru (P-1) w przestrzeni ruchu transportu
 28. Zarządzenie nr 28/2022 z dnia 25 lutego 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia strefy ograniczonego dostępu w budynkach „A” w gmachu

- głównym Biblioteki Narodowej na poziomie niskiego parteru (P-1) w przestrzeni ruchu transportera
29. Zarządzenie nr 29/2022 z dnia 2 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia nakazu zakrywania ust i nosa w budynkach Biblioteki Narodowej
 30. Zarządzenie nr 30/2022 z dnia 2 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z szatni Biblioteki Narodowej
 31. Zarządzenie nr 31/2022 z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wprowadzania w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHALIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 32. Zarządzenie nr 32/2022 z dnia 8 marca 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego specjalisty/głównego specjalisty ds. BHP
 33. Zarządzenie nr 33/2022 z dnia 8 marca 2022 r. w sprawie ogłoszenia składu Komisji Socjalnej
 34. Zarządzenie nr 34/2022 z dnia 8 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Muzycznych
 35. Zarządzenie nr 35/2022 z dnia 15 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 36. Zarządzenie nr 36/2022 z dnia 17 marca 2022 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Zakładów Bibliologicznych
 37. Zarządzenie nr 37/2022 z dnia 21 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia Nagrody Literackiej imienia Marka Nowakowskiego
 38. Zarządzenie nr 38/2022 z dnia 22 marca 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych z prowadzeniem przez Bibliotekę Narodową ośrodka międzynarodowego znormalizowanego numeru ISSN
 39. Zarządzenie nr 39/2022 z dnia 22 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Czasopism
 40. Zarządzenie nr 40/2022 z dnia 23 marca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustalenia zakresu działania Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
 41. Zarządzenie nr 41/2022 z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Instytucji Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
 42. Zarządzenie nr 42/2022 w dniu 28 marca 2022r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej w czasie obowiązywania stanu epidemii
 43. Zarządzenie nr 43/2022 z dnia 28 marca 2022 r. uchylające zarządzenie w sprawie wprowadzenia nakazu zakrywania ust i nosa w budynkach Biblioteki Narodowej
 44. Zarządzenie nr 44/2022 z dnia 29 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia zmian w Instrukcji sporządzenia, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Bibliotece Narodowej
 45. Zarządzenie nr 45/2022 z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Kartograficznych
 46. Zarządzenie nr 46/2022 z dnia 31 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 47. Zarządzenie nr 47/2022 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Edukacji Bibliotekarskiej
 48. Zarządzenie nr 48/2022 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Pracowni Uzupełniania Zbiorów Zakładu Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów
 49. Zarządzenie nr 49/2022 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Pracowni Konserwacji Masowej Arkuszy Instytutu Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych
 50. Zarządzenie nr 50/2022 z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji w celu przeprowadzenia wyboru oferty na usługi medyczne na potrzeby Biblioteki Narodowej w zakresie badań medycyny pracy, zwanej dalej „komisją”
 51. Zarządzenie nr 51/2022 z dnia 8 kwietnia 2022 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej

- nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa do odliczenia podatku VAT naliczonego
52. Zarządzenie nr 52/2022 z dnia 8 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia zmian w „Polityce rachunkowości w Bibliotece Narodowej”
 53. Zarządzenie nr 53/2022 z dnia 8 kwietnia 2022 zmieniające zarządzenie w sprawie działań zapobiegawczych podejmowanych w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania narażeniu pracowników Biblioteki Narodowej na zakażenie wirusem COVID-19
 54. Zarządzenie nr 54/2022 z dnia 15 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
 55. Zarządzenie nr 55/2022 z dnia 15 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 56. Zarządzenie nr 56/2022 z dnia 15 kwietnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu zespołu zadaniowego „Zespół Zadaniowy do realizacji projektu Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura”
 57. Zarządzenie nr 57/2022 z dnia 22 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosa do katalogowania poloników zagranicznych w języku litewskim
 58. Zarządzenie nr 58/2022 z dnia 22 kwietnia 2022 r. zmieniające Jednolity rzeczowy wykaz akt dla Biblioteki Narodowej
 59. Zarządzenie nr 59/2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r. zmieniające Regulamin wynagradzania pracowników Biblioteki Narodowej
 60. Zarządzenie nr 60/2022 z dnia 26 kwietnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładów Zbiorów Kartograficznych
 61. Zarządzenie nr 61/2022 z dnia 28 kwietnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia wyboru oferty na usługi medyczne na potrzeby Biblioteki Narodowej w zakresie badań medycyny pracy, zwanej dalej „komisją”
 62. Zarządzenie nr 62/2022 z dnia 29 kwietnia 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko sprzątaczk/sprzątacza
 63. Zarządzenie nr 63/2022 z dnia 29 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
 64. Zarządzenie nr 64/2022 z dnia 29 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 65. Zarządzenie nr 65/2022 z dnia 12 maja 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony
 66. Zarządzenie nr 66/2022 z dnia 13 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
 67. Zarządzenie nr 67/2022 z dnia 13 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
 68. Zarządzenie nr 68/2022 z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej
 69. Zarządzenie nr 69/2022 z dnia 17 maja 2022 r. uchylające zarządzenie w sprawie działań zapobiegawczych podejmowanych w Bibliotece Narodowej w celu przeciwdziałania narażeniu pracowników Biblioteki Narodowej na zakażenie wirusem COVID-19
 70. Zarządzenie nr 70/2022 z dnia 19 maja 2022 r. zmieniające Instrukcję sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Bibliotece Narodowej
 71. Zarządzenie nr 71/2022 z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie powołania komisji likwidacyjnej do likwidacji zużytych składników (elementów) majątku ruchomego, będącego sprzętem komputerowym
 72. Zarządzenie nr 72/2022 z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia

- realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
73. Zarządzenie nr 73/2022 z dnia 31 maja 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
74. Zarządzenie nr 74/2022 z dnia 23 czerwca 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko starszego wartownika – konwojenta w Służbie Ochrony
75. Zarządzenie nr 75/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Czasopism
76. Zarządzenie nr 75/2022 z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Zakładzie Kontroli Zbiorów
77. Zarządzenie nr 77/2022 z dnia 28 czerwca 2022 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia rekrutacji na stanowisko młodszego bibliotekarza/ starszego kustosa do katalogowania publikacji z zakresu historii
78. Zarządzenie nr 78/ 2022 z dnia 28 czerwca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Kartograficznych
79. Zarządzenie nr 79/2022 z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
80. Zarządzenie nr 80/2022 z dnia 30 czerwca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
81. Zarządzenie nr 81/2022 z dnia 7 lipca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu działania Komisji Ubytków Materiałów Bibliotecznych
82. Zarządzenie nr 82/2022 z dnia 7 lipca 2022 r. zmieniające Instrukcję sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych w Bibliotece Narodowej
83. Zarządzenie nr 83/2022 z dnia 20 lipca 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Pracowni Bibliotekarzy Cyfrowych Zakładu Zbiorów Cyfrowych
84. Zarządzenie nr 84/2022 z dnia 20 lipca 2022 r. w sprawie brakowania dokumentacji zgromadzonych przez Biuro Spraw Pracowniczych w ramach prowadzenia zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w Bibliotece Narodowej
85. Zarządzenie nr 85/2022 z dnia 20 lipca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia Regulaminu korzystania z Biblioteki Narodowej
86. Zarządzenie nr 86/2022 z dnia 21 lipca 2022 r. w sprawie powołania, której zadaniem będzie przygotowanie i opublikowanie ogłoszenia o udzieleniu zamówienia oraz wyłonienie wykonawcy usługi pn.: „Ilościowe badanie czytelnictwa książek metodą CAPI na ogólnopolskiej próbie reprezentatywnej liczącej minimum 2000 respondentów w wieku 15 lat i więcej oraz na próbie celowej studentów liczącej minimum 1000 respondentów”
87. Zarządzenie nr 87/2022 z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
88. Zarządzenie nr 88/2022 z dnia 29 lipca 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
89. Zarządzenie nr 89/2022 z dnia 12 sierpnia 2022 r. w sprawie utworzenia zespołu zadaniowego do spraw realizacji projektu „Dostęp do skarbów Biblioteki Narodowej”
90. Zarządzenie nr 90/2022 z dnia 12 sierpnia 2022 r. w sprawie ustalenia aktualnego podziału zadań Dyrektora i zastępców dyrektora Biblioteki Narodowej
91. Zarządzenie nr 91/2022 z dnia 12 sierpnia 2022 r. w sprawie nadania komórkom organizacyjnym Biblioteki Narodowej
92. Zarządzenie nr 92/2022 z dnia 22 sierpnia 2022 r. w sprawie powołania komisji, której zadaniem będzie przygotowanie, ogłoszenie oraz przeprowadzenie konkursu ofert na dzierżawę lokalu przeznaczonego na działalność gastronomiczną w Bibliotece Narodowej

93. Zarządzenie nr 93/2022 z dnia 31 sierpnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
94. Zarządzenie nr 94/2022 z dnia 32 sierpnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
95. Zarządzenie nr 95/2022 z dnia 9 września 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Pracowni Bibliotekarzy Cyfrowych Zakładu Zbiorów Cyfrowych
96. Zarządzenie nr 96/2022 z dnia 15 września 2022 r. w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Zespół Projektowy do realizacji Projektu Patrimonium – Zabytki piśmiennictwa”
97. Zarządzenie nr 97/2022 z dnia 21 września 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Czasopism
98. Zarządzenie nr 98/2022 z dnia 30 września 2022 r. w sprawie kontroli prawidłowości wykonywania przez biblioteki publiczne zadań określonych w umowach dotyczących finansowania realizowanych w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 30 listopada 2021 w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2021-2025”, Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych, Kierunek interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych
99. Zarządzenie nr 99/2022 z dnia 7 października 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia zespołu zadaniowego do realizacji projektu „Dostęp do skarbów Biblioteki Narodowej”
100. Zarządzenie nr 100/2022 z dnia 7 października 2022 r. w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Cyfrowych
101. Zarządzenie nr 101/2022 z dnia 7 października 2022 r. w sprawie aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, na których jest wykonywana praca na wysokości
102. Zarządzenie nr 102/2022 z dnia 10 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia zakresu działania Biura Spraw Pracowniczych
103. Zarządzenie nr 103/2022 z dnia 14 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Komisji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy
104. Zarządzenie nr 104/2022 z dnia 22 listopada 2022 r. w sprawie powołania w Bibliotece Narodowej Komisji Inwentaryzacyjnej
105. Zarządzenie nr 105/2022 z dnia 22 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia Nagrody Literackiej Skrzydła Dedala
106. Zarządzenie nr 106/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie kontroli prawidłowości wykonywania przez biblioteki publiczne zadań określonych w umowach dotyczących dofinansowania realizowanych w okresie od 1 stycznia 2021 roku do 30 listopada 2021 roku w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”, Priorytet 1 *Poprawa oferty bibliotek publicznych, Kierunki interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych*”
107. Zarządzenie nr 107/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Czasopism
108. Zarządzenie nr 108/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej drugiego stopnia alarmowego (stopnia BRAVO) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego
109. Zarządzenie nr 109/2022 z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie wprowadzenia w Bibliotece Narodowej trzeciego stopnia alarmowego CRP (stopnia CHARLIE-CRP) i podjęcia realizacji przedsięwzięć wykonywanych w ramach stopnia alarmowego CRP
110. Zarządzenie nr 110/2022 z dnia 6 grudnia 2022 r. w sprawie powołania Komisji do przeprowadzenia kontroli okresowej stanu ochrony informacji niejawnych
111. Zarządzenie nr 111/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r. w sprawie aktualizacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy w Bibliotece Narodowej

- II2. Zarządzenie nr II2/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniające Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych Biblioteki Narodowej
- II3. Zarządzenie nr II3/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie utworzenia i ustalenia zakresu Zespołu Zadaniowego „Biuro projektów IT”
- II4. Zarządzenie nr II4/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Zakładu Zbiorów Cyfrowych
- II5. Zarządzenie nr II5/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania komisji zdawczo-odbiorczej do przekazywania spraw związanych ze stanowiskiem Kierownika Pracowni Bibliotekarzy Cyfrowych Zakładu Zbiorów Cyfrowych
- II6. Zarządzenie nr II6/2022 z dnia 20 grudnia 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie utworzenia Zespołu Zadaniowego – Biura Projektu ds. wdrażania założeń montażu techniczno-finansowego dla projektu pn.: „Modernizacja energetyczna Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie” w ramach projektu pn.: „Przebudowa i aranżacja wewnątrz Pałacu Krasieńskich (Pałac Rzeczypospolitej) przy Placu Krasieńskich 3/5 w Warszawie” będącego II Etapem przedsięwzięcia pn.: „Skarbiec Rzeczypospolitej – rewitalizacja i aranżacja wewnątrz Pałacu Krasieńskich (Pałacu Rzeczypospolitej) w Warszawie” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki, Działanie 1.3 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach, Poddziałanie na podstawie II Konkursu nr POIS.01.03.01-IW.03-00-002/17, ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- II7. Zarządzenie nr II7/2022 z dnia 23 grudnia 2022 r. zmieniające „Procedurę w sprawie kwalifikacji podatkowej nabywanych przez Bibliotekę Narodową towarów i usług pod względem prawa od odliczenia podatku VAT naliczonego”

Opracowanie: Maciej Szablewski
Redakcja: Małgorzata Kozłowska
Projekt graficzny: Joanna Jopkiewicz / Grupa PROJEKTOR
Skład: Andrzej Dybowski
Fotografie: Andrzej Szozda, Tetiana Vasylieva, Paweł Morawiec, Jakub Certowicz,
Grzegorz Jakubowski/KPRP, Irina Zhuravlova
W projekcie szaty graficznej wykorzystano ikonografię związaną z Biblioteką
Załuskich ze zbiorów Biblioteki Narodowej (polona.pl).
Autorką tekstu opisującego wsparcie bibliotek w Ukrainie jest
Julia Konopka-Żołnierczuk.

Copyright © Biblioteka Narodowa, Warszawa 2023

ISBN 978-83-8259-501-7

ISSN 0137-2734

Kroje pisma: Adobe Caslon Pro, Minion Pro, Neue Haas Grotesk Text Pro

Materiały: Color style recycling (Kreativkarton) Ruby 270 g/m²,

Pergraphica classic smooth 120 g/m²

Druk i oprawa: Drukarnia Klimiuk, Warszawa

Biblioteka Narodowa

al. Niepodległości 213

02-086 Warszawa

www.bn.org.pl

